

ÅRSRAPPORT 2012

Foto side 1, 29, 59, 63 : Merete Kvammen
Foto side 5: Jan Robert Wick
Foto side 7, 21, 31 ,81: Jos de Horde

Grafisk formgiving: Signus AS

NØKKELTALL EGENKAPITALBEVIS HOL SPAREBANK

Morbank	2012	2011
1. Børskurs 31.12. (Pr. egenkapitalbevis)	68,00	72,75
2. Antall utstedte egenkapitalbevis 31.12. (Hele tusen)	400	400
3. Innskutt egenkapital (Hele tusen)	40.000	40.000
4. Overkursfond (Hele tusen)	118	118
5. Utjevningsfond (Hele tusen)	3.787	4.893
6. Egenkapitalbevisbrøk 1.1.	24,38	25,23
7. Egenkapitalbevisbrøk 31.12.	22,50	24,38
8. Kontantutbytte pr egenkapitalbevis (kroner)	12,50	5,00
9. Kontantutbytte pr egenkapitalbevis i % av børskurs 31.12.	18,38	6,87
10. Kontantutbytte i % av egenkapitalbeviserens andel av korrigert årsoverskudd	98,17	104,71
11. Effektiv avkastning (%)	10,65 %	6,87 %
12. Fortjeneste pr. egenkapitalbevis (kroner)	12,73	4,78
13. Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis (kroner)	112,82	115,07
14. P/E (Kurs/Fortjeneste)	5,34	15,22
15. P/B (Kurs/Bokført egenkapital)	0,60	0,63
16. Egenkapitalrentabilitet (%)	8,23	3,33

Forklaringer

6. Innskutt egenkapital, utjevningsfond og overkursfond i prosent av den totale egenkapitalen justert for fond for urealiserte gevinster.
10. Utbytte i prosent av egenkapitalbeviserens andel av korrigert årsoverskudd (morbank) Korrigert årsoverskudd utgjør resultat for regnskapsåret korrigert for overføringer fra og til fond for urealiserte gevinster. Egenkapitalbeviserens andel regnes ut på grunnlag av egenkapitalbevisbrøken 1.1.
11. Utbytte pr egenkapitalbevis pluss kursstigning 1.1 - 31.12. i prosent av børskurs 1.1.
12. Egenkapitalbeviserens andel av morbankens årsoverskudd dividert på antall utestående egenkapitalbevis 31.12. Utvannet resultat pr egenkapitalbevis utgjør det samme
13. Innskutt egenkapital, utjevningsfond, overkursfond samt andel av fond for urealiserte gevinster dividert på antall utestående egenkapitalbevis pr 31.12.
14. Børskurs 31.12 dividert på fortjeneste pr egenkapitalbevis
15. Børskurs 31.12 dividert på bokført egenkapital pr egenkapitalbevis
16. Resultat etter skatt i prosent av gjennomsnittlig egenkapital

ÅRET 2012

Året 2012 markerte et veiskille for Hol Sparebank. På den ene siden står banken fram som en tydelig og sterk lokalbank, med svært positive resultater. Dette er betryggende med tanke på fremtiden.

Samtidig ser vi mot en framtid med betydelige utfordringer både for bransjen som helhet, og mindre sparebanker især. Det er siden finanskrisen lansert et trettitalls nye krav til næringen. De fleste av disse har bakgrunn i banknæringens utfordringer, især i Europa, og et behov for mer likvide og solide banker. Som en mindre lokalbank vil dette utfordre Hol Sparebank på tre viktige måter.

Som følge av økte krav til både likviditet og egenkapital, vil bankene bli påført store merkostnader. Dette vil ramme de små bankene spesielt hardt, og i følge FNO vil de i snitt måtte betale 0,5 til 1 prosentpoeng mer for penger enn storbankene. Utover at det vil være en generell utfordring å få kundene til både å forstå og akseptere høyere priser, vil det være svært konkurransevridende i småbankenes disfavør.

I tillegg til økte kostnader, vil nye regulatoriske krav stille store krav til kompetanse, især innen risiko-styring og kontroll, herunder kapital- og likviditetsstyring. Dette er kompetanse som både er kostbar og vanskelig å skaffe, især i distriktene hvor de mindre bankene opererer. Når vi samtidig pålegges å redusere personrisiko ved at enda flere skal besitte spesialkompetanse, vil også dette ramme de små bankene ekstra hardt.

De nye kravene bransjen står overfor, vil dessuten tvinge bankene til å bli mer innadvendte. Utover at redusert kundefokus er en generell uheldig utvikling, vil det være en ekstra belastning for de mindre lokalbankene. Våre fremste konkurransefordeler er nærheten til kunden og kunderelasjonen. Dersom både banksjef og andre kundemedarbeidere tvinges til mer internt arbeid og fokus, vil dette ramme lokalbankens konkurransefortrinn ekstra hardt.

Summen av dette innebærer at vi som en liten lokalbank må foreta noen viktige vei valg. Valg som ikke alltid er ønsket, men som handler om hvordan vi best mulig kan sikre en sterk og trygg lokalbank også i framtiden. Dette er vårt viktigste fokus nå.

Trond Erik Birkeland
Banksjef

INNHold

Nøkkeltall egenkapitalbevis Morbank	side	3
Årsberetning	side	6
Eierstyring og selskapsledelse	side	20
Utvalgte nøkkeltall	side	24
Resultatregnskap	side	25
Balanse	side	26
Endringer i egenkapital	side	27
Kontantstrømoppstilling	side	28
Noter til regnskapet	side	30
Erklæring fra styret og daglig leder	side	77
Kontrollkomiteens beretning	side	78
Revisjonsberetning	side	79
Bankens administrasjon	side	82
Tillitsvalgte 2012	side	83

ÅRSBERETNING FOR 2012

MAKROØKONOMISK UTVIKLING I 2012 OG UTSIKTENE FREMOVER

Fjoråret var et år med økonomisk uro, med økende arbeidsledighet i Europa, særlig blant de unge, og usikkerhet knyttet til det såkalte eurosamarbeidet. Krisen i Hellas og flere andre europeiske land, herunder usikkerheten knyttet til flere lands kredittverdighet, fortsatte.

Samlet sett avtok den økonomiske veksten og vekstutsiktene svekket seg markert. Mange land må stramme kraftig inn i offentlige budsjetter samtidig som husholdningene i en rekke land tynges av høy arbeidsledighet og lav lønnsvekst – især i euroområdet.

Gjeldskrise i Europa

Statsgjeldskrisen i Hellas, Italia og flere europeiske land, samt og utsikter til svak vekst internasjonalt førte til stor usikkerhet i finansmarkedene, og rentene på statsobligasjoner i land med svake statsfinanser økte kraftig.

Mot slutten av året stabiliserte situasjonen seg noe, og med en global økonomi i "stabilt sideleie", økte tilliten i markedene noe, og spreadene tok seg inn utover høsten. De makroøkonomiske utsikter framover er flate, og det forventes svak økonomisk vekst i eurosone.

Oppgang i norsk økonomi

Norsk økonomi var i 2012 preget av solid vekst, godt hjulpet av høy investeringsaktivitet i våre eneriginæring og i bygg og anlegg. Sysselsettingen steg og arbeidsledigheten holdt seg på langt lavere nivåer enn i våre naboland. Finansnæringen fikk et godt år, godt hjulpet av små tap i bankene og lave skadeprosenter i skadeforsikring. Norges Bank vurderer det slik at risikoen i det norske finanssystemet er samlet sett noe redusert i løpet av året.

Sentralbanken senket sin styringsrente, foliorenten, fra 1,75 pst til 1,5 pst ved sitt rentemøte i mars. Pengemarkedsrentene falt med et helt prosentpoeng gjennom året til i underkant av 2 pst. Kredittmarkedene som tidvis var turbulente, endte året med ganske normale marginer for de fleste kreditttyper. Fra 1. januar til årets slutt steg Oslo Børs med sterke 16 pst.

Boligprisene økte i alle deler av landet, med sterkest vekst i de mest populære byene. Årsveksten ble 7,7 pst for året sett under ett, sammenlignet med fjoråret. Kredittveksten lå gjennom store deler av fjoråret på om lag 7 pst. Husholdningene lånevekst var stabil, mens bedriftene låneetterspørsel tok seg gradvis opp gjennom fjoråret.

Konsumprisveksten var relativt lave 0,8 pst i 2012, til tross for at lønnsveksten trolig havnet på i overkant av 4 pst. Til tross god vekst i kjøpekraften, nedgang i rentenivåene og stigende boligpriser holdt spare-raten til husholdningene seg høy gjennom fjoråret. Deres innskudd i bank økte markert.

Utsiktene for neste år er i skrivende stund gode både for Norge og for norske banker. Bankenes marginer er på mange produktområder høyere enn de var for ett år siden. Boligprisene ventes å stige, om enn svakere enn i fjor. Låneveksten antas å være ganske robust i år, uten at vi ser noen markert økning i tap. Norge er likevel sårbar for eventuelle alvorlige tilbakeslag i internasjonal økonomi. Norges Bank har varslet at de kan komme til å øke rentene både i år og neste år.

Aktiviteten i norsk økonomi hadde samlet sett en oppgang i 2012, og BNP for fastlands-Norge økte samlet sett med om lag 2½ prosent. Sysselsettingen steg og arbeidsledigheten holdt seg stabil på rundt 3¼ prosent, som er et meget lavt nivå både i historisk og i internasjonalt perspektiv. Husholdningenes disponible inntekter økte samtidig bl.a. som følge av lave renter, økt sysselsetting og klar reallønnsvekst. Privat konsum hadde likevel en svak vekst i 2012.

Lokale forhold

Arbeidsledigheten i Hallingdal og i Hol har vært lav, til tross for global økonomisk uro og dens virkninger på realøkonomien. Markedet og etterspørselen etter fritidseiendommer er fortsatt lav, men svakt stigende – især i lavere og middels prisklasser. I annet halvår har både omsetning av og prisene på hytter i disse prisklassene tatt seg noe opp.

Befolkningstallet i Hol har stabilisert seg, etter flere års nedgang. Dette skyldes i hovedsak betydelig arbeidsinnvandring fra utlandet. Hittil har prisene på eneboliger og leiligheter holdt seg godt oppe på Geilo, og prisene har økt noe de siste årene i Hol, delvis som en avlastning som følge av høye priser på Geilo. Omsetningshastigheten for boliger i øvre prisklasse (4 mill. +) er dog meget lav.

I Hol kommune er det ca. 5.500 fritidseiendommer. Byggingen av disse og eiernes bruk av disse eiendommene har medført opprettholdelse av sysselsetting og et grunnlag i tillegg til etterspørsel fra lokalbefolkningen når det gjelder kjøp fra varehandelsbedrifter samt etterspørsel fra tjenesteytende næringer. Det har de siste år vært en strukturrasjonalisering i reiselivsbransjen i Hol, spesielt på Geilo, med derav færre hotellsenger. Den finansielle uro i Europa medførte likevel et generelt lavere belegg, spesielt fra utlendinger. Enkelt bedrifter sliter med lave belegg og lav lønnsomhet og soliditet.

Generelt er egenkapital og soliditet samt lønnsomhet og likviditet for svak i flere lokale bedrifter. Nøkkelmannrisikoen er også stor. Men høy arbeidsinnsats fra eiere, lavt privatforbruk og bra økonomistyring er positive faktorer.

Høy sysselsetting og lavt rentenivå har medført at personmarkedet i Hol har klart seg bra i 2012. Lavere renteutgifter har medført økning i disponible inntekter, og enkelte har også nedbetalt gjeld i større grad. Vi er ikke kjent med at det har vært tvangssalg av boligeiendommer i Hol i 2012.

BANKENS VERDIGRUNNLAG, MÅL OG STRATEGIER

Bankens verdigrunnlag er innarbeidet i en strategiplan, i tillegg til det som følger av lover og regler. Strategiplanen gjennomgås minimum årlig. Det er høsten 2010 utarbeidet ny strategiplan som gjelder for perioden 1.1.2011 og frem til 1.1.2014. I tillegg til dette har banken etiske retningslinjer. Bankens hovedformål er å fremme sparing ved å ta i mot innskudd og forvalte på en trygg måte de midler den rår over i samsvar med de lovregler som gjelder for sparebanker.

Hol Sparebank skal dekke privatpersoners, næringslivets og det offentlige behov for tjenester med lønnsomhet for kundene og banken. Banken har som mål å være en sterk lokalbank i Hol kommune og delta i Terra Alliansen for å sikre lønnsomme produkter og lave innkjøpskostnader. Banken vil være en fullservicebank innenfor pengeplassering, kreditt, betalingsformidling og forsikring.

TERRA GRUPPEN STYRKER LOKALBANKEN

Hol Sparebank er aksjonær i Terra-Gruppen og med i Terra-alliansen sammen med 77 andre lokalbanker. Terra-Gruppens strategiske fundament er å styrke lokalbankene.

Finanskonsernet Terra-Gruppen ble etablert i 1997 og er eid av 78 selvstendige og lokalt forankrede norske sparebanker samt OBOS (Oslo Bolig- og Sparelag). Aksjonærene i Terra-Gruppen utgjør til sammen en av Norges største finansgrupperinger, med en samlet forvaltningskapital på om lag 270 milliarder kroner (inkludert Terra BoligKreditt). Selskapet besluttet i 2012 å skifte navn til Eika. Navneskiftet vil bli gjennomført 1. kvartal 2013.

En viktig allianse med høy kundelojalitet

Terra og sparebankene bidrar til et viktig mangfold i finansnæringen, med lokal verdiskaping og nærhet til kundene. Lokalbankene som er tilsluttet Terra-Gruppen har totalt ca. 750 000 kunder og en sterk lokal tilhørighet. Både i personmarkedet og bedriftsmarkedet har bankene landets høyeste kundetilfredshet og lojalitet blant fysisk betjente banker. Terrabankene har til sammen en betydelig distribusjonskapasitet med 190 bankkontorer i 105 kommuner.

Kostnadseffektive og konkurransedyktige løsninger

Terra-Gruppen styrker lokalbankene gjennom leveranser av kostnadseffektive tjenester og konkurransedyktige produkter og tjenester som dekker bankenes og kundenes behov. Terra Forsikring er Norges femte største forsikringsselskap og leverer et bredt spekter skade- og personforsikringsprodukter gjennom bankene. Terra Finans og Kredittbank produserer kort- og salgspantprodukter som debet- og kredittkort og leasing og salgspantlån. Terra Forvaltning leverer fondsprodukter for personkunder og bankene. Terra Aktiv Eiendomsmegling er landsdekkende med meglerkjedene Terra Eiendomsmegling og Aktiv Eiendomsmegling. I 2012 ble det besluttet å slå sammen disse kjedene under navnet Aktiv Eiendomsmegling.

I 2012 ble Terra BoligKreditt AS skilt ut fra Terra-Gruppen slik at selskapet i dag er direkte eid av aksjonærene i Terra-Gruppen AS. Selskapet har en forvaltningskapital på omlag 50 milliarder og er med sin tilgang til det internasjonale markedet for Obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) en viktig fundingkilde for lokalbankenes boliglånsportefølje.

Stordriftsfordeler for lokalbankene

Terra-Gruppens datterselskap Terra-Alliansen sørger for at lokalbankene får tilgang til gode fellesskapsløsninger der hver enkelt bank selv er for liten. Det er i hovedsak løsninger innen IT og infrastruktur inkludert betalingsformidling, kompetanseutvikling med Terra skolen, styring og kontroll med Terra ViS og økonomi- og regnskapstjenester med Terra Økonomiservice. Med et profesjonalisert prosjekt og utviklingsmiljø i selskapet leverer Terra Alliansen også en lang rekke digitale løsninger. Det gjelder kundeløsninger på nett og mobil – og integrerte løsninger som effektiviserer kunde og saksbehandlersystemene i bankene.

Utover disse fellestjenestene arbeider Terra-Gruppen for lokalbankene innenfor områder som kommunikasjon, marked og merkevare og næringspolitikk for å ivareta bankenes næringspolitiske interesser gjennom dialog med relevante myndigheter.

BANKENS VIRKSOMHET I 2012

2012 ble et regnskapsmessig godt år for Hol Sparebank med et overskudd før skatt for morbanken på 19,0 mill. kroner.

Sammenlignet med 2011 har rentenettoen økt, og banken mottok tingsutbytte i forbindelse med overtakelsen av bankens eierandel i Terra Boligkreditt på 11,4 mill. Tap på utlån og garantier har blitt redusert i forhold til 2011, men de totale driftskostnader har økt med 2,6 prosent.

Banken har en sterk posisjon som lokalbank for privatpersoner og næringslivskunder i Hol kommune. Dette er også bankens primærområde. Banken har også kunderelasjoner til utflyttet ungdom fra Hol, hyttekunder og mange andre som ønsker å benytte en lokalbank øverst i Hallingdal.

Bankens utlånsvekst i 2012 var på 4,2 prosent mot 3,5 prosent i 2011. Banken har også i 2012 hatt fokus på å redusere enkelte store engasjementer, styrke kvaliteten i utlånsmassen med god kredittvurdering samt å redusere mislighold ved refinansieringer og salg. Til tross for ovennevnte faktorer, samt avdragsbetalinger, er utlånsveksten høyere enn i fjor. Innskudd fra publikum økte med 2,9 prosent i 2012. I 2011 hadde banken en økning i innskudd på 1,6 prosent. Konkurransen og store innskytere medfører svingninger i innskudd i løpet av året.

Bankens likviditet og funding anses å være tilfredsstillende. Innskudd fra publikum som finansierer utlån til publikum er 82,2 prosent pr. 31.12.2012 mot 83,3 prosent pr. 31.12.2011. I løpet av 2012 har banken innfridd innlån på til sammen 145 mill. Det er opptatt nye innlån på til sammen 50 mill i løpet av 2012.

Bankens brutto mislighold på lån over 90 dager er pr. 31.12.2012 68,9 mill. kroner mot 66,6 mill. kroner pr. 31.12.2011. Tap på utlån og garantier utgjør 0,15 prosent av brutto utlån pr. 31.12, mot 0,13 prosent i fjor.

Når det gjelder forsikring, har banken pr. 31.12.2012 opparbeidet et premievolum på kr 6,5 mill. kroner på skadeforsikringer mot 6,1 mill. kroner pr. 31.12.2011. Premievolum pr. 31.12.2012 på personforsikringer utgjorde 0,6 mill. kroner, mot 0,5 i 2011. Utbetalte provisjonsinntekter til Hol Sparebank fra forsikrings salg var 0,9 mill. kroner i 2012, mot 0,7 i 2011.

Antall kunder som benytter banken var i 2012 ca. 8.600, tilsvarende som i 2011.

Bekreftelse om fortsatt drift

Med bakgrunn i bankens økonomi og soliditet bekrefter banken at det er grunnlag for fortsatt drift.

KONSERNETS RESULTATUTVIKLING

Regnskapsprinsipper

Konsern- og selskapsregnskapet er utarbeidet i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS) som fastsatt av EU.

Prinsippendring, implementering IAS 19R

Banken har valgt å tidlig implementere IAS 19R "Ansattelytelser". Regnskapet pr 31.12.2011 omarbeidet for å kunne presentere sammenlignbare tall. Som følge av implementeringen er bankens pensjonsforpliktelse redusert med 5,5 mill. kroner og egenkapitalen er økt med ca 4 mill. kroner pr 01.01.12. Pr 31.12.12 er pensjonsforpliktelsene ytterligere redusert med 4,6 mill. kroner og egenkapitalen økt med 3,3 mill. kroner. Det henvises til note 28 og egenkapitaloppstillingen.

Driftsresultat

Konsernets driftsresultat før skatt for 2012 ble et overskudd på 18,7 mill. kroner, mot et overskudd på 8,3 mill. kroner i fjor. I prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjorde resultatet i 2012 0,81, mot 0,36 i 2011.

Rentenettoen er økt i 2012 med ca. 10,4 prosent til 40,7 mill. kroner. Utbytter på verdipapirer er økt med 10,5 mill. i 2012, hovedsakelig som følge av tingsutbytte fra Terra-Gruppen AS i forbindelse med overtakelsen av bankens eierandel i Terra Boligkreditt AS. Netto provisjonsinntekter fra bl.a. betalingsformidling og garantier er i 2012 redusert fra 6,0 mill i 2011 til 5,4 mill i 2012. Netto tap på verdipapirer og valuta utgjør for 2012 -1,7 mill. kroner mot 0,2 mill. kroner for 2011. De samlede driftskostnadene i konsernet er i 2012 økt med 1,0 mill. kroner til 35,4 mill. kroner.

Driftsresultatet før tap på utlån og garantier og netto gevinster/tap på aksjer, andre verdipapirer og rentebærende verdipapirer er økt fra 9,3 mill. kroner i 2011 til 11,7 mill. kroner i 2012. Tap på utlån og garantier er 3,0 mill. kroner i 2012 mot 2,6 mill. kroner i 2011.

Styret er av den oppfatning at årets resultat er tilfredsstillende. Året er preget av høyere utbytteinntekter og god utvikling i bankens rentenetto. Resultatet har medført et overskudd som styrker bankens soliditet samt gir grunnlag for utbytte på egenkapitalbevis samt avsetninger til gaver og gavefond.

Konsernets skattekostnad er beregnet til 2,5 mill. kroner, slik at ordinært resultatet etter skatt ble 16,3 mill. kroner. Dette tilsvarer en egenkapitalrentabilitet på 8,0 prosent. I 2011 var resultatet etter skatt 6,1 mill. kroner og egenkapitalrentabiliteten var 3,2 prosent.

Disponering av årets resultat i morbank

Korrigert årsoverskudd:

Årsresultat etter skatt	kr	16.424.372,-
+ overføring fra andre reserver (utvidet resultat)	kr	4.509.789,-
+ overføring fra fond for urealiserte gevinster	kr	43.306,-
Grunnlag for beregning av utbytte	kr	20.890.855,-

Styret forslår følgende disponeringer når det gjelder årets overskudd:

Avsetning til gaver	kr	500.000,-
Utbytte kr 12,50 pr. bevis	kr	5.000.000,-
Avsetning fra utjevningsfond	kr	93.033,-
Avsetning til sparebankens fond	kr	15.297.822,-

Gaver til allmenntilgode formål forelås å utgjøre kr 500.000,-. Dette beløpet inngår som en del av årets overskuddsdisponering.

Banken har formulert følgende utbyttepolitikk:

"Forstanderskapet fastsetter etter forslag fra styret hvert år utbytte på egenkapitalbevisene på bakgrunn av årets resultat. Hol Sparebank har som mål for sin virksomhet å oppnå resultater som gir god avkastning på den samlede egenkapitalen. Det tas sikte på at egenkapitalbeviserne skal ha en andel av overskuddet som tilsvarer deres andel av egenkapitalen. Hol Sparebank vil vektlegge et konkurransedyktig kontantutbytte."

Inklusive overkursfondet og utjevningfondet utgjorde egenkapitalbevisbrøken ved begynnelsen av 2012 24,38 prosent av bankens korrigerede ansvarlige kapital. Som følge av økningen i sparebankens fond i 2012 samt avsetningen til gaver vil egenkapitalbevisbrøken bli redusert til 22,50 prosent ved begynnelsen av 2013. I § 2b-18 i Finansieringsvirksomhetsloven står nevnt at institusjonen ved disponering av utbyttedmidler skal legge vekt på at forholdet mellom grunnfondskapitalen og eierandelskapitalen ikke endres vesentlig. Banken mener å ha oppfylt denne bestemmelsen i og med den marginale endringen i egenkapitalbevisbrøken.

Det er foreslått å dele ut kr. 12,50 pr. egenkapitalbevis i utbytte for 2012. Dette vil innebære at 0,23 kroner pr. bevis tilføres utjevningfondet.

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter ble på 40,7 mill. kroner i 2012, mot 36,9 mill. kroner i 2011. Dette er en økning på 3,9 mill. kroner. Bakgrunnen for økningen i rentenettoen er bl.a. høyt fokus på likviditetsstyring og moderat utlånsvekst. Målt i forhold til konsernets gjennomsnittlige forvaltningskapital er rentenettoen økt fra 1,62 prosent pr. 31.12.2011 til 1,77 % prosent pr. 31.12.2012.

Andre driftsinntekter

Netto gevinster/tap på verdipapirer og valuta var -1,7 mill. mot 0,2 mill. kroner i 2011. Konsernets beholdning i det ansvarlige lånet Vestjysk Bank ble nedskrevet med 2,7 mill. kroner i desember 2012, og netto er obligasjonsporteføljen nedskrevet med 1,6 mill. kroner i 2012.

Inntekter fra utbytter har økt med 10,5 mill. kroner i 2012 sammenlignet med 2011. I inntekter fra utbytter inngår utbytte på egenkapitalbevis og aksjer.

Hol Sparebank overtok i 2. kvartal sin andel av aksjer i Terra Boligkreditt AS fra Terra Gruppen AS. Som en del av oppgjøret ble 80 % av aksjene overtatt som utbytte. Tingsutbyttet utgjorde 11,4 mill. kroner og dette er resultatført over ordinært resultat. Tidligere bokførte oppskrivninger i Terra Gruppen AS ble tilbakeført over utvidet resultat med til sammen 8,1 mill. kroner. Videre ble aksjene i Terra Gruppen AS nedskrevet til ny markedsverdi, over bankens ordinære resultat på 1,4 mill. kroner.

Nettoeffekten før skatt av disse transaksjonene øker ordinært resultat med 10,0 mill. kroner, og bankens totalresultat med 1,9 mill. kroner.

Netto provisjonsinntekter var på netto 5,4 mill. mot 6,0 mill. kroner i 2011.

Driftskostnader

Samlede driftskostnadene i konsernet utgjorde 35,4 mill. kroner i 2012, som er en økning på 1,0 mill. kroner fra 2011 eller 2,9 prosent. Driftskostnadene utgjorde pr. 31.12.2012 1,54 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital, mot 1,51 prosent i 2011.

De samlede personalkostnadene ble 19 mill. kroner i 2012 mot 17,4 mill. kroner i 2011, en økning på 1,6 mill. kroner. Lønnskostnadene økte med 0,7 mill. kroner, pensjonskostnader økte med 0,3 mill. kroner, mens sosialkostnader økte med 0,6 mill. kroner. Øvrige administrasjonskostnader ble 7,3 mill. kroner i 2012 mot 6,9 mill. kroner i 2011.

Avskrivningene var 1,6 mill. kroner i 2012, samme som i 2011. Andre driftskostnader ble 7,5 mill. kroner i 2012, mot 8,5 mill. kroner i 2011.

Driftskostnader i prosent av netto rente- og kredittprovisjonsinntekter og netto driftsinntekter var 59,2 prosent pr. 31.12.2012 mot 75,5 prosent pr. 31.12.2011. Tar man bort netto tap eller netto gevinster på verdipapirer og valuta fra netto driftsinntekter utgjorde driftskostnadsnøkkeltallet 60,2 prosent pr. 31.12.2012 mot 75,9 prosent pr. 31.12.2011.

Tap og tapsnedskrivninger

Låne- og garantiporteføljen er gjennomgått og vurdert i samsvar med forskrift fra Finanstilsynet om regnskapsmessig behandling av tap på utlån og garantier. Det er etter styrets oppfatning etablert gode interne kontrollrutiner.

Konsernet hadde i 2012 netto ca. 3,0 mill. kroner i tap på utlån og garantier mot netto 2,6 mill. kroner i 2011.

I 2012 er det foretatt individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier med ca. 5,2 mill. kroner, mens gruppenedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier er redusert med ca. 0,8 mill. kroner. Det er konstatert tap på utlån med 1,4 mill. kroner. Tilbakeføring av tidligere individuelle nedskrivninger er ca. 2,2 mill. kroner. Renteamortisering er 0,4 mill. kroner for 2012.

Samlet er individuelle tapsnedskrivninger og gruppenedskrivninger økt fra 26 mill. kroner pr. 31.12.2011 til 28,2 mill. kroner pr. 31.12.2012.

Styret anser tapsnedskrivningene for å være tilstrekkelige i forhold til porteføljens risiko og kjenner for øvrig ikke til lån eller garantier som vil kunne føre til store tap for banken i 2013.

KONSERNETS BALANSE

Forvaltningskapitalen

Konsernets forvaltningskapital var ved utgangen av året 2.318,9 mill. kroner, som er en reduksjon på ca. 46,1 mill. kroner fra 2011 eller 1,9 prosent. I 2011 var det en økning på ca. 104 mill. kroner eller 4,6 prosent.

Innskudd

Ved årets slutt var innskudd fra kunder 1.697,6 mill. kroner. Dette er en økning på 48,8 mill. kroner eller 3,0 prosent sammenlignet med forrige årsskifte. I 2011 var det en økning i innskudd på 93,3 mill. kroner eller 6,0 prosent.

Privatmarkedet representert ved lønnsinntakere og pensjonister etc. har innskudd pr. 31.12 på 780,4 mill. kroner mot 755,4 mill. kroner pr. 31.12.2011. Offentlig sektor har hatt en innskuddsreduksjon på 2,9 prosent. Innskudd fra næringslivet viser en økning på ca. 5,8 prosent i 2012, og utgjør ved årsskiftet 601,4 mill. kroner.

Pr. 31.12.2012 hadde konsernet fastrenteinnskudd på 71,8 mill. kroner, som er en økning på 35,1 mill. kroner fra forrige årsskifte.

Ved årets slutt var gjeld til kredittinstitusjoner 127,8 mill. kroner, som er en reduksjon på 20,3 mill. kroner fra 31.12.2011. Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer utgjorde 175,6 mill. kroner pr. 31.12.2012 som er en reduksjon på 76,9 mill. kroner fra forrige årsskifte. Ovennevnte innlån har en løpetid på fra ca. 6 mnd. til ca. 2,5 år. Banken har også et ansvarlig lån på 50 mill. kroner som har en løpetid på 10 år fra mars 2008 og et fondsobligasjonslån på 40 mill. kroner opptatt i 2006.

Utlån

Brutto utlån økte i 2012 med 83,5 mill. kroner til 2.052,2 mill. kroner eller med 4,2 prosent. I 2011 var utlånsveksten 3,5 prosent.

Utlån til privatmarkedet gjelder lån til lønnsinntakere, boliglån og andre utlån til privatkunder som kjøp av fritidseiendommer og biler etc, og utgjorde 1.500,4 mill. kroner. Utlånsveksten utgjorde her 67,5 mill. kroner i 2012 eller 4,7 prosent. Utlån til næringslivet viste en vekst på 16,0 mill. kroner i 2012 eller 2,9 prosent.

Pr. 31.12.2012 hadde konsernet fastrenteutlån til kunder på 93,8 mill. kroner, som er en reduksjon på ca. 2,0 mill. kroner fra forrige årsskifte.

Garantier

Konsernets samlede garantiansvar ved utgangen av 2012 var 50,0 mill. kroner. Ved forrige årsskifte var det samlede garantiansvar 51,1 mill. kroner. Konsernets garantier for kunders valutalån utgjør 28,8 mill.

Verdipapirer

Konsernets beholdning av plasseringer i verdipapirer var pr. 31.12.2012 141,2 mill. kroner, mot 211,4 mill. kroner ved forrige årsskifte.

Obligasjonsporteføljens gjennomsnittlige løpetid er ved årsskiftet 2,7 år mot 2,9 år ved årsskiftet i 2011. Obligasjoner er frivillig klassifisert til virkelig verdi over resultat. Obligasjonsbeholdningen er vurdert til markedsverdi.

I løpet av året er beholdningen av rentebærende verdipapirer redusert med netto ca. 21,7 mill. kroner. Beholdningen er netto nedskrevet i løpet av året med ca. 1,6 mill. kroner. Konsernets beholdning i Vestjysk Bank ble nedskrevet med 2,7 mill. kroner i desember 2012. Obligasjoner er vesentlig plassert i banksektoren. Ca. 33,7 prosent av obligasjonene løper til fast rente og resten til flytende rente.

I løpet av 2012 er det foretatt kjøp og salg av obligasjonsfond og pengemarkedsfond. Beholdningen av aksjer, egenkapitalbevis, aksjer tilgjengelig for salg og pengemarkedsfond m.v. er redusert med ca. 48,3 mill. kroner. Det er resultatført realisasjoner, nedskrivninger og tilbakeføringer av nedskrivninger på netto ca. -0,7 mill. kroner. Verdien av bankens beholdning av aksjer, andeler og egenkapitalbevis var 66,9 mill. kroner ved årsskiftet.

Det er utarbeidet retningslinjer for forvaltning og handel med verdipapirer. Bankens styre har fastsatt maksimumsrammer for disse aktivitetene. Det foretas en løpende kontroll av at virksomheten holdes innenfor disse rammer.

SOLIDITET

Ved årsskiftet hadde konsernet en netto ansvarlig kapital på 261,1 mill. kroner. Risikovektet kapitalkrav beløp seg til 103,3 mill. kroner. Kapitaldekningen for konsernet Hol Sparebank var pr. 31.12.2012 20,2 % og kjernekapitaldekningen 16,6 %. I bankens ICAAP, samt i strategiplan, er målene for henholdsvis kapitaldekning og kjernekapitaldekning 18 % og 14 % for konsernet.

KONSERNSELSKAP

Sparebanken eier 88,3 prosent av aksjene i Fremstad AS, som således er et datterselskap. Pålydende verdi av aksjeposten er kr 265.000,- og bokført verdi er kr 348.347,-. Selskapets aksjekapital er på kr 300.000,-.

Banken har videre et leieboerinnskudd i selskapet bokført til kr 3.650.000,-. Banken mottok i 2012 renteinntekter på leieboerinnskuddet etter en rentesats på 6 prosent. AS Fremstad noterte et årsunderskudd for 2012 på 0,1 mill. kroner etter skatt. Selskapets egenkapital pr. 31.12.2012 var på 0,2 mill. kroner.

Datterselskapets regnskap er omarbeidet til IFRS i utarbeidelsen av konsernregnskapet.

KONTANTSTRØMOPPSTILLINGEN

Konsernet hadde en positiv netto kontantstrøm fra virksomheten med 115,7 mill. kroner i 2012. I 2011 var kontantstrømmen positiv med netto 23,2 mill. kroner. Forskjellen mellom dette og driftsresultatet for de siste to år skyldes i vesentlig grad økte kundeinnskudd og reduksjon i bankens verdipapirportefølje.

Likvide midler er i hovedsak tilført gjennom salg av verdipapirer. For 2012 var netto tilbakebetalt obligasjonsgjeld 95 mill. kroner. Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved utgangen av året var 33,8 mill. kroner mot 11,9 mill. kroner i 2011.

FINANSIELL RISIKOSTYRING MORBANK

Bankens aktiviteter medfører ulike typer finansiell risiko: markedsrisiko, kredittrisiko og likviditetsrisiko. Den finansielle risikoen reduseres ved bruk av rutiner og rammer i tillegg til de lovregler som gjelder.

Styret har vedtatt prinsipper for risikostyring gjennom bankens instruksverk, policy for intern kontroll og etablerte nøkkelkontroller. Bankens administrasjon har ansvar for å følge opp den daglige risikostyringen. Styret holdes løpende orientert gjennom månedlige rapporter. Internkontrollen er det vesentligste hjelpemiddelet for å redusere den operasjonelle risikoen. Banken har en løpende oppfølging av denne. Bankens internrevisjon rapporterer jevnlig til styret.

Markedsrisiko

Markedsrisiko består for banken av kursrisiko, renterisiko og valutarisiko.

Når det gjelder verdipapirer, kan bankens plasseringer oppdeles i egenkapitalinstrumenter og renteinstrumenter. Egenkapitalinstrumenter består av bl.a. aksjer, aksjefond, egenkapitalbevis, andeler i pengemarkedsfond og plasseringer i eiendom. Porteføljen er pr. 31.12 ca. 66,9 mill. kroner. Ca 5,5 mill. kroner av denne porteføljen utsettes direkte for svingninger på Oslo Børs og internasjonale børser. Ved en gjennomsnittlig 30 prosent reduksjon i kurser vil porteføljen av aksjefond, aksjer og egenkapitalbevis gi en resultat effekt på ca. 1,7 mill. kroner.

Bankens portefølje av obligasjoner, pr. 31.12. ca. 74,3 mill. kroner, påvirkes av endringer i korte og lange renter og margin/spreader. Fastrenteobligasjoner utgjør ca. 33,7 prosent av den totale portefølje, og denne andelen påvirkes ved endringer i lange renter. Sensitiviteten i obligasjonsporteføljen kan klassifiseres ved eksponering ved 1 prosent endring i rente. Denne eksponeringen var 0,7 mill. kroner pr. 31.12, mens bankens ramme for dette er 4 mill. kroner.

Porteføljen av flytende rente obligasjoner f.t. ca. 66,3 prosent påvirkes når det gjelder renteavkastning av utvikling i NIBOR- rente. Høyere korte markedsrenter gir høyere avkastning på denne porteføljen og lavere når markedsrentene faller. Bankens innlån utover innskudd samt ansvarlige lån og fondsobligasjonslån er knyttet opp mot NIBOR- rente. Banken har også noen ordinære innskudd og utlån som er knyttet opp mot NIBOR- rente. Når rentene stiger, vil den negative effekten på bankens resultat bli større, siden banken har en større andel på passivasiden enn aktividasiden som er knyttet opp mot NIBOR- rente. Når NIBOR- renten faller, får det motsatt effekt.

Bankens rentenetto påvirkes av rentemargin på utlån/innskudd og renteavkastning på obligasjoner og renter på innlån. Rentemarginen utlån/innskudd påvirkes av rentenivå og konkurranse. Rentenettoen er 1,84 prosent pr. 31.12 mot 1,68 prosent p.a. pr. 31.12.2011. Rentemarginen er 2,11 prosent pr. 31.12 mot 2,14 prosent pr. 31.12.2011.

Styret har utarbeidet rutine for plasseringer i verdipapirer med angivelse av totale rammer for plasseringer og rammer for plasseringer i type verdipapirer, bransjer og selskaper. Det foreligger også ramme for durasjon i obligasjonsporteføljen.

Når det gjelder valutarisiko, har banken ikke plasseringer i valutainnskudd og heller ikke egne valutalån.

Markedsrisikoen når det gjelder valutalån, anses for å være liten. Markedsrisikoen når det gjelder utlån og verdipapirer samt innlån anses for å være middels.

Kredittrisiko

Kredittrisiko for banken oppstår som følge av plasseringer i utlån og garantier samt i verdipapirer.

Banken har i strategiplan og budsjett fastsatt rammer og tall for vekst i utlån. Strategiplan omhandler også rammer for størrelse og antall store engasjementer. Det foreligger som nevnt verdipapirrutine.

Store engasjementer blir rapportert på egne lister til adm. og styret samt på styrerapporter til styret. Administrasjonen har ansvar for å følge opp utviklingen i store engasjementer. Bankens utlånsvirksomhet styres av banksjef, som også er kredittansvarlig. Pr. 31.12 utgjorde de 20 største engasjementene 265,0 mill. kroner av totale utlån på 2.064,5 mill. kroner. Banken har fastsatt rammer for utlån til jordbruk, skogbruk og fiske, bygge- og anleggsvirksomhet, overnattings- og serveringsvirksomhet samt omsetning og drift av fast eiendom.

Kredittrisiko oppstår på utlån/garantier som følge av mislighold eller hendelser som må medføre nedskrivninger. Banken gjennomgår portefølje av utlån og garantier og foretar individuelle nedskrivninger. Gruppenedskrivninger på utlån og garantier foretas med basis i risikoklassifiseringer samt makroutvikling og lokalutvikling. Brutto mislighold på utlån over 90 dager pr. 31.12 er 68,9 mill. kroner, som utgjør 3,3 prosent av totale utlån, som er samme nivå som 2011. Tapsnedskrivninger er 28,2 mill. kroner pr. 31.12, som utgjør 1,37 prosent av totale utlån mot 1,31 prosent i fjor.

Kredittrisiko i obligasjonsportefølje oppstår som følge av konkurs, gjeldsforhandlinger eller makrohendelser. Som følge av denne risiko benyttes rammer i rutine og plasseringer for å spre risiko på mange selskaper.

Endringer i valutakurser kan medføre høyere kredittrisiko på valutalån, som banken har garantert for. Denne porteføljen er 28,8 mill. kroner pr. 31.12. Det har ikke vært tapshendelser på garantier for valutalån i 2012.

Kredittrisiko på utlån anses å være middels, og kredittrisiko på verdipapirer anses å være lav.

Likviditetsrisiko

Bankens likviditetsrisiko er risikoen for ikke å kunne betale gjeld ved forfall.

Økonomisjef og banksjef har den daglige oppfølgingen av likviditet. Likviditetsrapportering inngår i den månedlige styrerapporten. Virkemidler i likviditetsstyringen er bl.a. likviditetsrapporter, likviditetsbudsjetter, likviditetsindikatorer, innskuddsdekning, trekkfasiliteter, funding og oversikt over utlån/innskudd og innlån fra markedet. Det foretas stresstesting.

Likviditetsindikator 1 var pr. 31.12.2012 på 100,8 som er et negativt avvik sammenlignet med referansegjennomsnittet til Finanstilsynet.

Forfallsoversikt over innlån og ansvarlig lån/fondsobligasjonslån viser forfallsdatoer fra juni 2012 og til mars 2018. Trekkfasiliteter i andre banker har vært benyttet i 2012. Ca. 100 prosent av verdipapirer i handelsporteføljen pr. 31.12.2012 anså banken som likvide verdier.

Banken fokuserer på oppfølging av likviditet. Likviditetssituasjonen anses som tilfredsstillende. LCR kravet var ikke innfridd pr 31.12.12, men banken er i rute sammenlignet med utarbeidede handlingsplaner. Banken har en innskuddsdekning på 82,2 prosent. Prisen på innlån i obligasjonsmarkedet har falt i slutten av 2012 som følge av reduserte spreader.

Likviditetsrisikoen anses for å være moderat.

EGENKAPITALBEVIS

Hol Sparebank hadde 366 egenkapitalbevisiere ved utgangen av 2012, hvorav 115 er hjemmehørende i Hol kommune.

Kursen på egenkapitalbevisene var pr 31.12.12 kr 68,00 og har gjennom året ligget i området kr 68,00 til kr 79,75. Omsetningen på Oslo Børs i 2012 var 14.612 bevis eller 3,65 prosent av totalt antall utstedte bevis.

Det er utarbeidet finansiell kalender for 2013, som er oversendt Oslo Børs.

EIERSTYRING OG SELSKAPsledelse

Banken har til hensikt å følge Norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse utgitt av Oslo Børs m.v., så langt den passer for banken. Et eget avsnitt i årsrapporten dokumenterer hvordan anbefalingen følges. Banken er også underlagt et omfattende lov- og regelverk, som for en stor del ivaretar god eierstyring og selskapsledelse.

Retningslinjer for fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte

Banken har etter organisasjonsplanen fire ledende ansatte, banksjef/leder BM, økonomisjef, leder PM og leder salg & marked.

Godtgjørelse til banksjef behandles og avgjøres av styret en gang i året. Styrets leder og nestleder har normalt et møte eller kontakt med banksjef en gang i året, hvor godtgjørelse gjennomgås. Før møtet innhentes bl.a. opplysninger om lønnsutvikling og lønnsnivå for banksjefer som er daglige ledere i sparebanker av tilsvarende størrelse, lønnsutvikling generelt i banker og i samfunnet for øvrig, bankens økonomiske utvikling etc. Etter at kontakt med banksjef er gjennomført fremlegger styrets leder og nestleder et forslag til godtgjørelse, som behandles av styret i banken, som avgjør om og hvilken endring godtgjørelse skal ha.

Godtgjørelse til øvrige ledende ansatte behandles og avgjøres av banksjef normalt en gang i året. Banksjef foretar en gjennomgang, som baserer seg på lønnsutvikling i sammenlignbare banker, lønnsutvikling internt i banken, endring av ansvar og oppgaver m.v., økonomisk utvikling i banken etc. Med bakgrunn i disse faktorer foretar banksjefen en avgjørelse om og eventuelt hvilken endring som skal skje i godtgjørelsen.

Disse retningslinjene er veiledende for styret. Dersom styret i en avtale fraviker retningslinjene, skal begrunnelsen for dette angis i styreprotokollen.

Når det gjelder tilleggssytelser utover ordinær lønn, omfattes ledende ansatte av en ytelsesbasert pensjonsordning, som de øvrige ansatte. Det er inngått førtidspensjonsavtale med banksjefen.

Banksjefen har en fri bilordning samt at telefon og internett dekkes av banken. Øvrige ledende ansatte har telefongodtgjørelse.

Banken har en bonusavtale som trer i kraft når bankens lønnsomhet er god nok. Banksjef og ledende ansatte omfattes av denne på samme måte som de øvrige ansatte.

Det foreligger for øvrig ingen andre tilleggssytelser til ledende ansatte, ingen etterlønnordninger til ledende ansatte og heller ingen variable elementer i godtgjørelsene til ledende ansatte.

Det er ikke inngått noen avtaler eller endret noen avtaler i det foregående regnskapsåret som medfører avtaler om godtgjørelse som nevnt i almenneaksjeloven § 6-16 a, først ledd tredje punktum nr. 1 til 6, som har virkning for selskapet og egenkapitalbeveiseiere.

ORGANISASJON

Forstanderskapet og styret

På forstanderskapets valgmøte i 2012 ble Kjetil Larsgard valgt som leder for 1 år og Liv Fossgård Christensen ble valgt som ny nestleder for 1 år. Lars Terje Slåke ble gjenvalgt som styreleder for 2 år og Kåre Trillhus ble gjenvalgt som styrets nestleder for 1 år. Videre ble Eli L.G. Kleven ble gjenvalgt som styremedlem for 2 år.

Personalet

Hol Sparebank hadde ved årets slutt 32 hel- og deltidsansatte medregnet vaktmester og renholdspersonale. Omregnet utgjorde bemanningen 29,3 årsverk, mot 29,7 et år tidligere.

Utviklingen innenfor finansnæringen krever at banken stadig har fokus på opplæring og kompetanseheving. Både ved intern opplæring og ved eksterne og interne kurs har de ansatte vist stor interesse for å delta, og dette er viktig for banken fremover. Det er nødvendig å holde kompetansen på et høyt nivå, i forhold til hva myndighetene, bransjen, kundene og markedet krever. Høyere kompetanse sikrer også en bedre arbeidsfordeling og fleksibilitet og gir mindre sårbarhet i banken. Vi er i gang med ytterligere kompetanseheving i forhold til medarbeidernes kunnskaper innenfor finansiell rådgivning som følge av bransjekrav innenfor dette området.

Banken har for de ansatte etablert kollektiv pensjonsforsikring og gruppelevsforikring gjennom DNB Livsforsikring ASA. Yrkesskadeforsikring og yrkessykdomsforsikring er dekket gjennom Terra Skadeforsikring. Yrkesreiseforsikring er dekket gjennom Gjensidige.

HELSE, ARBEIDSMILJØ, SIKKERHET OG LIKESTILLING

Styret vurderer arbeidsmiljøet i banken som godt. Gjennom HMS-arbeidet internt i banken, Hallingdal og Valdres Bedriftshelsetjeneste (HaVa) og utviklingsamtaler kartlegges det interne arbeidsmiljøet i banken. Resultatene brukes som grunnlag for å sette i verk forbedringstiltak.

Totalt sykefravær i 2012 var 4,7 prosent mot 4,8 prosent i 2011. Hol Sparebank vil i samarbeid med bedriftshelsetjenesten arbeide aktivt for å holde sykefraværet på et lavt nivå. Det har ikke vært noen skader eller ulykker blant arbeidstakerne under utførelsen av arbeidet.

Banken vektlegger likestilling når det gjelder kjønn i tilsetninger i nye stillinger inkl. lederstillinger og ved omorganiseringer. Valgkomiteene i sparebankene som foreslår medlemmer til forstanderskap, styre og kontrollkomité har fra Sparebankforeningen blitt oppfordret til å foreslå flere kvinner til disse organene, dersom kvinnene er svakt representert.

Ved slutten av 2012 var 2 kvinner medlemmer av bankens styre, en andel lik 33 prosent. Banken har også kvinne som nestleder i forstanderskapet. I ledende stillinger i banken var det pr. 31.12.2012 2 menn og 2 kvinner.

I banken legges det vekt på at sikkerheten ved kontorene skal være god, og sikkerheten holdes løpende under overvåkning. Bankens sikkerhetsrutiner vurderes som gode. Sikkerhetsarbeidet og HMS drives etter gjeldende lover og regler.

Etter styrets oppfatning forurenses ikke bankens virksomhet det ytre miljø. Det er ikke iverksatt spesielle tiltak på miljøområdet i 2012.

FORSKNINGS- OG UTVIKLINGSAKTIVITETER

Banken har ikke hatt noen forskningsaktiviteter i 2012 og har heller ikke planer om noen i 2013. I løpet av året utvikles banken gjennom kurs og møter som de ansatte deltar på samt bankens deltakelse i Terra, Sparebankforeningen, samarbeid med andre banker m.v. I tillegg pågår det en rekke aktiviteter for å utvikle kompetansen hos de ansatte i banken innenfor mange fagområder og for å tilfredsstille bransjenormer og lover og regler.

KAPITALDEKNINGSREGELVERK

Finansdepartementet fastsatte 14/12-2006 en ny forskrift om kapitalkrav, som også gjelder sparebanker. Formålet med forskriften er å styrke det finansielle system, mer risikofølsomme kapitalkrav, bedre risikostyring og kontroll, tettere tilsyn og mer informasjon til markedet.

Kapitaldekningsregelverket består av tre pilarer:

Pilar 1 Nye minimumskrav til ansvarlig kapital

Pilar 2 Krav til vurdering av samlet kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging

Pilar 3 Markedsdisiplin – krav til offentliggjøring av informasjon

Hol Sparebank har gjennomført risiko- og kapitalvurderingsprosess (ICAAP) for 2012. ICAAP- rapporten ble godkjent av styret. Banken har også utarbeidet et eget Pilar 3 dokumentet.

TVISTESAKER

Banken er ikke involvert i tvistesaker som forventes å påvirke bankens resultat vesentlig.

HENDELSER ETTER 31.12.2012

Det er ikke oppstått forhold etter avslutningen av regnskapsåret som har innvirkning på bedømmelsen og vurderingen av regnskapet for 2012 utover det som er nevnt i denne årsberetningen og utsiktene for 2013.

UTSIKTENE FOR 2013

Det forventes en lav arbeidsledighet i bankens markedsområde samt at antall konkurser vil være få. På den annen side er det ikke vekst i folketallet i Hol kommune. Bedrifter som har tilknytning til reiseliv har utfordringer når det gjelder opprettholdelse og økning av volum på omsetning og belegg. Dette vil gi seg utslag i fortsatt svak lønnsomhet og likviditet. Bedrifter i enkelte andre bransjer er også sårbare når det gjelder omsetning, bruttofortjeneste og likviditet.

Bankkonkurransen vil øke i tiden framover. Dette vil påvirke rentenetto og utlånsvekst. Utlånsveksten vil også bli påvirket av at banken vil fortsette arbeidet med opprydding i misligholdte låneengasjementer og bedring av kredittkvaliteten i utlånsmassen. Banken vil også vektlegge god kredittvurdering.

Innskudd fra publikum påvirkes av konkurranse, generell økonomi og inntekter og rentenivå, men også av størrelsen på innskudd. Innskudd vil derfor som vanlig svinge en del i løpet av året.

Det forventes at Norges Bank vil holde styringsrenten uendret gjennom hele 2013. Bankenes utlåns- og innskuddsrenter ventes tilsvarende å holdes uendret.

Banken vil arbeide for å øke rentenettoen i kroner i 2013. Vi regner samtidig med lave netto inntekter på verdipapirer i 2013. Tap på utlån forventes å være på samme nivå som i 2012.

Basert på ovennevnte forventer banken et positivt driftsresultat for 2013.

Styret i Hol Sparebank har med bakgrunn i økte regulatoriske krav, herunder økt krav til likviditet (LCR) og soliditet (Basel III/CRD IV), og tilhørende utfordringer på kostnads- og kompetansesiden, besluttet å innlede forhandlinger med Nes Prestegjelds Sparebank om en eventuell fusjon. Det er bankens utgangspunkt at formålet med en eventuell fusjon skal være å bevare og videreutvikle en fortsatt sterk lokalbank. En fusjonsplan er planlagt fremlagt for forstanderskapet til beslutning i møte den 4.4.13. Dersom forstanderskapet i begge bankene vedtar en fusjon, vil denne ventelig bli gjennomført i løpet av høsten 2013.

Vi vil fokusere på gode kunderelasjoner, konkurransedyktige produkter, god organisasjon og mer effektiv drift, slik at banken i årene fremover kan fremlegge bra økonomiske resultater og være en god lokalbank og arbeidsplass. Med solid økonomi og høy kompetanse skal banken stå godt rustet til å ta hånd om de oppgaver den har i lokalsamfunnet.

Viktige oppgaver for banken i 2013 vil bli oppfølging på kreditt- og verdipapiriområdet, utvikling av kompetanse og organisasjonen, fokus på lønnsom drift og kostnadskontroll samt generell kontroll og reduksjon av risiko.

TAKK

Styret vil rette en stor takk til våre mange kunder for den tillit de har vist banken ved å bruke banken til sine forretninger. Styret retter også en stor takk til bankens medarbeidere for stor innsats og godt samarbeid i året som har gått.

Geilo, 8. februar 2013

Lars Terje Slåke
Leder

Kåre Trillhus
Nestleder

Randi Frellumstad

Eli L. Grimsgård Kleven

Ronny Eriksen

Per Egil Gauteplass

Trond Erik Birkeland
Banksjef

EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Redegjørelse

Bankens prinsipper og policy skal sikre at bankens virksomhetsstyring er i tråd med allmenne og anerkjente oppfatninger og standarder, samt lov og forskrift.

Prinsippene skisserer de overordnede føringene og skal sikre et godt samspill mellom bankens ulike interessenter som egenkapitalbevisiere, långivere, kunder, ansatte, styringsorganer, ledelse og samfunnet for øvrig. Prinsippene for god eierstyring og selskapsledelse beskriver således hvordan banken blir styrt og kontrollert for å skape verdier for banken og dens interessenter.

Prinsippene for eierstyring og selskapsledelse er konkretisert i ulike styringsdokumenter for Hol Sparebanks virksomhet. Dette omfatter bl.a. bankens vedtekter, strategier, styreinstruks, rammeverk for styring og kontroll, etiske retningslinjer og rutiner for egenhandel. Prinsippene framgår av herværende dokument, jfr. Regnskapslovens § 3 – 3b.

Virksomhet

Hol Sparebank har flere interessenter, og det er en målsetting å skape mest mulig verdi for alle bankens interessenter.

Bankens formål fremkommer av vedtektene. Den strategiske utvikling ivaretas gjennom 3 års rullerende strategiplaner. Gjennom periodiske mål, løpende oppfølging og gjennomføring av tiltak styrkes bankens forretningsmessige grunnlag til fordel for både långivere, kunder og ansatte.

Hol Sparebank er en lokalbank med et omfattende samfunnsansvar som ivaretas på flere måter. Hovedsakelig skjer dette gjennom gaver og annen økonomisk støtte, samt deltakelse og medvirkning i ulike fora for samfunns- og næringsliv.

Hol Sparebank har en kunderettet og en teambasert organisasjon med fokus på både person- og bedriftsmarked. Dette er supplert med støtte-/fagområder og stabsfunksjoner.

Selskapskapital og utbytte samt likebehandling av egenkapitalbevisiere

Hol Sparebank er i hovedsak en selveiende institusjon. Ekstern egenkapitaltilførsel finner sted ved utstedelse av egenkapitalbevis. Eiere av egenkapitalbevis skal ha forutsigbare vilkår både med hensyn til likebehandling, avkastning og styringsmessig innflytelse.

Børsnoteringen av egenkapitalbevisene sikrer at banken aksepterer og imøtekommer de markedsvilkår som til enhver tid gjelder for egenkapital

Når det gjelder utbytte, fastsetter bankens forstanderskap etter forslag fra styret hvert år utbytte på egenkapitalbevisene på bakgrunn av årets resultat. Det tas sikte på at egenkapitalbevisierne skal ha

en andel av overskuddet som tilsvarer deres andel av egenkapitalen. Hol Sparebank vil vektlegge et konkurransedyktig kontantutbytte.

Transaksjoner med nærstående

Dersom nærstående av primærinnsidere foretar kjøp eller salg av egenkapitalbevis, vil banken foreta en børsmelding på kjøpet eller salget.

Fri omsettelighet

Egenkapitalbevisene kan fritt omsettes på Oslo Børs.

Forstanderskap, valgkomiteer og styre/sammensetning og uavhengighet

Forstanderskapet består av tolv medlemmer. Tre medlemmer velges av Hol kommune, tre medlemmer velges av egenkapitalbeviserne, tre medlemmer velges av innskyterne og tre medlemmer velges av de ansatte.

Medlemmer og varamedlemmer fra Hol kommune velges av kommunestyret i Hol kommune. Medlemmer og varamedlemmer fra egenkapitalbeviserne velges av egenkapitalbeviserermøtet etter forslag fra en valgkomité, nedsatt av egenkapitalbeviserne. Medlemmer fra innskyterne velges på innskytervalg-møte, etter forslag fra en valgkomité fra innskyterne.

Banken har også en valgkomité nedsatt av forstanderskapet, som kommer med forslag til styremedlemmer, styreleder og nestleder i styret, leder og nestleder i forstanderskapet samt medlemmer i kontrollkomité og valgkomité.

Styret består av seks medlemmer, hvorav fem velges på fritt grunnlag av forstanderskapet og ett medlem velges av forstanderskapet blant de ansatte, etter forslag fra de ansattes medlemmer i forstanderskapet. Ved valg av de fem medlemmene som velges fritt vektlegges kompetanse, uavhengighet, kjennskap til økonomi, næringsliv og lokalsamfunn, alder og kjønn.

Styrets arbeid

Det er utarbeidet en styreinstruks. Styret setter opp en møteplan (årshjul) hvor faste og lovpålagte saker for ulike møter framgår. Det avholdes elleve ordinære styremøter i året og i tillegg ekstramøter etter behov. Strategi, regnskap, budsjetter, risikovurderinger, gjennomgang av rapporter fra administrasjonen og behandling av låne- og garantisaker er viktige deler av styrets arbeid.

Risikostyring og intern kontroll

Styret har vedtatt prinsipper for risikostyring gjennom bankens instruksverk, policy for intern kontroll og etablerte nøkkelkontroller. Bankens administrasjon har ansvar for å følge opp den daglige risikostyringen. Styret holdes løpende orientert gjennom månedlige rapporter.

Internkontrollen er det vesentligste virkemiddelet for å redusere den operasjonelle risikoen. Banken har en løpende oppfølging av denne. Bankens internrevisjon rapporterer jevnlig til styret.

Godtgjørelse til styret

Godtgjørelse til styret bestemmes av bankens forstanderskap, etter forslag fra kontrollkomiteen. Det tilstrebes at godtgjørelsen skal være på nivå med banker av samme størrelse.

Godtgjørelse til ledende ansatte

Godtgjørelse til banksjef bestemmes av bankens styre. Godtgjørelse til øvrige ledere bestemmes av banksjef.

Informasjon og kommunikasjon

Hol Sparebank legger vekt på å gi en relevant og tidsriktig informasjon til markedet. Dette foretas normalt gjennom børsmeldinger, hvor regnskapspresentasjoner er sentrale. Gjennom ekstern rating søker Hol Sparebank å tilføre informasjon til markedet samtidig som bankens rating skal bidra til å sikre bankens finansielle troverdighet.

Selskapsovertakelse

Siden banken i hovedsak er en selveiende institusjon, er det ikke aktuelt å nedfelle hovedprinsipper for hvordan styret bør opptre ved eventuelle overtakelsestilbud.

Revisor

Ekstern revisor skal se til at bankens formuesforvaltning og regnskapsførsel er ivaretatt på en betryggende måte og i henhold til gjeldende lover og forskrifter. Intern revisor skal påse at det er gjennomført en tilstrekkelig og effektiv intern kontroll. Intern revisor rapporterer direkte til styret, mens ekstern revisor rapporterer til forstanderskapet.

REGNSKAP

Nøkkeltall for Hol Sparebank	side	24
Resultatregnskap	side	25
Balanse	side	26
Endringer i egenkapital	side	27
Kontantstrømoppstilling	side	28
Noter til konsernregnskapet:		
Note 1 Generell informasjon	side	30
Note 2 Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsipper	side	30
Note 3 Finansiell risikostyring	side	36
Note 4 Viktige regnskapsestimer og skjønsmessige vurderinger	side	47
Note 5 Segmentinformasjon	side	48
Note 6 Netto renteinntekt	side	49
Note 7 Provisjoner	side	50
Note 8 Utbytte	side	50
Note 9 Andre gevinster/(tap) netto	side	50
Note 10 Andre inntekter	side	51
Note 11 Driftskostnader før tap på utlån	side	51
Note 12 Tap på utlån og garantier	side	51
Note 13 Personalkostnader	side	51
Note 14 Kontanter og kontantekvivalenter	side	52
Note 15 Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	side	52
Note 16 Lån til og fordringer på kunder	side	52
Note 17 Finansielle eiendeler	side	52
Note 18 Investeringer i tilknyttede selskaper (Konsern)	side	58
Note 19 Eiendommer, anlegg og utstyr	side	58
Note 20 Investeringseiendommer	side	60
Note 21 Skattekostnad	side	61
Note 22 Utsatt skattefordel	side	61
Note 23 Andre eiendeler	side	62
Note 24 Gjeld til kredittinstitusjoner	side	63
Note 25 Innskudd fra og gjeld til kunder	side	64
Note 26 Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	side	65
Note 27 Andre forpliktelser	side	66
Note 28 Pensjoner	side	66
Note 29 Innskutt egenkapital	side	70
Note 30 Fond for urealiserte gevinster	side	70
Note 31 Resultat pr. egenkapitalbevis	side	70
Note 32 Utbytte pr. egenkapitalbevis	side	71
Note 33 Nærstående parter	side	71
Note 34 Betingede utfall og garantier	side	74
Note 35 Egenkapitalbevisiere	side	74
Note 36 Kapitaldekning	side	75
Note 37 Hendelser etter balansedagen	side	77
Erklæring fra styret og daglig leder	side	77
Beretning fra Kontrollkomiteen	side	78
Revisjonsberetning	side	79

NØKKELTALL FOR HOL SPAREBANK

Resultatregnskap (hele tusen)	Morbank		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Netto rente og kredittprovisjonsinntekter	41.926	38.056	40.727	36.876
Andre driftsinntekter	15.862	7.885	16.378	8.250
Driftskostnader	35.800	34.903	35.399	34.394
Tap på utlån	3.028	2.596	3.028	2.596
Årsresultat etter skatt	16.424	6.326	16.232	6.191
Balanse (hele tusen)				
Brutto utlån	2.064.569	1.981.017	2.052.179	1.968.682
Individuelle- og gruppenedskrivninger	28.216	26.038	28.216	26.038
Innskudd fra kunder	1.697.785	1.649.210	1.697.521	1.648.722
Forvaltningskapital	2.317.049	2.363.104	2.318.867	2.366.204
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	2.277.697	2.262.915	2.301.198	2.282.823
Gjennomsnittlig egenkapital	199.635	190.238	201.793	192.627
Nøkkeltall (%)				
	2012	2011	2012	2011
1. Rentenetto	1,84	1,68	1,77	1,62
2. Driftskostnader	1,57	1,54	1,54	1,51
3. Kostnadsprosent	61,95	75,97	61,99	76,22
4. Kostnadsprosent korrigert	60,15	76,33	60,16	76,58
5. Innskuddsdekning	82,23	83,25	82,72	83,75
6. Innskuddsvekst	2,95	5,97	2,96	6,00
7. Tapsprosent utlån	0,15	0,13	0,15	0,13
8. Misligholdsprosent	3,33	3,36	3,35	3,38
9. Utlånsvekst	4,22	3,49	4,24	3,52
10. Totalkapitalrentabilitet	0,72	0,28	0,71	0,27
11. Egenkapitalrentabilitet	8,23	3,33	8,04	3,21
12. Kapitaldekning	20,10	19,01	20,22	19,14

Definisjoner

1. Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital
2. Personalkostnader, datakostnader, ordinære avskrivninger og andre driftskostnader i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital
3. Driftskostnader i % av netto rente- og kredittprovisjonsinntekter pluss netto driftsinntekter
4. Driftskostnader i % av netto rente- og kredittprovisjonsinntekter pluss netto driftsinntekter eksklusiv gevinst/tap på verdipapirer
5. Innskudd i % av brutto utlån
6. Vekst i innskudd fra kunder siste 12 måneder
7. Tap på utlån i % av brutto utlån
8. Netto misligholdte engasjementer over 30 dager i % av brutto utlån
9. Vekst i utlån til kunder siste 12 måneder
10. Årsresultat i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital
11. Årsresultat minus ekstraordinære inntekter i % av gjennomsnittlig egenkapital
12. Se note 36

RESULTATREGNSKAP

(Hele tusen)	Noter	Morbank		Konsern	
		2012	2011	2012	2011
Renteinntekter	6	95.706	94.377	94.507	93.196
Rentekostnader	6	53.780	56.321	53.780	56.320
Netto renteinntekter		41.926	38.056	40.727	36.876
Provisjonsinntekter	7	7.498	8.071	7.498	8.071
Provisjonskostnader	7	-2.063	-2.038	-2.063	-2.038
Netto provisjonsinntekter		5.435	6.033	5.435	6.033
Utbytte	8	11.691	1.208	11.691	1.208
Andre gevinster/(tap) netto	9	-1.732	213	-1.732	213
Andre driftsinntekter	10	468	431	984	975
Driftskostnader før tap på utlån	11	-35.800	-34.903	-35.399	-34.394
Tap på utlån	12	-3.028	-2.596	-3.028	-2.596
Driftsresultat		18.960	8.442	18.677	8.315
Inntekter fra investeringer i TS	18			11	-179
Resultat før skatt		18.960	8.442	18.688	8.136
Skatt på ordinært resultat	21	-2.536	-2.116	-2.456	-2.080
Årsresultat		16.424	6.326	16.232	6.056
Kontrollerende interesser				16.255	6.067
Ikke-kontrollerende interesser				-23	-11
Resultat pr egenkapitalbevis					
Resultat pr egenkapitalbevis	31	12,73	4,69	12,62	4,52
Utvannet resultat pr egenkapitalbevis	31	12,73	4,69	12,62	4,52
Utvidet resultatregnskap					
Årsresultat		16.424	6.326	16.232	6.056
Utvidet resultat:					
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	30	-6.772	2.576	-6.772	2.576
Estimatavvik pensjonsordninger		4.295	-573	4.295	-573
Utvidet resultat etter skatt		-2.477	2.003	-2.477	2.003
Årets totalresultat		13.947	8.329	13.755	8.059
Totalresultat tilordnes:					
Kontrollerende interesser				13.778	8.070
Ikke-kontrollerende interesser				-23	-11
Årets totalresultat		13.947	8.329	13.755	8.059

Postene i utvidet resultat er etter skatt.

BALANSE

Eiendeler (Hele tusen)	Noter	Morbank			Konsern		
		2012	2011	2010	2012	2011	2010
Konter og fordringer på sentralbanken	14	33.790	11.825	11.859	33.790	11.825	11.859
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	15	75.159	152.294	116.204	75.159	152.294	116.204
Utlån til og fordringer på kunder	16	2.039.679	1.958.603	1.891.658	2.027.250	1.946.222	1.879.023
Verdipapirer	17	141.223	211.442	213.900	141.223	211.442	213.900
Eierinteresser i datterselskap	33	3.995	3.995	3.995			
Eierinteresser i tilknyttede selskaper	18	1.250	1.250	1.250	4.537	4.525	4.704
Eiendom, anlegg og utstyr	19	9.124	9.376	8.346	23.266	23.566	22.558
Investeringseiendom	20	3.900	3.900	3.900	3.900	3.900	3.900
Utsatt skattefordel	22	4.988	5.984	6.611	5.801	6.718	7.310
Andre eiendeler	23	3.941	4.435	1.344	3.941	4.435	1.344
Sum eiendeler		2.317.049	2.363.104	2.259.067	2.318.867	2.364.927	2.260.802

Gjeld og egenkapital	Noter	Morbank			Konsern		
		2012	2011	2010	2012	2011	2010
Gjeld til kredittinstitusjoner	24	127.822	148.140	107.542	127.822	148.140	107.542
Innskudd fra og gjeld til kunder	25	1.697.828	1.649.275	1.556.286	1.697.564	1.648.787	1.555.468
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	26	175.640	252.468	266.225	175.640	252.468	266.225
Andre forpliktelser	27	8.092	14.882	10.201	8.112	14.939	10.230
Betalbar skatt	21	3.406	1.302	2.203	3.406	1.302	2.203
Pensjonsforpliktelser	28	8.764	13.474	12.919	8.764	13.474	12.919
Ansvarlig lånekapital	26	49.699	49.644	49.580	49.699	49.644	49.580
Fondsobligasjoner	26	40.189	40.258	67.297	40.189	40.258	67.297
Sum gjeld		2.111.440	2.169.443	2.072.253	2.111.196	2.169.012	2.071.464
Egenkapital							
Innskutt egenkapital	29	40.118	40.118	40.118	40.118	40.118	40.118
Opptjent egenkapital	30	165.491	153.543	146.696	167.655	155.876	149.288
Egenkapital		205.609	193.661	186.814	207.773	195.994	189.406
Ikke-kontrollerende interesser					-102	-79	-68
Sum egenkapital					207.671	195.915	189.338
Sum gjeld og egenkapital		2.317.049	2.363.104	2.259.067	2.318.867	2.364.927	2.260.802

Geilo, 3. februar 2012

 Lars Terje Slåke Leder	 Kåre Trilhus Nestleder	 Randi Frelumstad
 Eil L. Grimsgård Kleven	 Per Egil Gauteplass	 Rorng Eriksen
		 Trond Erik Birkeland

ENDRINGER I EGENKAPITAL

Morbank (Hele tusen)	Note	Innskutt kapital og overkurs	Opptjent egenkapital				Sum egenkapital
			Sparebankenes fond	Utgjevningsfond	Gavefond	FUG	
Egenkapital pr 31.12.2010		40.118	125.253	4.463	2.500	10.489	182.823
Implementeringseffekt IAS19R			3.016	974			3.991
Egenkapital pr 1.1.2011		40.118	128.269	5.437	2.500	10.489	186.814
Årsresultat		0	5.561	1.877	0	-1.112	6.326
<i>Utvidet resultat</i>							
Verdiendring tilgjengelig for salg	30					2.576	2.576
Estimatavvik pensjoner			-433	-140			-573
Sum utvidet resultat			-433	-140		1.464	2.003
Årets totalresultat 2011		0	5.128	1.737	0	1.464	8.329
<i>Transaksjoner med eierne</i>							
Utbytte for 2010				-1.480			-1.480
Egenkapital pr 31.12.2011		40.118	133.397	5.694	2.500	11.953	193.661
Årsresultat		0	12.549	4.046		-171	16.424
<i>Utvidet resultat</i>							
Verdiendring tilgjengelig for salg	30					-6.772	-6.772
Estimatavvik pensjoner			3.248	1.047			4.295
Sum utvidet resultat			3.248	1.047		-6.772	-2.477
Årets totalresultat 2012		0	15.797	5.093	0	-6.943	13.947
<i>Transaksjoner med eierne</i>							
Utbytte for 2011	32			-2.000			-2.000
Egenkapital pr 31.12.2012		40.118	149.194	8.787	2.500	5.010	205.609

Konsern (Hele tusen)	Note	Innskutt kapital og overkurs	Opptjent egenkapital				Annen egenkapital	Sum kontrollerende	Ikke kontrollerende	Sum egenkapital
			Sparebankens fond	Utgjevningsfond	Gavefond	FUG				
Egenkapital 31.12.2010		40.118	125.253	4.463	2.500	10.489	2.592	185.415	-68	185.347
Implementeringseffekt IAS19R			3.016	974				3.991		3.991
Egenkapital pr 1.1.2011		40.118	128.269	5.437	2.500	10.489	2.592	189.406	-68	189.338
Årsresultat		0	5.561	1.877	0	-1.112	-259	6.067	-11	6.056
<i>Utvidet resultat</i>										
Verdiendring tilgjengelig for salg	30					2.576		2.576		2.576
Estimatavvik pensjoner			-433	-140				-573		-573
Sum utvidet resultat			-433	-140		2.576	0	2.003		2.003
Årets totalresultat 2011		0	5.128	1.737	0	1.464	-259	8.070	-11	8.059
<i>Transaksjoner med eierne</i>										
Utbytte for 2010				-1.480				-1.480		-1.480
Egenkapital pr 31.12.2011		40.118	133.397	5.694	2.500	11.953	2.333	195.994	-79	195.915
Årsresultat		0	12.549	4.046		-171	-169	16.255	-23	16.232
<i>Utvidet resultat</i>										
Verdiendring tilgjengelig for salg	30					-6.772		-6.772		-6.772
Estimatavvik pensjoner			3.248	1.047	0			4.295		4.295
Sum utvidet resultat			3.248	1.047		-6.772	0	-2.477		-2.477
Årets totalresultat 2012		0	15.797	5.093	0	-6.943	-169	13.778	-23	13.755
<i>Transaksjoner med eierne</i>										
Utbytte for 2011	32			-2.000				-2.000		-2.000
Egenkapital pr 31.12.2012		40.118	149.194	8.787	2.500	5.010	2.164	207.773	-102	207.671

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

(Hele tusen)

	Morbank		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Kontantstrøm fra virksomhet				
Resultat før skatt	18.960	8.442	18.688	8.136
Periodens betalte skatt (note 11 og 21)	-1.595	-2.582	-1.595	-2.582
(Gevinst)/tap på salg av varige driftsmidler	-61	0	-61	0
Avskrivninger (note 19)	857	933	1.600	1.626
(Gevinst)/tap ved salg av aksjer/andeler	-2.263	-2.008	-2.263	-2.008
(Gevinst)/tap ved salg av obligasjoner	151	426	151	426
Opp/nedskrivning aksjer/andeler	1.549	-473	1.549	-473
Opp/nedskrivning obligasjoner	1.570	81	1.570	81
Økning/(reduksjon) tapsnedskrivninger utlån/garantier	2.178	2.682	2.178	2.682
Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbetalt i pensjonsordning	1.256	232	1.256	232
Andel resultat i tilknyttede selskaper (note 18)			-11	179
Inn-/utbetalinger på nedbetalingslån til kunder	-34.911	-28.271	-34.856	-28.530
Endring i benyttede rammekreditter	-50.170	-41.169	-50.170	-41.169
Innbetalinger på tidligere avskrevne fordringer	138	15	138	15
Poster klassifisert som investerings- eller finansieringsaktivitet	1.391	0	1.391	0
Innbetaling av og utbetalinger på innskudd fra kunder	48.575	92.946	48.799	93.277
Innbetalinger for salg av andre verdipapirer med kort løpetid	84.861	56.617	84.861	56.617
Utbetalinger for kjøp av andre verdipapirer med kort løpetid	-28.341	-71.956	-28.341	-71.956
Innbetalinger av og utbetalinger på innskudd fra andre finansinstitusjoner	77.135	-36.090	77.135	-36.090
Inn-/utbetalinger på utlån og fordringer på andre finansinstitusjoner	103	40.470	103	40.470
Endring i andre tidsavgrensingsposter	-6.421	2.252	-6.465	2.285
Netto kontantstrøm fra virksomhet	114.962	22.547	115.657	23.218
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter				
Innbetalinger ved salg av aksjer og andeler i andre foretak	5	1.000	5	1.000
Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre foretak	-14.236	-4.037	-14.236	-4.037
Innbetalinger ved salg av verdipapirer, eiendommer etc.	25.000	40.000	25.000	40.000
Utbetalinger ved kjøp av verdipapirer, eiendommer etc.	-5.000	-15.201	-5.000	-15.201
Innbetalinger ved salg av driftsmidler	276	0	276	0
Utbetalinger ved kjøp av driftsmidler m.v.	-821	-1.963	-1.516	-2.634
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	5.224	19.799	4.529	19.128
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter				
Innbetalinger ved utstedelse av fondsobligasjoner	0	0	0	0
Innbetalinger ved utstedelse av ansvarlig lånekapital	0	0	0	0
Utbetalinger ved tilbakebetalinger av ansvarlig lånekapital	0	0	0	0
Innbetalinger ved utstedelse av obligasjonsgjeld	49.970	49.900	49.970	49.900
Utbetalinger ved tilbakebetalinger av obligasjonsgjeld	-145.000	-90.000	-145.000	-90.000
Utbetalinger av utbytte/gaver (note 32)	-3.191	-2.280	-3.191	-2.280
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	-98.221	-42.380	-98.221	-42.380
Netto kontantstrøm for perioden	21.965	-34	21.965	-34
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	11.825	11.859	11.825	11.859
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	21.965	-34	21.965	-34
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt (note 14)	33.790	11.825	33.790	11.825

NOTER TIL REGNSKAPET

1. Generell informasjon

Hol Sparebank er en selvstendig lokal sparebank som tilbyr banktjenester, forsikring og verdipapirhandel. Bankens datterselskap bedriver utleie av forretningslokaler. Konsernet tilbyr primært sine banktjenester til lokalsamfunnet men har også kunder ut over kommunegrensen. Konsernregnskapet består av morselskap Hol Sparebank og datterselskap AS Fremstad.

Hol Sparebank er registrert og hjemmehørende i Norge, med hovedkontor på Geilo, Norge. Hol Sparebank har postadresse; Postboks 190, 3581 Geilo.

Selskapet er notert på Oslo Børs med egenkapitalbevis og obligasjonsgjeld.

Regnskapet gjelder for perioden 01.01.12 til 31.12.12. Alle tall i konsern og selskapsregnskap er presentert i norske kroner og i hele tusen, med mindre annet er spesifisert i notene. Konsern- og selskapsregnskapet ble vedtatt av styret 08. februar 2013 og Forstanderskapet 21. februar 2013.

2. Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsipper

Nedenfor beskrives de viktigste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelsen av regnskapet. Disse prinsippene er benyttet på samme måte i alle perioder som er presentert, dersom ikke annet fremgår av beskrivelsen.

2.1 Basisprinsipper

Konsern- og selskapsregnskapet er utarbeidet i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS) og fortolkninger fra IFRS fortolkningskomite (IFRIC), som fastsatt av EU. For det avlagte konsernregnskapet er det ingen forskjeller mellom IFRS som fastsatt av EU og IASB.

Konsern- og selskapsregnskapet er utarbeidet basert på historisk kost prinsippet med følgende modifikasjoner: revaluering av tomter, finansielle derivater og finansielle eiendeler og for-

pliktelser samt investeringseiendommer er vurdert til virkelig verdi over resultatet.

Utarbeidelse av regnskaper i samsvar med IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av selskapets regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i høy grad inneholder slike skjønnsmessige vurderinger eller høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for konsernregnskapet, er beskrevet i note 4.

Konsernregnskapet er avlagt under forutsetningen om fortsatt drift.

2.1.1 Endringer i regnskapsprinsipper og opplysninger

a) Nye og endrede standarder med ikrafttredelse i 2012.

Det er ingen nye eller endrede IFRS'er eller IFRIC-fortolkninger som er trådt i kraft for 2012-årsregnskapet som er vurdert å ha eller forventet å få en vesentlig påvirkning på konsernet.

b) Endringer i standarder hvor konsernet har valgt tidlig anvendelse

IAS 19 "Employee Benefits" ble endret i juni 2011. Endringen medfører at alle estimatavvik føres i utvidet resultat ettersom disse oppstår (ingen korridor), en umiddelbar resultatføring av alle kostnader ved tidligere perioders pensjonsopptjening og at man erstatter rentekostnader og forventet avkastning på pensjonsmidler med et netto rentebeløp som beregnes ved å benytte diskonteringsrenten på netto pensjonsforpliktelse (eiendel).

Som følge av implementeringen er bankens pensjonsforpliktelse redusert med 4.559, og bankens egenkapital økt med 3.282 pr 31.12.11. Pr 31.12.10 er pensjonsforpliktelsen ytterligere redusert med 5.542 og egenkapitalen økt med 3.990. Det henvises videre til egenkapitaloppstillingen og note 28.

c) Standarder, endringer og fortolkninger til eksisterende standarder som ikke er trådt i kraft og hvor konsernet ikke har valgt tidlig anvendelse

IFRS 9 "Financial Instruments" regulerer klassifisering, måling og regnskapsføring av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser. IFRS 9 ble utgitt i november 2009 og oktober 2010, og erstatter de deler av IAS 39 som omhandler regnskapsføring, klassifisering og måling av finansielle instrumenter. Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler deles inn i to kategorier basert på målemetode: de som er målt til virkelig verdi og de som er målt til amortisert kost. Klassifiseringsvurdering gjøres ved første gangs regnskapsføring. Klassifiseringen vil avhenge av selskapets forretningsmodell for å håndtere sine finansielle instrumenter og karakteristikkene ved de kontraktsfestede kontaktstrømmene fra instrumentet. For finansielle forpliktelser er kravene i hovedsak lik IAS 39. Hovedendringen, i de tilfeller hvor man har valgt virkelig verdi for finansielle forpliktelser, er at den delen av en endring i virkelig verdi som skyldes endring i selskapets egen kredittisiko føres over utvidet resultat i stedet for i resultatregnskapet, dersom dette ikke medfører en periodiseringsfeil i resultatmålingen. Konsernet planlegger å anvende IFRS 9 når standarden treer i kraft og er godkjent av EU. Standarden treer i kraft for regnskapsperioder som begynner 1. januar 2015.

IFRS 10 "Consolidated Financial Statements" er basert på dagens prinsipper om å benytte kontrollbegrepet som det avgjø-

rende kriteriet for å bestemme om et selskap skal inkluderes i konsernregnskapet til morselskapet. Standarden gir utvidet veiledning til vurderingen av om kontroll er til stede i de tilfeller hvor dette er vanskelig. Konsernet har ikke vurdert alle mulige konsekvenser som følge av IFRS 10. Konsernet planlegger å anvende standarden for regnskapsperioder som begynner 1. januar 2014.

IFRS 12 "Disclosures of Interest in Other Entities" inneholder opplysningskravene for økonomiske interesser i datterselskaper, felleskontrollert virksomhet, tilknyttede selskaper, selskaper for særskilte formål "SPE" og andre ikke-balanseførte selskaper. Konsernet har ikke vurdert den fulle innvirkning av IFRS 12. Konsernet planlegger å anvende standarden for regnskapsperioder som begynner 1. januar 2014 og senere.

IFRS 13 "Fair Value Measurement" definerer hva som menes med virkelig verdi når begrepet benyttes i IFRS, gir en enhetlig beskrivelse av hvordan virkelig verdi skal bestemmes i IFRS og definerer hvilke tilleggsopplysninger som skal gis når virkelig verdi benyttes. Standarden utvider ikke omfanget av regnskapsføring til virkelig verdi, men gir veiledning om anvendelsesmetode der bruken allerede er påkrevd eller tillatt i andre IFRSer. Konsernet benytter virkelig verdi som målekriterium for visse eiendeler og forpliktelser. Konsernet har ikke vurdert den fulle innvirkning av IFRS 13. Konsernet planlegger å anvende IFRS 13 for regnskapsperioder som begynner 1. januar 2013 og senere.

For øvrig er det ingen andre IFRS'er eller IFRIC-fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å ha en vesentlig påvirkning på regnskapet.

2.2 Konsolideringsprinsipper

a) Datterselskaper

Datterselskaper er selskaper der konsernet har makt til å utforme enhetens finansielle og operasjonelle retningslinjer (kontroll), normalt gjennom aksjeeie med mer enn halvparten av stemmerettene. Ved fastsettelse av om det foreligger kontroll tas også virkningen av potensielle stemmeretter som kan utøves eller konverteres på balansedagen med i vurderingen. Datterselskaper konsolideres.

Konsernet vurderer også om det foreligger kontroll der man ikke har mer enn 50 % av stemmerettene, men likevel i praksis er i stand til å styre finansielle og operasjonelle retningslinjer (såkalt faktisk kontroll). Faktisk kontroll kan oppstå i situasjoner hvor øvrige stemmeretter er spredt på et stort antall eiere som ikke realistisk er i stand til å organisere sin stemmegivning. I vurderingen av faktisk kontroll tillegges det faktum at konsernet kan velge det styret de ønsker avgjørende vekt.

Datterselskaper konsolideres fra det tidspunktet hvor konsernet oppnår kontroll, og konsolideringen opphører når kontrollen over datterselskapet opphører.

Virksomhetssammenslutningen regnskapsføres etter oppkjøpsmetoden. Vederlaget som er ytt måles til virkelig verdi av overførte eiendeler, pådratte forpliktelser og utstedte egenkapitalinstrumenter. Inkludert i vederlaget er også virkelig verdi av alle eiendeler eller forpliktelser som følge av avtale om betinget vederlag. Utgifter knyttet til virksomhetssammenslutningen kostnadsføres når de påløper. Identifiserbare eiendeler, og gjeld regnskapsføres til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Ikke-kontrollerende eierinteresser i det oppkjøpte foretaket måles fra gang til gang enten til virkelig verdi, eller til sin andel av det overtatte foretakets nettoeiendeler.

Når virksomhet erverves i flere trinn skal eierandel fra tidligere kjøp verdsettes på nytt til virkelig verdi på kontrolltidspunktet med resultatføring av verdiendringen.

Betinget vederlag måles til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Etterfølgende endringer i virkelig verdi av det betingede vederlaget skal i henhold til IAS 39 resultatføres eller føres som en endring i det utvidete resultatregnskapet dersom det betingede vederlaget klassifiseres som en eiendel eller gjeld. Det foretas ikke ny verdimåling av betingede vederlag klassifisert som egenkapital, og etterfølgende oppgjør føres mot egenkapitalen.

Dersom summen av vederlaget, virkelig verdi av tidligere eierandeler og eventuell virkelig verdi av ikke-kontrollerende eierinteresser overstiger virkelig verdi av identifiserbare nettoeiendeler i det oppkjøpte selskapet, balanseføres differansen som goodwill. Er summen lavere enn selskapets nettoeiendeler, resultatføres differansen.

Konserninterne transaksjoner, mellomværender, inntekter og kostnader elimineres. Gevinst- og tapselement i en balanseført eiendel oppstått som følge av en konsernintern transaksjon elimineres også. Regnskapene til datterselskapene omarbeides når dette er nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

b) Endring i eierinteresser i datterselskaper uten tap av kontroll

Transaksjoner med ikke-kontrollerende eiere i datterselskaper som ikke medfører tap av kontroll behandles som egenkapitaltransaksjoner. Ved ytterligere kjøp føres forskjellen mellom vederlaget og aksjenes forholdsmessige andel av balanseført verdi av nettoeiendeler i datterselskapet mot egenkapitalen til morselskapets eiere. Gevinst eller tap ved salg til ikke-kontrollerende eiere føres tilsvarende mot egenkapitalen.

c) Avhending av datterselskap

Ved tap av kontroll måles eventuell gjenværende eierinteresse til virkelig verdi med endring over resultatet. Virkelig verdi utgjør deretter anskaffelseskost for den videre regnskapsføring, enten som investering i tilknyttet selskap, felleskontrollert virksomhet eller finansiell eiendel. Beløp som tidligere er ført i utvidet resultat relatert til dette selskapet behandles som om konsernet hadde avhendet underliggende eiendeler og gjeld. Dette vil kunne innebære at beløp som tidligere er ført i utvidet resultat omklassifiseres til resultatet.

d) Tilknyttede selskaper

Tilknyttede selskaper er selskaper der konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll. Betydelig innflytelse foreligger normalt der konsernet har mellom 20 og 50 % av stemmerettene. Investeringer i tilknyttede selskaper regnskapsføres etter egenkapitalmetoden. På kjøpstidspunktet regnskapsføres investering i tilknyttede selskaper til anskaffelseskost, og konsernets andel av resultater i etterfølgende perioder inntektsføres eller kostnadsføres. Balanseført beløp inkluderer eventuell implisitt goodwill identifisert på kjøpstidspunktet.

Ved reduksjon av eierandel i tilknyttet selskap hvor konsernet opprettholder betydelig innflytelse, omklassifiseres kun en forholdsmessig andel av beløp som tidligere er ført i utvidet resultat til resultatet.

Konsernets andel av over- eller underskudd i tilknyttede selskaper resultatføres og tillegges balanseført verdi av investeringen. Konsernets andel av utvidet resultat i det tilknyttede selskapet føres

i utvidet resultat i konsernet og tillegges også balanseført beløp for investeringene. Konsernet resultatfører ikke andel av underskudd hvis dette medfører at balanseført verdi av investeringen blir negativ (inklusive usikrede fordringer på enheten), med mindre konsernet har påtatt seg forpliktelser eller foretatt betalinger på vegne av det tilknyttede selskapet.

Konsernet avgjør ved slutten av hver regnskapsperiode hvorvidt det foreligger nedskrivningsbehov på investeringen i det tilknyttede selskapet. I så fall beregnes nedskrivningsbeløpet som forskjellen mellom gjenvinnbart beløp av investeringen og dens bokførte verdi, og resultatfører differansen i på egen linje sammen med regnskapslinjen "Andel resultat i tilknyttede selskaper".

Dersom det oppstår gevinst eller tap på transaksjoner mellom konsernet og dets tilknyttede selskaper regnskapsføres kun den forholdsmessige andelen som knytter seg til aksjonærer utenfor konsernet. Urealiserte tap elimineres med mindre det foreligger et nedskrivningsbehov på eiendelen som var gjenstand for transaksjonen. Der det har vært nødvendig er regnskapsprinsipper i de tilknyttede selskaper omarbeidet for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

2.3 Segmentinformasjon

Virksomheten har splittet utlån og innskudd etter sektor og næring, samt geografi. Det henvises til note 5, samt note 16 og 25 for utlån og innskudd. Dette tilsvarer rapportering til interne beslutningstakere.

2.4 Omregning av utenlandsk valuta

Transaksjoner og balanseposter

Transaksjoner i utenlandsk valuta regnes om til den funksjonelle valutaen ved bruk av transaksjonskursen. Valutagevinster og -tap som oppstår ved betaling av slike transaksjoner, og ved omregning av pengeposter (eiendeler og gjeld) i utenlandsk valuta ved årets slutt til kursen på balansedagen, resultatføres.

2.5 Varige driftsmidler

Tomter og bygninger består hovedsakelig av filialer og kontorer til bankdrift. Forretningsbygningenes anskaffelseskost er dekomponert og blir avskrevet. Anskaffelseskost inkluderer kostnader som er direkte henførbare til anskaffelsen av eiendommen. Bygningene avskrives lineært over forventet brukstid. Tomter er vurdert til revaluert verdi, basert på verdivurderinger utført av eksterne uavhengige takstmenn. Øvrige varige driftsmidler regnskapsføres til anskaffelseskost, med fradrag for avskrivninger.

Påfølgende utgifter legges til driftsmidlenes balanseførte verdi eller balanseføres separat, når det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler tilknyttet utgiften vil tilflyte konsernet, og utgiften kan måles pålitelig. Øvrige reparasjons- og vedlikeholds-kostnader føres over resultatet i den perioden utgiftene pådras.

En økning i balanseført verdi som følge av revaluering av tomter regnskapsføres i utvidet resultat og spesifiseres separat. Nedregulering av balanseført verdi ved revaluering som utligner tidligere verdiøkning av samme driftsmiddel føres også direkte i egenkapitalen. Ytterligere nedregulering som følge av revaluering resultatføres.

Tomter avskrives ikke. Andre driftsmidler avskrives etter den lineære metode, slik at anleggsmidlenes anskaffelseskost, eller revaluert verdi, avskrives til restverdi over forventet utnyttbar levetid, som er:

Bygninger	20-50 år
Maskiner og datautstyr	3-10 år
Kjøretøy	5 år
Inventar	3-15 år

Driftsmidlenes utnyttbare levetid, samt restverdi, revurderes på hver balansedag og endres hvis nødvendig.

Når balanseført verdi på et driftsmiddel er høyere enn estimert gjenvinnbart beløp, skrives verdien ned til gjenvinnbart beløp.

Gevinst og tap ved avgang resultatføres og utgjør forskjellen mellom salgspris og balanseført verdi. Når revaluerte driftsmidler selges, overføres revaluert beløp i egenkapitalen knyttet til driftsmidlet til opptjent egenkapital.

2.6 Investeringseiendommer

Investeringseiendommer er bokført til virkelig verdi.

Merverdi utover kostpris er bokført på fond for urealiserte gevinster fratrukket utsatt skatt. Endringer i den virkelige verdien resultatføres i perioden når gevinsten eller tapet oppstår. Eiendommene eies av foretaket og leies ut i henhold til en eller flere operasjonelle leieavtaler. Leieinntektene er bokført i regnskapet under posten andre driftsinntekter.

Verdivurderingen av investeringseiendommene blir foretatt av en uavhengig takstmann minimum hvert tredje år. Eiendommene er verditaksert ved befaring av eiendommene og med grunnlag i hva tilsvarende eiendommer er solgt for i samme tidsperiode. Prisene er justert iht. den siste utviklingen/ nedgangen i markedet.

2.7 Overtatte eiendeler

Som ledd i behandlingen av misligholdte lån og garantier, kan banken i enkelte tilfeller overta eiendeler som har vært stilt som sikkerhet for slike engasjementer. Ved overtakelse verdsettes eiendommene til antatt realisasjonsverdi. Eventuelle tap/gevinster ved avhendelse eller revurdering av verdi på slike eiendeler føres som tap/reduksjon i tap på utlån.

2.8 Immaterielle eiendeler

Edb programvare

Kjøpt edb programvarer balanseføres til anskaffelseskost (inkludert utgifter til å få programmene operative) og avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid (5 år).

Utgifter til vedlikehold av programvare kostnadsføres etter hvert som de påløper. Utviklingsutgifter som er direkte henførbare til design og testing av en identifiserbar og unik programvare som kontrolleres av konsernet, blir balanseført som en immateriell eiendel når følgende kriterier er oppfylt:

- det er teknisk mulig å ferdigstille programvaren slik at den vil være tilgjengelig for bruk;
- ledelsen har til hensikt å ferdigstille programvaren og bruke den;
- det er mulig å bruke programvaren;
- det kan påvises hvordan programvaren vil generere sannsynlige fremtidige økonomiske fordeler;
- tilstrekkelige tekniske, finansielle eller andre ressurser er tilgjengelige for å ferdigstille og ta i bruk programvaren; og
- utgiftene kan måles pålitelig.

Direkte henførbare utgifter som balanseføres som en del av en programvare inkluderer ytelser til ansatte som utvikler softwaren og en forholdsmessig andel av relevante fellesutgifter. Andre utviklingsutgifter som ikke oppfyller disse kriteriene blir kostnadsført etter hvert som de påløper.

Utviklingsutgifter som er kostnadsført kan ikke balanseføres som en eiendel i senere perioder.

2.9 Verdifall på ikke-finansielle eiendeler

Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler med udefinert utnyttbar levetid avskrives ikke og vurderes årlig for verdifall. Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler som avskrives vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at fremtidige kontantstrømmer ikke kan forsvare balanseført verdi.

En nedskrivning resultatføres med forskjellen mellom balanseført verdi og gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi med fradrag av salgskostnader og bruksverdi.

Ved vurdering av verdifall, grupperes anleggsmidlene på det laveste nivået der det er mulig å skille ut uavhengige kontantstrømmer (kontantgenererende enheter). Ved hver rapporteringsdato vurderes mulighetene for reversering av tidligere nedskrivninger på ikke-finansielle eiendeler.

2.10 Finansielle eiendeler

Konsernet klassifiserer finansielle eiendeler i følgende kategorier: til virkelig verdi over resultatet, utlån og fordringer og

eiendeler tilgjengelig for salg. Klassifiseringen avhenger av hensikten med eiendelen. Ledelsen klassifiserer finansielle eiendeler ved anskaffelse.

a) Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

Denne kategorien har to underkategorier: finansielle eiendeler holdt for handelsformål, og finansielle eiendeler som ledelsen initielt har valgt å klassifisere som til virkelig verdi over resultatet. En finansiell eiendel klassifiseres i denne kategorien dersom den primært er anskaffet med henblikk på å gi fortjeneste fra kortsiktige prissvingninger, eller dersom ledelsen velger å klassifisere den i denne kategorien. Eiendelens virkelig verdi på balansedagen benyttes i finansregnskapet for denne kategorien.

Eiendeler frivillig klassifisert til virkelig verdi inngår i bankens likviditetsbuffer og skal raskt kunne omsettes. Eiendelene inngår i bankens risiko og investeringsstrategi, og utviklinger i porteføljen rapporteres månedlig til styret.

Renteinntekter knyttet til verdipapirer inkluderes i "Renteinntekter" etter effektiv rente metoden. Øvrige verdiendringer inngår i linjen "Andre gevinster/(tap) netto".

b) Utlån og fordringer

Utlån er ikke-derivative finansielle eiendeler med faste eller bestembare betalinger som ikke er omsatt i et aktivt marked, og som ikke er definert som eiendeler vurdert til virkelig verdi over resultat eller finansielle eiendeler, tilgjengelig for salg. Banken har klassifisert "Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner", "Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner" og "Utlån og fordringer på kunder" i denne kategorien. Utlån bokføres etter amortisert kost i finansregnskapet.

c) Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg er ikke-derivative finansielle eiendeler som man velger å plassere i denne kategorien eller som ikke er klassifisert i noen annen kategori. Hensikten med disse eiendelene er å generere inntekter over en lengre tidshorisont, eller strategiske plasseringer hos samarbeidspartnere. Eiendelens virkelig verdi på balansedagen benyttes i finansregnskapet for denne kategorien.

Vanlige kjøp og salg av investeringer regnskapsføres på transaksjonstidspunktet, som er den dagen konsernet forplikter seg til å kjøpe eller selge eiendelen. Alle finansielle eiendeler som ikke regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet, balanseføres første gang til virkelig verdi pluss transaksjonskostnader. Finansielle eiendeler som føres til virkelig verdi over resultatet regnskapsføres ved anskaffelsen til virkelig verdi og transaksjonskostnader resultatføres. Investeringer fjernes fra balansen når rettighetene til å motta kontantstrømmer fra investeringen opphører eller når disse rettighetene er blitt overført og konsernet i hovedsak har overført all risiko og hele gevinstpotensialet

ved eierskapet. Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg og finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet vurderes til virkelig verdi etter førstegangs balanseføring. Utlån og fordringer og holdt til forfall investeringer regnskapsføres til amortisert kost ved bruk av effektiv rente metoden.

Gevinst eller tap fra endringer i virkelig verdi av eiendeler klassifisert som "finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet" medtas i resultatregnskapet under "andre gevinster/(tap) netto" i den perioden de oppstår. Endring i amortisert kost resultatføres.

Urealisert gevinst eller tap for finansielle eiendeler klassifisert tilgjengelig for salg innregnes i utvidet resultat, bortsett fra nedskrivninger ved verdifall, som resultatføres. Ved avhendelse blir akkumulert verdiendring på det finansielle instrumentet som tidligere er regnskapsført mot egenkapitalen reversert og gevinst blir resultatført.

Virkelig verdi av børsnoterte investeringer er basert på gjeldende kjøpskurs. Hvis markedet for verdipapiret ikke er aktivt (eller hvis det gjelder et verdipapir som ikke er børsnotert), bruker konsernet verdsettelsesteknikker for å fastsette den virkelige verdien. Disse omfatter nylig gjennomførte transaksjoner til markedsvilkår, henvisning til andre instrumenter som i vesentlig grad er like, og bruk av diskontert kontantstrømsanalyse. Teknikkene vektlegger markedsinformasjon i størst mulig grad og i minst grad selskapsspesifikk informasjon.

På hver balansedag vurderer konsernet om det finnes objektive indikatorer som tyder på verdiforringelse av enkelte eiendeler eller grupper av finansielle eiendeler. For egenkapitalinstrumenter klassifisert som tilgjengelig for salg, vil en vesentlig eller en langvarig reduksjon i virkelig verdi av instrumentet under anskaffelseskost også være en indikasjon på at eiendelen er utsatt for verdifall. Dersom det foreligger slike indikasjoner, og verdireduksjoner tidligere har vært ført mot utvidet resultat, skal det kumulative tapet som er innregnet i utvidet resultat omklassifiseres til det konsoliderte resultatregnskapet. Beløpet måles som differansen mellom anskaffelseskost og dagens virkelige verdi, med fradrag for tap ved verdifall som tidligere er resultatført. Tap ved verdifall innregnet i det konsoliderte resultatregnskapet for en investering i et egenkapitalinstrument skal ikke reverseres over det konsoliderte resultatregnskapet.

2.11 Kontanter og kontantekvivalenter

Kontanter og kontantekvivalenter består av kontanter og innskudd i Norges Bank.

2.12 Innlån og innskudd fra og gjeld til kunder

Innlån regnskapsføres til virkelig verdi når utbetaling av innlånet finner sted, med fradrag for transaksjonskostnader. I etterfølgende perioder regnskapsføres innlån til amortisert kost beregnet ved bruk av effektiv rente. Forskjellen mellom det

utbetalte lånebeløpet (fratrukket transaksjonskostnader) og innløsningsverdien resultatføres over innlånets løpetid.

Banken har klassifisert "Gjeld til kredittinstitusjoner", "Innskudd fra og gjeld til kunder", "Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer", "Ansvarlig lånekapital" og "Fondsobligasjoner" i denne kategorien.

2.13 Utsatt skatt

Det er beregnet utsatt skatt på alle midlertidige forskjeller mellom skattemessige og konsoliderte regnskapsmessige verdier på eiendeler og gjeld, ved bruk av gjeldsmetoden. Utsatt skatt fastsettes ved bruk av skattesatser og skattelover som er vedtatt eller i det alt vesentlige er vedtatt på balansedagen, og som antas å skulle benyttes når den utsatte skattefordelen realiseres eller når den utsatte skatten gjøres opp.

Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidig skattbar inntekt vil foreligge, og at de midlertidige forskjellene kan fratrekkes i denne inntekten.

Utsatt skatt beregnes på midlertidige forskjeller fra investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper, bortsett fra når konsernet har kontroll over tidspunktet for reversering av de midlertidige forskjellene, og det er sannsynlig at de ikke vil bli reversert i overskuelig fremtid.

2.14 Pensjonsforpliktelser, bonusordninger og andre kompensasjonsordninger overfor ansatte

a) Pensjonsforpliktelser

Det er kun morbank som har pensjonsordning. Bankens pensjonsordning oppfyller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon. Pensjonsordningen er generelt finansiert gjennom innbetalinger til forsikringsselskap, fastsatt basert på periodiske aktuarberegninger. Konsernets pensjonsordning er en ytelsesplan. Typisk er en ytelsesplan en pensjonsordning som definerer en pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering. Pensjonsutbetalingen er normalt avhengig av en eller flere faktorer slik som alder, antall år i selskapet og lønn.

Den balanseførte forpliktelsen knyttet til ytelsesplaner er nåverdien av de definerte ytelsene på balansedatoen minus virkelig verdi av pensjonsmidlene. Pensjonsforpliktelsen beregnes årlig av en uavhengig aktuar ved bruk av en lineær opptjeningsmetode. Bruttoforpliktelsen diskonteres til nåverdi ved bruk av markedsrenten på obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Banken vurderer OMF markedet til å ha tilstrekkelig dybde, og tilstrekkelige løpetidsintervaller.

Aktuarmessige gevinster og tap (estimatavvik) oppstår som følge av erfaringsavvik og endringer i aktuarmessige forutset-

ninger og føres mot egenkapitalen via utvidet resultat i perioden de oppstår.

Virkningen av planendringer resultatføres umiddelbart.

b) Bonusplaner

Konsernet regnskapsfører en forpliktelse og en kostnad for bonuser basert på en beregning som tar hensyn til avkastningen etter visse justeringer. Konsernet regnskapsfører en avsetning der det foreligger kontraktmessige forpliktelser eller der det foreligger en tidligere praksis som skaper en selvpålagt forpliktelse.

2.15 Avsetninger

Konsernet regnskapsfører avsetninger for rettslige krav når: Det eksisterer en juridisk eller selvpålagt forpliktelse som følge av tidligere hendelser, det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen vil komme til oppgjør i form av en overføring av økonomiske ressurser og forpliktelsens størrelse kan estimeres med tilstrekkelig grad av pålitelighet.

I tilfeller hvor det foreligger flere forpliktelser av samme natur, fastsettes sannsynligheten for at forpliktelsen vil komme til oppgjør ved å vurdere gruppen under ett. Avsetning for gruppen regnskapsføres selv om sannsynligheten for oppgjør knyttet til gruppens enkeltelementer kan være lav.

Avsetninger måles til nåverdien av forventede utbetalinger for å innfri forpliktelsen. Det benyttes en diskonteringsrate før skatt som reflekterer nåværende markedsituasjon og risiko spesifikk for forpliktelsen. Økningen i forpliktelsen som følge av endret tidsverdi føres som rentekostnad.

2.16 Inntektsføring

Konserninternt salg elimineres. Inntekter resultatføres som følger:

a) Salg av tjenester

Salg av tjenester resultatføres i den perioden tjenesten utføres.

b) Renteinntekter

Renteinntekter resultatføres proporsjonalt over tid i samsvar med effektiv rente metoden. Effektiv rentes metode er en måte å inntektsføre renteinntekt over relevant periode. Effektiv rente er den renten som nøyaktig neddiskonterer estimerte fremtidige kontantstrømmer over forventet levetid til den finansielle eiendelen. Kontantstrømmen blir fastsatt etter kontraktlige bestemmelser.

Ved nedskrivning av fordringer, reduseres fordringens balanseførte verdi til gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er estimert fremtidig kontantstrøm diskontert med opprinnelig effektive

rente. Etter nedskrivning resultatføres renteinntekter basert på opprinnelig effektiv rentesats.

c) Inntekt fra utbytte

Utbytteinntekter resultatføres når rett til å motta betaling oppstår.

2.17 Utbytte

Utbyttebetalinger til selskapets egenkapitalbevisiere klassifiseres som gjeld fra og med det tidspunkt utbyttet er fastsatt av forstanderskapet.

3. Finansiell risikostyring

Banken har i sin strategiplan definert som mål å oppnå driftsresultater før tap på utlån i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital på over 0,7 %. Det er videre sagt at egenkapitalavkastningen minimum bør være over 3 mnd NIBOR pluss 2 % i planperioden.

For verdipapirporteføljen er målet at denne bør gi en avkastning minimum lik bankens vektete fundingkostnad. Tap på utlån til kunder bør ikke overstige 0,4 % av brutto utlån.

I strategiplanen ønsker styret å opprettholde en kjernekapitaldekning på over 14 %, og en kapitaldekning på over 18 %. Banken vil iverksette tiltak hvis kapitaldekningen faller under dette nivået. Bankens kapitaldekning er vist i note 36.

I strategiplanen uttrykker styret at banken skal ha tilfredsstillende likviditet for å kunne imøtekomme sine forpliktelser. Det vektlegges at banken skal ha god likviditetsstyring og planlegging.

Bankens finansielle risiko består hovedsakelig av risiko knyttet til utlån, verdipapirer, likviditet og derav utvikling i resultat og soliditet. Bankens målsetting med finansiell risiko er å sikre en god avkastning på eiendeler til en forsvarlig risiko.

Den finansielle risikoen reduseres ved bruk av rutiner og rammer i tillegg til de lovregler som gjelder. I tillegg kommer god kredittvurdering ved lånesaksbehandling og kjøp av verdipapirer, samt bruk av derivater/rentebytteavtaler for å redusere risiko som følge av fastrente på utlån og verdipapirer. Bankens kapitalforvaltning når det gjelder innlån og plassering i egenkapital- og fremmedkapitalinstrumenter krever kompetanse og jevnlig fokus på spredning på innlån og plasseringer samt på avkastning, risiko og rente- og markedssyn.

Styret har vedtatt prinsipper for risikostyring gjennom bankens instruksverk, policy for internkontroll og etablerte nøkkelkontroller. Bankens administrasjon har ansvar for å følge opp den daglige risikostyringen. Styret holdes løpende orientert gjennom månedlige rapporter.

Bankens aktiviteter medfører ulike typer finansiell risiko: markedsrisiko, kredittrisiko og likviditetsrisiko. Den finansielle risikoen reduseres ved bruk av rutiner og rammer i tillegg til de lovverk som gjelder.

Bankens internkontroll er det vesentligste hjelpemiddelet for å redusere den operasjonelle risikoen. Banken har løpende oppfølging av denne. Bankens internrevisjon rapporterer jevnlig til styret.

3.1 Kredittrisiko

Kredittrisiko for banken oppstår som følge av plasseringer i utlån og garantier samt i verdipapirer. Kredittrisiko kan påføre banken tap hvis motpart ikke makter å innfri sine forpliktelser ovenfor banken.

Banken har i sin strategiplan og sitt budsjett fastsatt rammer og tall for vekst i utlån. Strategiplanen omhandler også rammer for størrelse og antall store engasjementer. Det foreligger også en detaljert verdipapirrutine for å styre kredittrisiko i verdipapirporteføljen.

3.1.1 Brutto utlån og garantier

I løpet av 2011 har banken hatt en vekst i brutto utlån på 4,2 % mot 3,5 % i 2011. Banken har hatt en vekst i privat markedet på ca 4,7 % i 2012 (2011: 7,0 %). Utlån til næring har en vekst lik 2,9 % (2011: -4,8 %).

3.1.2 Sikkerheter

Verdien av deponerte sikkerheter skal være tilstrekkelig til å sikre engasjementet ved eventuell realisering, både på kort og lang sikt. Sikkerhetsobjekter som er ukjente for oss, skal dokumentere sin verdi gjennom offentlig takst der det er relevant.

For sikkerheter som pant i fordringer, pant i varelager, pant i driftstilbehør m.v. bruker banken egne definerte forholdstall som gir mest mulig reell verdi ved eventuell realisering.

Banken har ikke overtatt eiendommer i 2012 som følge av mislighold og konstaterte tap.

Morbanken hadde følgende registrerte sikkerheter for utlån og fordringer på kunder til pålydende verdi:

	2012	2011
Fritidsbolig	361.254	344.198
Pant i innestående	3.908	6.560
Landbrukseiendom med bolig	407.642	391.264
Næringseiendom med bolig	145.255	160.427
Bolig og forretningsbygg	77.219	50.672
Selveierleilighet	393.866	340.485
Enebolig	1.969.491	1.952.054
Totale sikkerheter	3.358.635	3.245.660

Utlån og garantier er oppsummert som følger i regnskapet:

	Morbank		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Kasse-/drifts- og brukskreditter	346.677	294.205	346.677	294.205
Byggelån	30.656	32.958	30.656	32.958
Nedbetalingslån	1.687.236	1.653.854	1.674.846	1.641.519
Sum utlån før tapsnedskrivninger	2.064.569	1.981.017	2.052.179	1.968.682
- Individuelle tapsnedskrivninger	18.471	15.476	18.471	15.476
- Gruppenedskrivninger	9.745	10.562	9.745	10.562
Sum netto utlån og fordringer på kunder	2.036.353	1.954.979	2.023.963	1.942.644
Påløpte renter utlån til kunder	3.326	3.624	3.287	3.578
Sum utlån til og fordringer på kunder	2.039.679	1.958.603	2.027.250	1.946.222
Garantier (Note 34)	49.988	51.113	49.988	51.113

3.1.3 Engasjementstørrelse

Et engasjement er definert som kundens utlån, garantier og ubenyttede trekkfasiliteter. Dette utgjør bankens maksimale kredittrisiko. Totale engasjement fremkommer i punkt 3.1.4 fordelt på sektorene næring og privat.

Store engasjementer blir rapportert på egne lister og styrerapporter til styret. Administrasjonen har ansvar for å følge opp utviklingen i store engasjementer. Bankens utlånsvirksomhet styres av banksjef. Pr. 31.12.12 utgjorde de 20 største engasjementene 265.034 (2011: 249.870) av totale utlån på 2.064.569 (2011: 1.981.017). Banken har også fastsatt rammer for utlån til næringsgruppene A, F, I og L, se note 16, for å styre konsentrasjonsrisiko i utlånsporteføljen.

3.1.4 Risikoklassifisering

Risikoklassifiseringen er en integrert del av bankens kreditt-

vurderingsprosess. Systemet muliggjør god overvåkning og måling av risikoutviklingen i bankens utlånsportefølje.

3.1.4.1 Næringskunder

Klassifiseringen av næringskunder er basert på nøkkeltall fra kundens regnskap samt tilknyttede sikkerheter. Begge faktorene er vektet 50 %. Risikoklassifiseringen oppdateres hver gang det startes en ny sak på kunden, samt ved årlig vurdering av regnskaper. Banken tar bevisst hensyn til risikoklassifiseringen ved prising av nye engasjementer.

I risikoklassene Liten risiko og Normal risiko vil det normalt ikke forekomme tap. For risikoklassen Moderat lav vil normalt renteinntektene overstige forventet tap. Risikoklassene Moderat høy og Høy er engasjement hvor banken forventer å bli påført noe tap.

Risikoklassifisering næringskunder (Morbank)

	Brutto engasjement		Individuelle nedskrivninger		Gruppe nedskrivninger		Netto engasjement		%	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Liten risiko	140.174	155.990	0	0	0	0	140.174	155.990	22,67	26,19
Normal risiko	304.121	288.202	0	0	0	0	304.121	288.202	49,19	48,38
Moderat lav risiko	149.213	133.701	0	1.612	5.969	5.924	143.244	126.165	23,17	21,18
Moderat høy risiko	35.126	30.167	5.319	4.811	305	0	29.502	25.356	4,77	4,25
Høy risiko	5.901	2.613	4.699	2.613	0	0	1.202	0	0,19	0,00
Totalt	634.535	610.673	10.018	9.036	6.274	5.924	618.243	595.713	100,00	100,00

3.1.4.2 Personkunder

Klassifisering av bankens personkunder er basert på tre hovedfaktorer. Nøkkeltall fra kundens personlige økonomi utgjør 50 % av totalklassifiseringen, mens sikkerheter utgjør 40 %. Øvrige faktorer består av saksbehandlers vurdering av kunde-historikk og kundens gjeldsbehandlingsevne, og utgjør 10 % av total risikoklassifisering.

Ved prising av privatengasjementer har man tradisjon for å vurdere belåning av sikkerheten ved fastsettelse av pris. Prisingen er derfor mindre avhengig av risikoklassen enn prisingen av næringsengasjementer.

Risikoklassifiseringen oppdateres hver gang det startes ny sak på kunden, samt hvert 5. år på de kundene hvor det ikke har vært noen endringer på engasjementet. Etter bankens vurdering sikrer dette en god oppfølging av kredittrisikoen for det enkelte engasjement.

Risikoklassen Liten risiko vil normalt være forbeholdt solide kunder med et langvarig problemfritt kundeengasjement i banken. En ny kunde vil normalt etter omleggingen vises i risikoklassene Normal risiko og moderat lav risiko. Moderat høy risiko vil normalt være kunder hvor bankens forventede renteinntekter overstiger forventet tap. Høy risiko utgjør engasjement som er oversendt til inkasso eller øvrige misligholdte engasjementer.

Risikoklassifisering personkunder (Morbank)

	Brutto engasjement		Individuelle nedskrivninger		Gruppe- nedskrivninger		Netto engasjement		%	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Liten risiko	915.324	808.712	0	0	0	0	915.324	808.712	56,51	52,47
Normal risiko	611.167	616.223	0	0	0	0	611.167	616.223	37,73	39,98
Moderat lav risiko	70.546	87.544	125	0	701	875	69.720	86.669	4,30	5,62
Moderat høy risiko	30.795	34.745	4.910	2.877	2.583	3.524	23.302	28.344	1,44	1,84
Høy risiko	3.773	5.077	3.418	3.563	187	239	168	1.275	0,00	0,08
Totalt	1.631.605	1.552.301	8.453	6.440	3.471	4.638	1.619.681	1.541.223	100,00	100,00

3.1.5 Misligholdte og tapsutsatte engasjementer

Kreditrisiko oppstår på utlån/garantier som følge av at engasjementer misligholdes eller det oppstår hendelser som gjør det overveiende sannsynlig at engasjementet vil påføres tap på et senere tidspunkt. Et engasjement anses som misligholdt når kunden ikke har betalt forfalt termin innen 90 dager etter forfall,

eller når overtrekk på rammekreditt ikke er innekket innen 90 dager etter at rammekreditten ble overtrukket. Misligholdte engasjementer gjennomgås og behandles fortløpende av bankens administrasjon. Bankens styre mottar månedlig rapporter vedrørende utviklingen på mislighold.

Misligholdte engasjementer over 90 dager:

	2012	2011
Brutto misligholdte engasjementer	68.864	66.620
- Individuelle tapsnedskrivninger	15.715	11.110
Netto misligholdte engasjementer	53.149	55.510

Totale engasjementer som har forfalt på rapporteringstidspunktet:

2012	Privatkunder	Næringskunder	Totalt
Under 1 mnd	34.459	11.680	46.139
Over 1 t.o.m 3 mnd	3.197	55	3.252
Over 3 t.o.m 6 mnd	1.917	3.015	4.932
Over 6 t.o.m 12 mnd	8.145	0	8.145
Over 1 år	28.761	27.026	55.787
Sum	76.479	41.776	118.255

2011

Under 1 mnd	32.299	8.542	40.841
Over 1 t.o.m 3 mnd	8.584	1.470	10.054
Over 3 t.o.m 6 mnd	3.522	675	4.197
Over 6 t.o.m 12 mnd	27.969	18.737	46.706
Over 1 år	11.344	4.373	15.717
Sum	83.718	33.797	117.515

Misligholdte ikke nedskrevne engasjement:

2012	Privatkunder	Næringskunder	Totalt
Under 1 mnd	34.459	11.680	46.139
Over 1 t.o.m 3 mnd	3.197	55	3.252
Over 3 t.o.m 6 mnd	1.917	0	1.917
Over 6 t.o.m 12 mnd	7.264	0	7.264
Over 1 år	31	0	31
Sum	46.868	11.735	58.603

2011

Under 1 mnd	32.299	8.542	40.841
Over 1 t.o.m 3 mnd	8.584	1.470	10.054
Over 3 t.o.m 6 mnd	3.394	675	4.069
Over 6 t.o.m 12 mnd	4.363	320	4.683
Over 1 år	2.307	79	2.386
Sum	50.947	11.086	62.033

Sikkerheten til misligholdte engasjement anses som gode, se tabell under punkt 3.1.2. Totale engasjementer uten tilhørende sikkerhet beløper seg til 7.378 (2011: 6.687).

Tapsutsatte utlån, er utlån som ikke er misligholdt, men hvor kundens økonomiske situasjon innebærer en overveiende sannsynlighet for at et allerede oppstått tap vil materialisere seg på et senere tidspunkt. Rentene på slike utlån løper som normalt inntil mislighold inntreffer.

Tapsutsatte engasjementer	2012	2011
Brutto tapsutsatte ikke misligholdte engasjementer	10.118	18.746
- Individuelle tapsnedskrivninger	2.756	4.366
Netto tapsutsatte, ikke misligholdte engasjementer	7.362	14.380

Refinansiering av utlån til kunder

Restruktureringsaktiviteter inkluderer utvidelse av løpetid, godkjenning av endringer i strategier og rentejusteringer. Restruktureringspraksisen er basert på vurdering av forhold som gir bankens ledelse indikasjoner på at fremtidig betaling sannsynligvis vil forekomme. Restrukturering er mest aktuelt for nedbetalingslån.

Refinansierte utlån og fordringer på kunder	2012	2011
Utlån med videreføring av nedskrivning etter refinansiering	0	7.807
Utlån uten nedskrivning etter refinansiering, som ellers ville vært tapsvurdert	0	7.578
Utlån uten nedskrivning etter refinansiering, som ellers ikke ville vært tapsvurdert	0	0
Totalt	0	15.385

3.1.6 Nedskrivninger

Hvis det foreligger objektive indikasjoner for tap på engasjement, blir engasjementet nedskrevet til verdien av fremtidige kontantstrømmer neddiskontert basert på effektiv rente.

Utlånsporteføljen er inndelt i grupper med tilnærmet lik risiko-profil, og nedskrives hvis det foreligger objektive indikasjoner for tap på grupper. Individuelt vurderte lån trekkes ut av tilhørende gruppe og er ikke med i grunnlaget for gruppenedskrivninger.

Banken gjennomgår portefølje av utlån og garantier og foretar individuelle nedskrivninger. Gruppenedskrivninger på utlån og garantier foretas med basis i risikoklassifiseringen. Brutto mislighold på utlån over 90 dager pr. 31.12.12 er 68.864 (2011: 66.620), som utgjør 3,33 prosent (2011:3,36 %) av brutto utlån. Totale tapsnedskrivninger er 28.216 pr. 31.12.12 (2011: 26.038), som utgjør 1,37 prosent (2011: 1,31 %) av brutto utlån.

Individuelt vurderte utlån til kunder som er grunnlag for nedskrivning utgjorde i 2012 69.934 (2011: 74.585).

Renteinntekter på individuelt nedskrevne utlån var i 2012 3.990 (2011: 3.229).

3.1.7 Kredittisiko på verdipapirer

Kredittisiko i obligasjonsportefølje oppstår som følge av konkurs, gjeldsforhandlinger eller makrohendelser. Som følge av denne risiko benyttes rammer i rutine og plasseringer for å spre risiko på mange selskaper. På grunn av betydelig usikkerhet rundt tilbakebetaling av bankens beholdning av Obligasjonsforetaket III ble papiret nedskrevet til kurs lik 20 % i 2008. I kroner utgjorde nedskrivningen 8.000. Bankens tilbakeført nedskrivning på 200 i 2012 og totalt er nå til sammen 1.200 tilbakeført. I 2012 nedskrev banken beholdningen av Vestjysk Bank AS til kurs 44,375. Det ansvarlige lånet ble ikke callert i september 2012.

Bankens obligasjonsportefølje har følgende kredittkvalitet. Vurderingen av bankobligasjoner er basert på DNB Markets sin vurdering, øvrige sektorer er basert på Moody's vurdering.

	2012	2011
AAA	15.495	20.478
AA- til AA+	5.012	3
A- til A+	20.203	32.879
Lavere enn A- (til BB)	32.745	41.815
Uten rating	0	0
Totalt	73.455	95.175

Banken ønsker at porteføljen av finansielle instrumenter skal ha en lav kredittisikoprofil, og det investeres fortrinnsvis i banker, solide foretak samt stat og statsgaranterte foretak. Kredittkvaliteten ansees som tilfredsstillende.

3.2 Markedsrisiko

Hensikten med bankens eksponering i markedsrisiko er i hovedsak kortsiktig plassering av overskuddslikviditet for å oppnå meravkastning. Eksponeringen skal ha lav risiko.

Banken er utsatt for markedsrisiko på sine finansielle instrumenter igjennom svingninger i markedspriser. Markedsrisiko består for banken av kursrisiko, renterisiko og valutarisiko.

Bankens plasseringer i verdipapirer kan oppdeles i egenkapitalinstrumenter og renteinstrumenter. Banken deler porteføljens eksponering for markedsrisiko ved å klassifisere i virkelig verdi over resultat og verdipapirer tilgjengelig for salg.

Verdipapirer som er klassifisert som handelsportefølje er anskaffet for aktivt kjøp og salg for om mulig å realisere gevinster

på kortsiktige kurssvingninger. Handelsporteføljen vurderes til virkelig verdi.

Porteføljen som er klassifisert som tilgjengelig for salg er mindre likvide verdipapirer som banken har til hensikt å eie over en ubestemt tidsperiode og inngår ikke i likvidetsbufferen.

Banken har utarbeidet detaljerte rammer og retningslinjer for plasseringer i verdipapirer for å styre konsentrasjonsrisiko. Dette er rammer for plassering i enkelt papirer, bransjer og overordnet størrelse på de forskjellige porteføljene. Styret mottar månedlig rapporter som viser reelle beholdninger i forhold til bankens retningslinjer.

Tabellen under gjelder morbank. Datterselskapet har ingen eksponering av betydning.

Finansielle eiendeler og forpliktelser 31.12.2012

	Virkelig verdi handelsformål	Frivillig klassifisert til virkelig verdi	Tilgjengelig for salg	Finansielle eiendeler og gjeld til amortisert kost	Totalt
Kontanter og fordringer på sentralbanker				33.790	33.790
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				75.159	75.159
Verdipapirer	5.528	74.264	61.431		141.223
Utlån til kunder				2.039.679	2.039.679
Sum finansielle eiendeler	5.528	74.264	61.431	2.148.628	2.289.851
Gjeld til kredittinstitusjoner				127.822	127.822
Innskudd fra og gjeld til kunder				1.697.828	1.697.828
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer				175.640	175.640
Ansvarlig lånekapital				49.699	49.699
Fondsobligasjon				40.189	40.189
Sum finansielle forpliktelser	0	0	0	2.091.178	2.091.178

Finansielle eiendeler og forpliktelser 31.12.2011

	Virkelig verdi handelsformål	Frivillig klassifisert til virkelig verdi	Tilgjengelig for salg	Finansielle eiendeler og gjeld til amortisert kost	Totalt
Konter og fordringer på sentralbanker				11.825	11.825
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				152.294	152.294
Verdipapirer	56.995	96.149	58.298		211.442
Utlån til kunder				1.958.603	1.958.603
Sum finansielle eiendeler	56.995	96.149	58.298	2.122.722	2.334.164
Gjeld til kredittinstitusjoner				148.140	148.140
Innskudd fra og gjeld til kunder				1.649.275	1.649.275
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer				252.468	252.468
Ansvarlig lånekapital				49.644	49.644
Fondsobligasjon				40.258	40.258
Sum finansielle forpliktelser	0	0	0	2.139.785	2.139.785

3.2.1 Kursrisiko

Egenkapitalinstrumenter består av bl.a. aksjer, egenkapitalbevis og plasseringer i eiendom. Porteføljen er pr. 31.12.12 66.959 (2011: 63.268). 5.529 (2011: 4.970) av denne porteføljen (aksjer og egenkapitalbevis) er klassifisert som handelsportefølje og utsettes direkte for svingninger på Oslo Børs og internasjonale børser.

Resultateffekt

Gjennomsnittlig reduksjon i kurser handelsportefølje

	2012	2011
- 10 %	-553	-497
- 20 %	-1.106	-994
- 30 %	-1.659	-1.491

Porteføljen tilgjengelig for salg, totalt 61.431 (2011: 58.298), har en akkumulert verdiøkning over kostpris på 2.063 (2011: 9.049). Ved følgende gjennomsnittlige endringer vil resultat kunne påvirkes gitt at verdifallet er vesentlig og/eller varig:

Gjennomsnittlig reduksjon i kurser handelsportefølje

	2012	2011
- 10 %	-6.143	-5.830
- 20 %	-12.286	-11.660
- 30 %	-18.429	-17.489

3.2.2 Renterisiko

Renterisiko er risikoen for at bankens fremtidige kontantstrømmer av finansielle instrumenter vil svinge som følge av endringer i markedsrenten.

Bankens portefølje av obligasjoner, pr. 31.12.12 73.455 (2011: 95.175), påvirkes av endringer i korte og lange renter. Fastren-

teobligasjoner utgjør ca. 34 prosent av den totale porteføljen (2011: 42 %). Ved 1 prosent renteendring utgjør prissensitiviteten 670 (2011: 795), mens bankens ramme er 4.000. Porteføljen av flytende rente obligasjoner, f.t. ca. 66 prosent, påvirker bankens rentenetto ved endringer i NIBOR- renten. Høyere korte markedsrenter gir høyere renteinntekt på denne porteføljen og lavere når markedsrentene faller. Bankens portefølje av

obligasjoner innregnes til virkelig verdi over resultatet. Renter påvirker rentenetto og kursendringer påvirker Andre gevinster/ (tap) netto.

Bankens innlån i tillegg til ordinære innskudd samt ansvarlige lån og fondsobligasjonslån er knyttet opp mot NIBOR-rente. Banken har i tillegg noen ordinære innskudd og utlån som er knyttet opp mot NIBOR-rente. Når rentene stiger, vil den negative effekten på bankens resultat bli større, siden banken har

en større andel på passivasiden enn aktivsidens som er knyttet opp mot NIBOR-rente.

Bankens rentenetto påvirkes av rentemargin på utlån/innskudd, og renteavkastning på obligasjoner og innlån. Rentemarginen på utlån/innskudd fra kunder påvirkes av rentenivå og konkurranse. Bankens rentenetto er 1,84 prosent pr. 31.12.2012 (2011: 1,68 %). Rentemarginen er 2,11 prosent pr. 31.12.2012 (2011: 2,14 %).

Sensitivitet på rentenetto

Økning i basispunkter

	2012	2011
	Økning rentenetto	Økning rentenetto
+ 25	259	165
+ 100	1.035	659
+ 200	2.069	1.319

Reduksjon i basispunkter

	2012	2011
	Reduksjon rentenetto	Reduksjon rentenetto
- 25	-259	-165
- 100	-1.035	-659
- 200	-2.069	-1.319

Tabellen viser morbankens eksponering for avtalte/sannsynlige endringer i rentebetingelser:

Pr 31. desember 2012

	Inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd -1 år	1-5 år	Over 5 år	Uten rente- eksponering	Sum
Konter og fordringer på sentralbanker		25.698				8.092	33.790
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2.000	70.309	600	2.250			75.159
Utlån til og fordringer på kunder		1.950.233	1.591	74.426	13.429		2.039.679
Verdipapirer	20.383	31.915	5.297	16.665	4	66.959	141.223
Øvrige eiendelsposter						27.198	27.198
Sum eiendeler	22.383	2.078.155	7.488	93.341	13.433	102.249	2.317.049

Gjeld til kredittinstitusjoner	50.230	77.592					127.822
Innskudd fra og gjeld til kunder	2.522	1.666.366	28.940				1.697.828
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	75.649	99.991					175.640
Andre forpliktelser						20.262	20.262
Ansvarlig lånekapital	40.189	49.699					89.888
Egenkapital						205.609	205.609
Sum gjeld og egenkapital	168.590	1.893.648	28.940	0	0	225.871	2.317.049
Netto renteeksponering på balanseposter	-146.207	184.507	-21.452	93.341	13.433		

Pr 31. desember 2011

Sum eiendeler	22.185	1.965.264	59.432	72.742	11.062	129.934	2.260.619
Sum gjeld og egenkapital	22.304	2.056.023	30.304	88.074	11.130	155.269	2.363.104
Netto renteeksponering på balanseposter	-276.142	243.106	1.882	88.074	11.130		

3.2.3 Valutarisiko

Banken har ikke plasseringer i valutainnskudd eller egne valutilån. Banken er kun utsatt for valutarisiko på bankens kontantbeholdning av valuta. Bokført verdi av valutabeholdning er 1.237 (2011: 1.126).

Endringer i valutakurser kan medføre høyere kredittrisiko på valutilån, som banken har garantert for. Denne porteføljen er 28.835 pr. 31.12.12 (2011: 29.737). Det har ikke vært tapshendelser på garantier for valutilån i 2012. Banken tar sikkerhet i fasteiendom innenfor 60 % av forsvarlig verdi for disse garantiene. Sikkerheten skal utgjøre 120 % av pålydende lånebeløp i NOK.

3.3 Likviditetsrisiko

Bankens likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser ved forfall.

3.3.1 Likviditetsstyring

Økonomiansvarlig og banksjef har den daglige oppfølgingen av likviditet. Banken benytter Monte Carlo simulering for å estimere likviditetsutviklingen daglig. Likviditetsrapportering inngår i den månedlige styrerapporten og omhandler bl.a. rullerende likviditetsbudsjetter, likviditetsindikatorer og utvikling i innskuddsdekningen. Rapporteringen omfatter også bankens trekkfasiliteter, likviditetsbuffer, funding og forfallsoversikt over bankens innlån fra markedet.

Bankens legger også vekt på at deler av verdipapirporteføljen skal bestå av likvide papirer som raskt kan omsettes for å fremskaffe likviditet.

Banken har utarbeidet en beredskapsplan for likviditetskriser som er vedtatt i styret. Det foretas jevnlig stresstesting for å avdekke eventuelle endringer i risikobildet.

3.3.2 Funding

I prosessen rundt funding skal både prising og risiko vurderes. Det skal tas hensyn til både renterisiko og likviditetsrisiko (refinansieringsrisikoen). Normalt har kortsiktig funding lavere kostnader, men likviditetsrisikoen er høyere enn ved langsiktig funding. Kortsiktig funding regnes som funding med forfall innen 1 år. Det skal være en intensjon om at fundingen har optimal spredning på forfall, for å redusere refinansieringsrisikoen.

Banken har flere finansieringskilder som banken kan henvende seg til for å fremskaffe funding.

3.3.3 Restløpetid

Tabellen under viser den finansielle gjeldens kontraktslige restløpetid, til forfall på de ulike balansepostene. Tabellene er utarbeidet for morbank, forskjellen mellom morbank og konsern er neglisjerbar.

Pr 31. desember 2012	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3 mnd-1 år	1-5 år	Over 5 år	Sum
Gjeld til kredittinstitusjoner	274	585	2.670	128.358		131.887
Innskudd fra og gjeld til kunder	1.654.842	14.122	29.953			1.698.917
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	843	630	129.357	51.185		182.015
Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner	313	50.485	951	42.998		94.747
Sum forpliktelser	1.656.272	65.822	162.931	222.541	0	2.107.566

Pr 31. desember 2011	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3 mnd-1 år	1-5 år	Over 5 år	Sum
Gjeld til kredittinstitusjoner	581	826	23.797	133.771	0	158.975
Innskudd fra og gjeld til kunder	1.623.181	23.143	2.951			1.649.275
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2.286	444	131.408	130.175		264.313
Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner	430	632	3.178	96.125		100.365
Sum forpliktelser	1.626.478	25.045	161.334	360.071	0	2.172.928

3.3.4 Likviditetsrisiko pr 31.12.2012

Finanstilsynets modul for evaluering av likviditetsrisiko (Likviditetsindikator 1) beregner andel illikvide eiendeler som vurderes å ha stabil finansiering.

Hol Sparebanks Likviditetsindikator 1 pr 31.12.2012 viser forholdstallet 100,8 % (2011: 107,5 %), Referansegruppe- gjennomsnittet som er basert på gjennomsnittet til 13 større banker er fastsatt til 107,2 prosent pr 30.09.2012. Banken har således et negativt avvik.

Forfallsoversikt over innlån og ansvarlige lån/fondsobligasjonslån viser forfalldatoer fra mars 2013 og til april 2016. Trekkfasiliteter i andre banker har vært benyttet noen få dager i 2012. 100 prosent av verdipapirer i handelsporteføljen pr. 31.12.2012 (2011: 97 %) anså banken som likvide verdier.

Banken fokuserer på oppfølging av likviditet. Likviditetssituasjonen anses som tilfredsstillende. Banken har historisk sett hatt høy innskuddsdekning og den er ved utgangen av 2012 ca. 82,2 prosent (2011: 83,3 %). Spreadene på innlån i obligasjonsmarkedet har vært høye også i 2012 som følge av risiko i finansmarkedene, men har trukket noe inn i 2. halvår.

3.3.5 Finansielle eiendeler stilt som sikkerhet

Banken har deponert 10.000 av obligasjonsporteføljen (2011: 35.000) som sikkerhet for likviditetslån i Norges Bank. Pr 31.12.12 utgjør virkelig verdi 10.077 (2011: 34.240). Låneverdien til Norges Bank er beregnet til 9.736 (2011: 30.936).

3.4 Vurdering av virkelig verdi

Tabellen under viser finansielle instrumenter til virkelig verdi etter verdsettelsesmetode. De ulike nivåene er definert som følger:

- Nivå 1: Notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse.
- Nivå 2: Verdsettelse basert på andre observerbare faktorer enten direkte (pris) eller indirekte (utledet fra priser) enn notert pris (brukt i nivå 1) for eiendelen eller forpliktelsen.
- Nivå 3: Verdsettelse basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markeder (ikke observerbare forutsetninger).

Følgende tabell presenterer morbank og konsernets eiendeler målt til virkelig verdi pr 31. desember 2012. Morbank og konsern har ikke finansiell gjeld som måles til virkelig verdi.

Eiendeler 2012	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
<i>Finansielle eiendeler til virkelig verdi</i>				
- Verdipapirer holdt for handelsformål				
• Aksjer	4.045			4.045
• Egenkapitalbevis		1.483		1.483
• Fond				
- Verdipapirer frivillig klassifisert til virkelig verdi				
• Noterte verdipapirer	25.755	31.860		57.615
• Unoterte verdipapirer		16.649		16.649
<i>Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg</i>				
- Egenkapitalinstrumenter				
• Aksjer			36.528	36.528
• Aksjefond/Verdipapirandeler		14.865	10.038	24.903
Sum eiendeler	29.800	64.857	46.566	141.223
<hr/>				
Eiendeler 2011	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
<i>Finansielle eiendeler til virkelig verdi</i>				
- Verdipapirer holdt for handelsformål				
• Aksjer	3.477			3.477
• Egenkapitalbevis		1.493		1.493
• Aksjefond	52.025			52.025
- Verdipapirer frivillig klassifisert til virkelig verdi				
• Noterte verdipapirer	40.958	34.063		75.021
• Unoterte verdipapirer		21.128		21.128
<i>Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg</i>				
- Egenkapitalinstrumenter				
• Aksjer			31.987	31.987
• Aksjefond/Verdipapirandeler		15.814	10.497	26.311
Sum eiendeler	96.460	72.498	42.484	211.442

NOTER TIL REGNSKAPET

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder, slik som verdipapirer som holdt for handelsformål og verdipapirer frivillig klassifisert til virkelig verdi, er fullt ut basert på omsetningskurs på Oslo Børs eller internasjonale børser på balansedagen. Omsetningskursen som benyttes for finansielle eiendeler er gjeldende kjøpskurs; for finansielle forpliktelser benyttes gjeldende salgskurs. Disse instrumentene er inkludert i nivå 1.

Verdipapirandeler innenfor kategorien tilgjengelig for salg bokføres til virkelig verdi. Institusjonen mottar månedlige rapporter fra leverandør med markedsverdier som benyttes i finansregnskapet. Verdipapirene handles ikke i et aktivt marked, men verdiene er ikke basert på konsernets egne estimater. Dersom alle vesentlige data som kreves for å fastsette virkelig verdi av et instrument er observerbare data, er instrumentet inkludert i nivå 2.

Dersom en eller flere vesentlige data ikke er basert på observerbare markedsdata, er instrumentet inkludert i nivå 3.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked (egenkapitalinstrumenter tilgjengelig for salg), og hvor det ikke finnes observerbare data, bestemmes virkelig verdi ved å bruke verdsettelsesteknikker. Teknikkene som er benyttet er registrert andel av bokført egenkapital i aktuelt selskap og nylige emisjonskurser hvor dette har vært tilfellet. Konsernet gjør forutsetninger basert på markedsforholdene som eksisterer på hver balansedag. Andre teknikker, slik som diskontert verdi på fremtidige kontantstrømmer benyttes for å fastsette virkelig verdi for øvrige finansielle instrumenter.

Bankens beholdning av aksjer i Terra Gruppen AS og Terra Boligkreditt AS utgjør det vesentligste av beholdningen i Nivå 3. Selskapet har ingen notert kurs i et aktivt marked og banken har derfor benyttet siste kjente kurs ved armlengdes avstand transaksjon. Bankens post i Terra Boligkreditt vil bli vesentlig redusert i løpet av 1. halvår 2013. Dette siden eierandelene skal reallokeres basert på bankenes andel av utlånsporteføljen i TBK. Det henvises til note 17 for ytterligere informasjon rundt verdipapirer.

Følgende tabell presenterer endringene i instrumentene klassifisert i nivå 3 pr 31. desember 2012.

	Egenkapitalinstrumenter		Totalt
	Aksjer	Verdipapirandeler	
Åpningsbalanse	31.987	10.497	42.484
Overføring til nivå 3	-	-	-
Kjøp	14.236	0	14.236
Salg	-5	-1.055	-1.060
Gevinst eller tap ført under Andre gevinster/(tap) netto	-1.672	-5	-1.677
Gevinst eller tap ført i utvidet resultat	-8.018	601	-7.417
Utgående balanse	36.528	10.038	46.566

Følgende tabell presenterer endringene i instrumentene klassifisert i nivå 3 pr 31. desember 2011.

	Egenkapitalinstrumenter		Totalt
	Aksjer	Verdipapirandeler	
Åpningsbalanse	26.979	10.068	37.047
Overføring til nivå 3	-	-	-
Kjøp	4.037	0	4.037
Salg	-1.000	-150	-1.150
Gevinst eller tap ført under netto gevinst/(tap) på finansielle instrumenter i resultatet	367	0	367
Gevinst eller tap ført i utvidet resultat	1.604	579	2.183
Utgående balanse	31.987	10.497	42.484

Utlån til og fordringer på kunder bokføres til amortisert kost. Hvis det foreligger objektive indikasjoner for tap på utlån, blir engasjementet nedskrevet til verdien av fremtidige kontantstrømmer neddiskontert basert på effektiv rente.

Utlånsporteføljen er inndelt i grupper med tilnærmet lik risiko-profil, og nedskrives hvis det foreligger objektive indikasjoner for tap på grupper. Individuelt vurderte lån trekkes ut av tilhørende gruppe og er ikke med i grunnlaget for gruppenedskrivninger.

Virkelig verdi knyttet til bankens fastrenteutlån og fastrenteinn-skudd til kunder er beregnet ved å neddiskontere fremtidige kontantstrømmer med tilhørende markedsrente. Virkelig verdi er tilnærmet lik bokført verdi.

Innlån blir bokført til amortisert kost. Virkelig verdi er beregnet ved å neddiskontere forventede kontantstrømmer med gjeldende markedsrente inkludert forventet spread banken må betale ved opptak av innlån i dagens marked.

Tabellen sammenligner bokført verdi og virkelig verdi:

	2012		2011	
	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
Kontanter og fordringer på sentralbanker	33.790	33.790	11.825	11.825
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	75.159	75.159	152.294	152.294
Utlån til og fordringer på kunder	2.039.679	2.040.769	1.942.644	1.945.013
Verdipapirer til virkelig verdi	5.528	5.528	56.995	56.995
Verdipapirer frivillig klassifisert til virkelig verdi	74.264	74.264	96.149	96.149
Verdipapirer tilgjengelig for salg	61.431	61.431	58.298	58.298
Gjeld til kredittinstitusjoner	127.822	127.822	147.529	147.529
Innskudd fra og gjeld til kunder	1.697.828	1.697.494	1.648.722	1.648.643
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	175.640	175.036	250.044	249.998
Ansvarlig lånekapital	49.699	49.985	49.609	49.850
Fondsobligasjoner	40.189	39.587	39.864	39.255

4. Viktige regnskapsestimater og skjønsmessige vurderinger

Estimater og skjønsmessige vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og andre faktorer, inklusive forventninger om fremtidige hendelser som anses å være sannsynlige under nåværende omstendigheter.

Banken forventer ingen endringer i nøkkelforutsetningene som vil medføre vesentlige endringer i bokførte verdier av eiendeler og forpliktelser i løpet av neste år.

4.1 Viktige regnskapsestimater og antagelser/forutsetninger

Konsernet utarbeider estimater og gjør antagelser/forutsetninger knyttet til fremtiden. De regnskapsestimater som følger av dette vil pr. definisjon sjelden være fullt ut i samsvar med det endelige utfall. Estimater og antagelser/forutsetninger som representerer en betydelig risiko for vesentlige endringer i balanseført verdi på eiendeler og gjeld i løpet av neste regnskapsår, drøftes nedenfor.

a) Tap på utlån og garantier

Individuelle og gruppenedskrivninger blir fortatt når det foreligger objektive indikasjoner for tap på utlån og garantier. Vurderingene er basert på lokale og nasjonale observasjoner. Banken benytter historiske erfaringer samt risikoklassifiseringen og objektive indikasjoner til å fastsette nedskrivningen.

b) Pensjonsforpliktelser

Endringer i pensjonsforpliktelser er basert på estimater for levetid, rentesatser mv. Banken har valgt å benytte markedsrenten til OMF-er som diskonteringsrente. OMF markedet vurderes som tilstrekkelig i forhold til både dybde og løpetidsintervaller. Usikkerhet er knyttet til disse estimater.

c) Virkelig verdi på finansielle instrumenter

Virkelig verdi på finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked (for eksempel unoterte derivater) fastsettes ved å benytte verdsettelsesteknikker. Konsernet vurderer og velger metoder og forutsetninger som hovedsakelig er basert på markedsforholdene på balansedagen.

5 Segmentinformasjon

Virksomheten har splittet utlån og innskudd etter sektor og næring. Det henvises til note 16 og 25 for utlån og innskudd for ytterligere informasjon vedrørende næringsfordeling. Banken har videre splittet utlånsporteføljen prosentvis fordelt på fylker.

Banken har fordelt resultatregnskapet etter næring.

Konsernets balanse fordelt på primærmarkedene:

31.12.2012

Balanse	Privatkunder	Næringskunder	Ufordelt	Totalt
Brutto utlån til kunder	1.502.766	552.700		2.055.466
Individuelle tapsnedskrivninger utlån	-8.453	-10.018		-18.471
Gruppenedskrivninger utlån	-3.471	-6.274		-9.745
Andre eiendeler			291.617	293.571
Sum eiendeler pr segment	1.490.842	536.408	291.617	2.318.867
Innskudd fra og gjeld til kunder	780.421	917.143		1.697.564
Annen gjeld			413.632	413.632
Sum gjeld pr segment	780.421	917.143	413.632	2.111.196
Egenkapital			207.671	207.671
Sum gjeld og egenkapital pr segment	780.421	917.143	621.303	2.318.867

31.12.2011

Balanse	Privatkunder	Næringskunder	Ufordelt	Totalt
Brutto utlån til kunder	1.432.880	535.802		1.968.682
Individuelle tapsnedskrivninger utlån	-6.440	-9.036		-15.476
Gruppenedskrivninger utlån	-4.638	-5.924		-10.562
Andre eiendeler			422.283	422.283
Sum eiendeler pr segment	1.421.802	520.842	422.283	2.364.927
Innskudd fra og gjeld til kunder	755.401	893.321		1.648.722
Annen gjeld			520.290	520.290
Sum gjeld pr segment	755.401	893.321	520.290	2.169.012
Egenkapital			195.915	195.915
Sum gjeld og egenkapital pr segment	755.401	893.321	716.205	2.364.927

Konsernets resultat fordelt på primærmarkedene:

31. desember 2012

Resultat	Privatmarked	Næringsmarked	Finansiell	Ufordelt	Totalt
Netto renteinntekt	44.335	8.310	-11.918		40.727
Netto provisjonsinntekter	4.573	869	-7		5.435
Andre driftsinntekter			9.958	995	10.953
Tap på utlån	-498	-2.530			-3.028
Driftskostnader				-35.399	-35.399
Resultat før skatt	48.410	6.649	-1.967	-34.404	18.688

31. desember 2011

Resultat	Privatmarked	Næringsmarked	Finansiell	Ufordelt	Totalt
Netto renteinntekt	41.723	9.079	-13.926		36.876
Netto provisjonsinntekter	4.487	1.579	-33		6.033
Andre driftsinntekter			1.421	796	2.217
Tap på utlån	-2.260	-336			-2.596
Driftskostnader				-34.394	-34.394
Resultat før skatt	43.950	10.322	-12.538	-33.598	8.136

Bankens geografiske spredning av utlånsporteføljen fordelt på fylker:

Fylke	2011	2011
Buskerud	66,76 %	65,92 %
Oslo	11,83 %	13,28 %
Akershus	7,16 %	7,17 %
Hordaland	7,41 %	6,42 %
Vestfold	2,66 %	3,20 %
Øvrige fylker (Under 1 %)	4,18 %	4,01 %
Totalt	100,00 %	100,00 %

6 Netto renteinntekt

	Morbank		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Renteinntekter				
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	790	1.775	790	1.775
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder	89.530	84.864	88.331	83.683
Renter og lignende inntekter av verdipapirer	5.166	7.518	5.166	7.518
Andre renteinntekter og lignende inntekter	220	220	220	220
Sum renteinntekter	95.706	94.377	94.507	93.196
Rentekostnader				
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	4.530	4.168	4.530	4.168
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	38.233	34.474	38.233	34.473
Renter og lignende kostnader på obligasjoner	7.277	12.342	7.277	12.342
Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	3.740	5.337	3.740	5.337
Sum rentekostnader	53.780	56.321	53.780	56.320
Netto renteinntekt	41.926	38.056	40.727	36.876

7 Provisjoner

	2012	2011
Garantiprovisjon	877	880
<i>Andre gebyrer og provisjoner:</i>		
Gebyr betalingsformidling	4.454	4.288
Gebyr sikkerhetsbokser	171	186
Gebyr forsikring	995	708
Øvrige provisjoner og gebyrer	1.001	2.009
Sum gebyr- og provisjonsinntekter	7.498	8.071
Sum provisjonskostnader	-2.063	-2.038
Netto provisjonsinntekt	5.435	6.033

8 Utbytte

	2012	2011
Handelsformål	228	133
Tilgjengelig for salg	11.463	1.075
Sum utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning	11.691	1.208

Banken overtok i 2. kvartal sin andel av aksjer i Terra Boligkreditt AS fra Terra Gruppen AS. Som en del av oppgjøret ble 80 % av aksjene overtatt som utbytte. Tingsutbyttet utgjorde 11,4 mill. kroner og dette er resultatført over ordinært resultat. Tidligere bokførte oppskrivninger i Terra Gruppen AS ble tilbakeført over utvidet resultat med til sammen 8,1 mill kroner. Videre ble aksjene i Terra Gruppen AS nedskrevet til ny markedsverdi, over bankens ordinære resultat på 1,4 mill. kroner.

Det henvises til note 17.

9 Andre gevinster/(tap) netto

Etter klasse	2012	2011
Rentebærende verdipapirer	-151	-426
Ikke rentebærende verdipapirer	-736	30
Netto valutagevinster / (tap)	725	690
Nedskrivning/Reversering av nedskrivning rentebærende verdipapirer	-1.570	-81
Andre gevinster/(tap) netto	-1.732	213

For oversikt over årets verdiendring som er bokført direkte til egenkapital henvises det til note 17.

Etter kategori	2012	2011
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultat	1.009	263
Finansielle eiendeler frivillig klassifisert til virkelig verdi	-1.721	-507
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	-1.020	457
Andre gevinster/(tap) netto	-1.732	213

10 Andre inntekter

	Morbank		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Inntekter fast eiendom	333	349	849	893
Andre driftsinntekter	135	82	135	82
Sum andre inntekter	468	431	984	975

11 Driftskostnader før tap på utlån

	Morbank		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Personalkostnader (note 13)	18.989	17.387	18.997	17.398
Ekstern databehandling	3.982	3.847	3.982	3.847
Telefon, porto, frakt	758	678	758	678
Øvrige administrasjonskostnader	2.592	2.376	2.592	2.376
Avskrivninger (note 19)	857	933	1.600	1.626
Driftskostnader faste eiendommer	400	431	773	801
Kostnader leide lokaler	2.291	2.230	611	550
Innredning og varige driftsmidler	689	618	843	715
Øvrige driftskostnader	4.742	5.928	4.743	5.928
Formuesskatt	500	475	500	475
Sum driftskostnader	35.800	34.903	35.399	34.394

12 Tap på utlån og garantier

	2012	2011
Nedskrivninger tap på utlån og garantier. m.v. 31.12 (note 16)	28.216	26.038
- Nedskrivninger tap på utlån og garantier. m.v. 01.01 (note 16)	26.038	26.019
+ Konstatert tap i perioden	1.390	2.663
- Inngang på tidligere konstatert tap	-138	-16
- Amortiserte renter	-402	-70
Tap på utlån, garantier m.v.	3.028	2.596

13 Personalkostnader

	Morbank		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Lønn, honorarer	13.867	13.171	13.874	13.181
Pensjonskostnader (note 28)	2.745	2.406	2.745	2.406
Sosiale kostnader	2.377	1.810	2.378	1.811
Sum personalkostnader	18.989	17.387	18.997	17.398

Antall ansatte pr 31.12

	2012	2011
Antall ansatte	32	33
Antall årsverk	29,3	29,7

(Bankens datterselskap har ingen fast ansatte)

14 Kontanter og kontantekvivalenter

	2012	2011
Kontanter	8.092	11.036
Bankinnskudd i Norges Bank	25.698	789
Sum kontanter og kontantekvivalenter	33.790	11.825

I kontantstrømoppstillingen omfatter kontanter og kontantekvivalenter ovennevnte.

15 Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner

	2012	2011
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	70.309	147.444
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	4.850	4.850
Sum utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	75.159	152.294
Kortsiktig (Under 12 mnd)	70.909	147.444
Langsiktig (Over 12 mnd)	4.250	4.850

Konsernet har følgende utnyttede trekkfasiliteter:

Flytende rente	Morbank		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Utløper innen ett år	100.000	100.000	100.000	100.000
Utløper etter mer enn ett år	0	0	0	0
	100.000	100.000	100.000	100.000

Fasiliteten som utløper innen ett år er en årlig fasilitet som må fornyes på i løpet av 2013. Det henvises også til note 3.3.3.

16 Lån til og fordringer på kunder

	Morbank		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Kasse-/drifts- og brukskreditter	346.677	294.205	346.677	294.205
Byggelån	30.656	32.958	30.656	32.958
Nedbetalingslån	1.687.236	1.653.854	1.674.846	1.641.519
Sum utlån før tapsnedskrivninger	2.064.569	1.981.017	2.052.179	1.968.682
- Individuelle tapsnedskrivninger	18.471	15.476	18.471	15.476
- Gruppenedskrivninger	9.745	10.562	9.745	10.562
Sum netto utlån og fordringer på kunder	2.036.353	1.954.979	2.023.963	1.942.644
Påløpte renter utlån til kunder	3.326	3.624	3.287	3.578
Sum utlån til og fordringer på kunder	2.039.679	1.958.603	2.027.250	1.946.222
Kortsiktig (Under 12 mnd)	495.270	467.881	495.270	467.835
Langsiktig (Over 12 mnd)	1.544.409	1.490.722	1.531.980	1.478.387

Brutto utlån fordelt etter sektor og næring:	Morbank		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
<i>Fordelt etter sektor</i>				
Privatkunder	1.500.363	1.432.880	1.500.363	1.432.880
<i>Fordelt etter næring</i>				
A - Jordbruk, skogbruk og fiske	77.855	67.997	77.855	67.997
B - Bergverksdrift og utvinning	0	0	0	0
C - Industri	34.681	24.055	34.681	24.055
D - Elektrisitets-, gass-, damp og varmtvannsforsyning	5.154	5.464	5.154	5.464
E - Vannforsyning, avløps- og renovasjonsvirksomhet	2.009	1.492	2.009	1.492
F - Bygge- og anleggsvirksomhet	73.521	71.299	73.521	71.299
G - Varehandel, reparasjon av motorvogner	33.658	32.767	33.658	32.767
H - Transport og lagring	26.368	28.390	26.368	28.390
I - Overnattings- og serveringsvirksomhet	84.109	75.250	84.109	75.250
J - Informasjon og kommunikasjon	1.688	1.718	1.688	1.718
K - Finansierings- og forsikringsvirksomhet	25.135	24.152	25.135	24.152
L - Omsetning og drift av fast eiendom	165.924	170.842	153.534	158.507
M - Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting	390	9.901	390	9.901
N - Forretningsmessig tjenesteyting	10.277	9.966	10.277	9.966
P - Undervisning	4.813	5.024	4.813	5.024
Q - Helse- og sosialtjenester	7.476	7.391	7.476	7.391
R - Kulturell virksomhet, underholdning og fritidsaktiviteter	6.766	7.787	6.766	7.787
S - Annen tjenesteyting	4.382	4.642	4.382	4.642
Sum brutto utlån	2.064.569	1.981.017	2.052.179	1.968.682

Endring i individuelle tapsnedskrivninger:

	2012	2011
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån, garantier m.v. 01.01.	15.476	16.043
- Konstatert tap i perioden på utlån, garantier m.v. hvor det tidl. er foretatt individuell nedskrivning	1.388	2.655
+ Økte individuelle nedskrivninger i perioden	4.680	2.215
+ Nye individuelle nedskrivninger	499	2.629
- Tilbakeføring av individuell nedskrivninger i perioden	796	2.756
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån pr 31.12.	18.471	15.476
+ Nye individuelle nedskrivninger garantier	0	0
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån, garantier m.v. 31.12.	18.471	15.476

Endring i gruppenedskrivninger på utlån til kunder:

	2012	2011
Gruppenedskrivninger til dekning av tap på utlån, garantier m.v. 01.01	10.562	9.976
+/- Periodens gruppenedskrivning til dekning av tap på utlån, garantier m.v.	-817	586
Gruppenedskrivninger til dekning av tap på utlån, garantier mv 31.12.	9.745	10.562

Nedskrivninger på utlånsporteføljen fordelt på sektor og næring:

	Individuelle nedskrivninger		Gruppenedskrivninger	
	2012	2011	2012	2011
<i>Fordelt etter sektor</i>				
Privatkunder	8.453	6.440	3.471	4.638
<i>Fordelt etter næring</i>				
A - Jordbruk, skogbruk og fiske	0	0	141	36
B - Bergverksdrift og utvinning	0	0	0	0
C - Industri	2.034	1.651	1	1
D - Elektrisitets-, gass-, damp og varmtvannsforsyning	0	0	0	0
E - Vannforsyning, avløps- og renovasjonsvirksomhet	0	0	0	0
F - Bygge- og anleggsvirksomhet	3.405	3.485	1.325	1.270
G - Varehandel, reparasjon av motorvogner	72	72	432	163
H - Transport og lagring	843	908	455	208
I - Overnattings- og serveringsvirksomhet	0	0	624	303
J - Informasjon og kommunikasjon	0	0	0	0
K - Finansierings- og forsikringsvirksomhet	0	0	7	16
L - Omsetning og drift av fast eiendom	3.664	2.788	3.165	3.821
M - Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting	0	132	1	3
N - Forretningsmessig tjenesteyting	0	0	76	76
P - Undervisning	0	0	0	0
Q - Helse- og sosialtjenester	0	0	0	0
R - Kulturell virksomhet, underholdning og fritidsaktiviteter	0	0	26	11
S - Annen tjenesteyting	0	0	21	16
T - Lønnet arbeid i private husholdninger	0	0	0	0
Sum nedskrivninger	18.471	15.476	9.745	10.562

17 Finansielle eiendeler

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

<i>Børsnoterte verdipapirer – Holdt for handelsformål:</i>	2012	2011
Aksjer	4.045	3.477
Egenkapitalbevis	1.483	1.493
<i>Unoterte verdipapirer – Holdt for handelsformål:</i>		
Aksjefond	0	0
Rentefond	0	52.025
Sum	5.528	56.995

Finansielle eiendeler frivillig klassifisert til virkelig verdi over resultat

<i>Noterte verdipapirer – Frivillig klassifisert til virkelig verdi over resultat:</i>		
Obligasjoner	57.151	74.291
<i>Unoterte verdipapirer – Frivillig klassifisert til virkelig verdi over resultat:</i>		
Obligasjoner	16.304	20.884
Sum	73.455	95.175
Påløpte renter Obligasjonsportefølje	809	974
Sum Obligasjoner	74.264	96.149

Finansielle eiendeler klassifisert tilgjengelig for salg med verdiendring over egenkapital

<i>Unoterte verdipapirer – Tilgjengelig for salg:</i>		
Aksjer	36.528	31.987
Aksjefond/Verdipapirandeler	24.903	26.311
Sum	61.431	58.298
Sum finansielle eiendeler	141.223	211.442

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet er inkludert i seksjonen om endringer i operasjonelle aktiviteter i kontantstrøm oppstillingen. Endringer i virkelig verdi på finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet inngår i posten andre gevinster/(tap) netto i resultatregnskapet (note 9). Virkelig verdi av alle egenkapitalinstrumentene er basert på kjøpskurs dersom det foreligger i et aktivt marked.

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg

	2012	2011
Balanseført verdi 01.01	58.298	49.552
Tilgang	15.610	7.647
Avgang	-4.698	-1.849
Resultatføring	-1.020	457
Netto urealisert gevinst/tap ført direkte mot egenkapitalen før skatt	-6.759	2.491
Balanseført verdi 31.12	61.431	58.298

Alle eiendeler klassifisert som tilgjengelig for salg er notert i NOK.

NOTER TIL REGNSKAPET

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultat 2012

Selskapets navn:	Antall	Pålydende verdi	Eierandel > 10 %	Anskaffelses- kost	Bokført verdi
Aksjer og Egenkapitalbevis					
Høland og Setskog Sparebank	4.400	100,00		539	414
Indre Sogn Sparebank	5.000	100,00		585	239
Klepp Sparebank	4.000	100,00		407	209
Melhus Sparebank	4.500	100,00		690	621
Norsk Hydro	30.000	1,10		1.345	836
Statoil ASA	10.000	2,50		1.458	1.390
Subsea7	10.000	2,00 USD		1.405	1.321
Telenor ASA	2.000	6,00		184	224
Yara International	1.000	1,70		241	274
Sum aksjer og egenkapitalbevis				6.854	5.528
Handelsportefølje til virkelig verdi				6.854	5.528

Finansielle eiendeler Tilgjengelig for salg med endring over egenkapital 2012

Selskapets navn:	Antall	Pålydende verdi	Eierandel > 10 %	Anskaffelses- kost	Bokført verdi
Aksjer tilgjengelig for salg					
Eiendoms kreditt	5.818	100,00		615	615
German Property AS	94.000	1,00		981	461
Kvinesdal Sparebank	10.639	100,00		1.064	636
Nets Holding AS	24.979	1,00		992	992
Nordito Property AS	254	25,00		9	9
SPAMA AS	100	100,00		10	10
Terra Boligkreditt AS	3.443.646			14.236	14.236
Terra Gruppen AS	252.977	1,00		20.781	19.378
Visa Inc. A- aksjer	127	0,0001 USD		57	57
Visa Inc. C- aksjer	297	0,0001 USD		134	134
Sum aksjer tilgjengelig for salg				38.879	36.528
Andeler tilgjengelig for salg					
DE Residential Co-Invest AS	14.037,0000			2.353	2.939
FO Distressed 2008 IS	16,0000			2.310	2.339
FO Global Infrastruktur 2008 IS	15,0000			1.504	1.478
FO Global Private Equity 2007 IS	1,2000			2.599	2.853
FO Nordic Private Equity 2008 IS	1,3333			3.020	3.336
FO Secondaries Direct III IS	19,0000			2.195	2.633
Nordisk Eiendomsinvest AS	10.000,0000			2.020	2.341
NR Logistikkbygg (III) IS	2,2860			2.036	2.226
NR Kontor og handelseiendom	21.739,0000			2.314	1.400
Nye Lørenveien Eiendom AS	20,0000			2.020	202
Lagårdveien Eiendomsinvest AS	20.000,0000			3.161	3.156
Sum andeler verdipapirfond				25.532	24.903
Sum verdipapirer tilgjengelig for salg				64.411	61.431

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultat 2011

Selskapets navn:	Antall	Pålydende verdi	Eierandel > 10 %	Anskaffelses- kost	Bokført verdi
Andeler til virkelig verdi					
DnB NOR Obligasjon 20 (IV)	34.563,3710			36.947	36.803
Bankklikviditet Norge	14.731,4790			15.000	15.222
Sum andeler verdipapirfond				51.947	52.025
Aksjer og Egenkapitalbevis					
Høland og Setskog Sparebank	4.400	100,00		539	427
Indre Sogn Sparebank	5.000	100,00		585	204
Klepp Sparebank	4.000	100,00		407	196
Melhus Sparebank	4.500	100,00		690	666
Norsk Hydro	57.608	1,10		1.345	832
Statoil ASA	10.000	2,50		1.380	1.535
Subsea7	10.000	2,00 USD		1.404	1.110
Sum aksjer og egenkapitalbevis				6.350	4.970
Handelsportefølje til virkelig verdi				58.297	56.995

Finansielle eiendeler Tilgjengelig for salg med endring over egenkapital 2011

Selskapets navn:	Antall	Pålydende verdi	Eierandel > 10 %	Anskaffelses- kost	Bokført verdi
Aksjer tilgjengelig for salg					
Eiendoms kreditt	5.818	100,00		615	615
Geilosmiu AS	25	1.000,00		25	0
German Property AS	94.000	1,00		981	735
Kvinesdal Sparebank	10.639	100,00		1.064	596
PBS Holding	24.979	1,00		992	992
Nordito Property AS	254	25,00		9	9
SPAMA	100	100,00		10	10
Terra Gruppen AS	252.977	1,00		20.781	28.839
Visa Inc. A- aksjer	127	0,0001 USD		57	57
Visa Inc. C- aksjer	297	0,0001 USD		134	134
Sum aksjer tilgjengelig for salg				24.668	31.987
Andeler tilgjengelig for salg					
DE Residential Co-Invest AS	14.037,0000			2.522	2.952
Diversifiserte Globale aksjer	19.427,0300			2.859	3.091
FO Distressed 2008 IS	16,0000			1.914	1.934
FO Global Infrastruktur 2008 IS	15,0000			1.504	1.449
FO Global Private Equity 2007 IS	1,2000			2.381	2.353
FO Nordic Private Equity 2008 IS	1,3333			3.043	3.069
FO Secondaries Direct III IS	19,0000			1.435	1.678
Nordisk Eiendomsinvest AS	10.000,0000			2.020	1.961
NR Logistikkbygg (III) IS	2,2860			2.135	2.240
NR Kontor og handelseiendom	21.739,0000			2.361	1.382
Nye Lørenveien Eiendom AS	20,0000			2.020	202
Lagårdveien Eiendomsinvest AS	20.000,0000			4.000	4.000
Sum andeler verdipapirfond				28.194	26.311
Sum verdipapirer tilgjengelig for salg				52.862	58.298

18 Investeringer i tilknyttede selskaper (Konsern)

	2012	2011
Balanseført verdi 01.01	4.525	4.704
Endringer tilknyttet selskap	0	0
Andel av resultat etter skattekostnad ¹	11	-179
Omregningsdifferanser	0	0
Andre bevegelser i egenkapitalen	0	0
Balanseført verdi 31.12	4.537	4.525

¹Andel av resultat er etter fradrag for skatt

Konsernets andel av resultat, eiendeler og gjeld i de tilknyttede selskapene, hvorav ingen er børsnoterte, er følgende:

Navn	Registrert i	Eiendeler	Gjeld	Inntekt	Tap/Inntekt	Eierandel i %
2012						
Geilo Informasjonssenter AS	Norge (Hol)	8.418	4.146	649	11	50
		8.418	4.146	649	11	
2011						
Geilo Informasjonssenter AS	Norge (Hol)	8.727	4.403	582	-179	50
		8.727	4.403	582	-179	

19 Eiendommer, anlegg og utstyr

Morbank	Tomter og bygninger	Maskiner og transportmidler	Driftsløsøre	Sum
Regnskapsåret 2012				
Balanseført verdi 01.01.12	7.455	1.640	281	9.376
Tilgang	378	140	303	821
Avgang	0	-216	0	-216
Årets avskrivninger	226	528	103	857
Balanseført verdi 31.12.12	7.607	1.036	481	9.124
Pr. 31. desember 2012				
Anskaffelseskost	17.459	8.666	4.140	30.265
Revaluert verdi	0	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger	9.852	7.630	3.659	21.141
Balanseført verdi 31.12.12	7.607	1.036	481	9.124
Regnskapsåret 2011				
Balanseført verdi 01.01.11	6.949	1.015	382	8.346
Tilgang	925	1.038	0	1.963
Avgang	0	0	0	0
Årets avskrivninger	419	413	101	933
Balanseført verdi 31.12.11	7.455	1.640	281	9.376
Pr. 31. desember 2011				
Anskaffelseskost	17.081	9.065	3.837	29.983
Revaluert verdi	0	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger	9.626	7.425	3.556	20.607
Balanseført verdi 31.12.11	7.455	1.640	281	9.376

NOTER TIL REGNSKAPET

Konsern	Tomter og bygninger	Maskiner og transportmidler	Driftsløsøre	Sum
Regnskapsåret 2012				
Balanseført verdi 01.01.12	21.645	1.640	281	23.566
Tilgang	1.073	140	303	1.516
Avgang	0	-216	0	-216
Årets avskrivninger	969	528	103	1.600
Balanseført verdi 31.12.12	21.749	1.036	481	23.266
Pr. 31. desember 2012				
Anskaffelseskost	43.511	8.666	4.140	56.317
Revaluert verdi	0	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger	21.762	7.630	3.659	33.051
Balanseført verdi 31.12.12	21.749	1.036	481	23.266
Regnskapsåret 2011				
Balanseført verdi 01.01.11	21.161	1.015	382	22.558
Tilgang	1.596	1.038	0	2.634
Avgang	0	0	0	0
Årets avskrivninger	1.112	413	101	1.626
Balanseført verdi 31.12.11	21.645	1.640	281	23.566
Pr. 31. desember 2011				
Anskaffelseskost	42.438	9.065	3.837	55.340
Revaluert verdi	0	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger	20.793	7.425	3.556	31.774
Balanseført verdi 31.12.11	21.645	1.640	281	23.566

Konsernets tomter er revaluert av uavhengig takstmann ved implementering av IFRS. Verdivurderingen ble basert på markedspriser.

Konsernets bankbygg ble dekomponert med utgangspunkt i opprinnelig anskaffelseskost ved bygging. Byggene avskrives over forventet brukstid.

Morbankens avskrivninger på 857 (2011: 933) er resultatført som avskrivninger.
Konsernets avskrivninger på 1.600 (2011: 1.626) er resultatført som avskrivninger.

Kostnader knyttet til leieavtaler utgjør for eiendommer 1.680 (2011: 1.680). Leiekostnadene/inntektene er eliminert i regnskapet. Dersom tomter og bygninger hadde blitt regnskapsført til opprinnelig avskrivningsprofil, ville balanseført verdi vært:

	2012	2011
Anskaffelseskost 01.01	45.442	43.846
Akkumulerte avskrivninger	20.154	19.135
Balanseført verdi 31.12	25.288	24.711

20 Investeringseiendommer

Investeringseiendommer til virkelig verdi	2012	2011
Balanseført verdi 01.01	3.900	3.900
Tilgang	0	0
Avgang	0	0
Endringer i verdivurdering (Note 9)	0	0
Balanseført verdi 31.12	3.900	3.900

Det foreligger ingen restriksjoner for realisasjon av eiendommene. Pr 31.12.2012 sto ingen eiendommer ledig.

Leieinntekter bokført i perioden for investeringseiendommene var 84 (2011: 89).
Bokførte driftskostnader i perioden for investeringseiendommene var 50 (2011: 39).
Urealisert gevinst ført mot fond for urealisert gevinst utgjør pr 31.12.2012 3.095 (2011: 3.095).

Eiendommene er verdivurdert av uavhengig takstmann august 2010. Utviklingen i markedet den siste tiden tilsier at det ikke er vesentlige forskjeller i verdi på balansedagen.

21 Skattekostnad

	Morbank		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Skattekostnad:				
Betalbar skatt	3.406	1.302	3.406	1.302
Utsatt skatt (Note 22)	-688	935	-768	899
For mye avsatt i fjor	-182	-121	-182	-121
For lite avsatt i fjor	0	0	0	0
Sum Skattekostnad	2.536	2.116	2.456	2.080
Skattekostnad:				
Resultat før skatt	18.960	8.442	18.688	8.136
Skatt beregnet	5.309	2.364	5.233	2.278
Skatteeffekt av permanente forskjeller	-2.591	-127	-2.595	-77
For mye avsatt i fjor	-182	-121	-182	-121
For lite avsatt i fjor	0	0	0	0
Skattekostnad	2.536	2.116	2.456	2.080

22 Utsatt skattefordel

Utsatt skatt nettoføres når konsernet har en juridisk rett til å motregne utsatt skattefordel mot utsatt skatt i balansen og dersom den utsatte skatten er til samme skattemyndighet. Følgende beløp har blitt nettoført:

	Morbank		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Utsatt skattefordel:				
Utsatt skattefordel som reverseres om mer enn 12 mnd	-5.855	-6.851	-6.668	-7.585
Utsatt skattefordel som reverseres innen 12 mnd	0	0	0	0
Sum	-5.855	-6.851	-6.668	-7.585
Utsatt skatt:				
Utsatt skatt som reverseres om mer enn 12 mnd	867	867	867	867
Utsatt skatt som skal betales innen 12 mnd	0	0	0	0
Sum	867	867	867	867
Netto balanseført utsatt skattefordel	-4.988	-5.984	-5.801	-6.718

Endring i balanseført utsatt skattefordel:

	Morbank		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Balanseført verdi pr 01.01	-5.984	-6.612	-6.718	-7.310
Resultatført i perioden (Note 21)	-688	935	-768	899
Skatt ført direkte mot egenkapitalen – tilgjengelig for salg	14	-85	14	-85
Skatt ført direkte mot egenkapitalen - pensjoner	1.670	-222	1.670	-222
Balanseført verdi 31.12	-4.988	-5.984	-5.801	-6.718

NOTER TIL REGNSKAPET

Utsatt skatt/ utsatt skattefordel består av:	Morbank		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Utsatt skattefordel:				
Driftsmidler	-308	-461	-785	-939
Netto pensjonsforpliktelse	-2.454	-3.773	-2.454	-3.773
Verdipapirer	-3.093	-2.617	-3.093	-2.617
Andre forskjeller	0	0	-336	-256
Sum	-5.855	-6.851	-6.668	-7.585
Utsatt skatt:				
Investeringseiendommer (til FUG)	867	867	867	867
Sum	867	867	867	867

Endring utsatt skattefordel i resultatregnskapet består av følgende poster:

	Morbank		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Forskjell avskrivninger	153	295	154	323
Pensjonsforpliktelse	1.319	-155	1.319	-155
Verdipapirer over resultat	-476	488	-476	488
Andre forskjeller	0	0	-80	-64
Skatt ført direkte mot egenkapitalen	-1.684	307	-1.684	307
Sum	-688	935	-768	899

23 Andre eiendeler

	Morbank		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Overtatte eiendeler	2.350	2.350	2.350	2.350
Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader	227	180	227	180
Andre fordringer	1.364	1.905	1.364	1.905
Sum andre eiendeler	3.941	4.435	3.941	4.435
Kortsiktig (Under 12 mnd)	1.591	2.085	1.591	2.085
Langsiktig (Over 12 mnd)	2.350	2.350	2.350	2.350

24 Gjeld til kredittinstitusjoner

Gjeld til kredittinstitusjoner	2012	2011
<i>Gjeld til kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid</i>	142	138
<i>Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid</i>		
Kredittforeningen for sparebanker, løpetid 7 år NIBOR +0,16	10.000	10.000
Kredittforeningen for sparebanker, løpetid 5 år NIBOR +1,56	45.000	45.000
Kredittforeningen for sparebanker, løpetid 2,6 år NIBOR +1,42	20.000	20.000
Kredittforeningen for sparebanker, løpetid 1 år NIBOR +0,42	-	20.000
Eksport Finans, løpetid 7 år NIBOR + 0,20	50.000	50.000
Andre	2.391	2.391
Sum Gjeld til kredittinstitusjoner	127.391	147.529
Påløpte renter Gjeld til kredittinstitusjoner	289	611
Sum Gjeld til kredittinstitusjoner	127.822	148.140
Kortsiktig (Under 12 mnd)	431	20.749
Langsiktig (Over 12 mnd)	127.391	127.391

25 Innskudd fra og gjeld til kunder

	Morbank		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
A - Jordbruk, skogbruk og fiske	50.741	47.883	50.741	47.883
B - Bergverksdrift og utvinning	386	492	386	492
C - Industri	41.741	25.316	41.741	25.316
D - Elektrisitets-, gass-, damp og varmtvannsforsyning	39.813	38.441	39.813	38.441
E - Vannforsyning, avløps- og renovasjonsvirksomhet	7.301	5.193	7.301	5.193
F - Bygge- og anleggsvirksomhet	97.507	96.212	97.507	96.212
G - Varehandel, reparasjon av motorvogner	46.196	49.277	46.196	49.277
H - Transport og lagring	15.300	19.611	15.300	19.611
I - Overnattings- og serveringsvirksomhet	45.360	42.632	45.360	42.632
J - Informasjon og kommunikasjon	5.301	4.017	5.301	4.017
K - Finansierings- og forsikringsvirksomhet	20.339	20.195	20.339	20.195
L - Omsetning og drift av fast eiendom	78.312	71.948	78.048	71.460
M - Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting	59.850	60.215	59.850	60.215
N - Forretningsmessig tjenesteyting	3.533	4.299	3.533	4.299
P - Undervisning	5.024	4.851	5.024	4.851
Q - Helse- og sosialtjenester	8.164	7.415	8.164	7.415
R - Kulturell virksomhet, underholdning og fritidsaktiviteter	32.368	30.769	32.368	30.769
S - Annen tjenesteyting	43.523	38.983	43.523	38.983
T - Lønnet arbeid i private husholdninger	823	701	823	701
Lønnsinntakere mv	780.421	755.401	780.421	755.401
Offentlig forvaltning	315.673	325.163	315.673	325.163
Finans	109	196	109	196
Påløpte renter innskudd	43	65	43	65
Sum innskudd og gjeld til kunder	1.697.828	1.649.275	1.697.564	1.648.787
Kortsiktig (Under 12 mnd)	1.697.828	1.649.275	1.697.564	1.648.787
Langsiktig (Over 12 mnd)	0	0	0	0

Et fåtall innskudd har fast rente med binding under ett år. Alle andre kundeinnskudd har flytende rente.

26 Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

			2012	2011
Sertifikatlån	Rente			
NO0010614878 Hol Sparebank FIX 11/12	Fast 3,65 %		-	25.000
Påløpte renter Sertifikatlån			-	471
Sum Sertifikatlån			-	25.471
Langsiktige lån	Rente			
NO0010500689 Hol Sparebank FRN 09/12	NIBOR + 1,65		-	99.975
NO0010470479 Hol Sparebank FRN 08/13	NIBOR + 2,60		75.064	75.140
NO0010614860 Hol Sparebank FRN 11/13	NIBOR + 0,65		49.979	49.929
NO0010660707 Hol Sparebank FRN 12/14	NIBOR + 0,89		49.975	-
Obligasjonslån			175.018	225.044
Påløpte renter Obligasjonslån			622	1.953
Sum Obligasjonslån			175.640	226.997
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			175.640	252.468
Ansvarlig lånekapital	Rente	Step-up (År)		
NO0010421134 Hol Sparebank FRN 08/18	NIBOR + 2,10	NIBOR + 2,85 (2013)	49.672	49.609
Ansvarlig lånekapital			49.672	49.609
Påløpte renter Ansvarlig lån			27	35
Sum Ansvarlig lånekapital			49.699	49.644
Fondsobligasjon	Rente	Step-up (År)		
NO0010306632 Hol Sparebank FRN 06/-	NIBOR + 1,15	NIBOR + 2,15 (2016)	39.896	39.864
Fondsobligasjoner			39.896	39.864
Påløpte renter Fondsobligasjoner			293	394
Sum Fondsobligasjoner			40.189	40.258
Total gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			265.528	342.370
Konsernet er eksponert for renteendringer på lånene basert på følgende reprisingsstruktur:				
			2012	2011
6 måneder eller mindre			264.586	339.517
6-12 måneder			0	0
1-5 år			0	0
Over 5 år			0	0
			264.586	339.517

NOTER TIL REGNSKAPET

Forfall for verdipapirene er som følger:	2012	2011
Under 12 måneder	175.000	125.000
Mellom 1 og 2 år	50.000	175.000
Mellom 2 og 5 år	40.000	40.000
Over 5 år	-	-
	265.000	340.000

Effektiv rente på balansedagen var som følger:

	2012	2011
NO0010500689 Hol Sparebank FRN 09/12	-	4,65 %
NO0010614878 Hol Sparebank FIX 11/12	-	3,65 %
NO0010470479 Hol Sparebank FRN 08/13	4,46 %	5,73 %
NO0010614860 Hol Sparebank FRN 11/13	2,48 %	3,55 %
NO0010660707 Hol Sparebank FRN 12/14	2,72 %	-
NO0010421134 Hol Sparebank FRN 08/18	3,93 %	5,00 %
NO0010306632 Hol Sparebank FRN 06/-	3,10 %	4,12 %

Balanseført verdi og virkelig verdi på gjeld:

	Balanseført verdi		Virkelig verdi	
	2012	2011	2012	2011
NO0010500689 Hol Sparebank FRN 09/12	-	99.975	-	100.002
NO0010614878 Hol Sparebank FIX 11/12	-	25.000	-	25.009
NO0010470479 Hol Sparebank FRN 08/13	75.064	75.140	75.047	75.046
NO0010614860 Hol Sparebank FRN 11/13	49.979	49.929	49.988	49.941
NO0010421134 Hol Sparebank FRN 08/18	49.672	49.609	49.985	49.850
NO0010660707 Hol Sparebank FRN 12/14	49.975	-	50.001	-
NO0010306632 Hol Sparebank FRN 06/-	39.896	39.864	39.587	39.255
	264.586	339.517	264.608	339.103

27 Andre forpliktelser

	Morbank		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Offentlige avgifter	1.738	1.554	1.738	1.554
Andre påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	2.356	2.250	2.356	2.250
Annen gjeld	3.998	11.078	4.018	11.135
Sum andre forpliktelser	8.092	14.882	8.112	14.939

28 Pensjoner

	Omarbeidet			
	2012	2011	2010	2010
Balanseført forpliktelse:				
Forsikret pensjonsforpliktelse	1.397	5.847	5.800	11.732
Pensjonsavtale Banksjef	6.624	5.952	4.959	4.569
AFP forpliktelse gammel ordning	742	1.675	2.160	2.160
Sum forpliktelse	8.764	13.474	12.919	18.462

Kostnad belastet resultatregnskapet (note 13):	2012	2011
Forsikret pensjonsforpliktelse	2.213	1.767
Pensjonsavtale Banksjef	350	402
Pensjonskostnader over drift	182	237
Sum pensjonskostnader	2.745	2.406
Aktuarmessige gevinster og tap (estimatavvik) før skatt		2011
Forsikret pensjonsforpliktelse	6.122	-204
Pensjonsavtale Banksjef	-484	-591
AFP forpliktelse gammel ordning	328	0
Sum estimatavvik over utvidet resultat før skatt	5.966	-795

Pensjonsytelser

I) Forsikret pensjonsforpliktelse	2012	2011
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	1.666	1.640
Rentekostnad	870	1.136
Forventet avkastning på pensjonsmidler	-535	-1.178
Resultatførte estimatendringer og estimatavvik	0	0
Kostnader knyttet til tidligere perioders pensjonsopptjening	0	0
Arbeidsgiveravgift	212	169
Sum kostnad forsikret ordning	2.213	1.767
Faktisk avkastning på pensjonsmidler		
Beste estimat basert på oppnådd avkastning pr. 3. kvartal 2012	0	0

Pensjonsforpliktelsen	2012	2011	Omarbeidet	
			2010	2010
Nåverdi av opptjent pensjonsforpliktelse	30.225	33.784	31.871	31.871
Virkelig verdi på pensjonsmidler	-28.962	-28.497	-26.627	-26.627
Sum faktisk netto forpliktelse	1.263	5.287	5.244	5.244
Ikke resultatførte estimatavvik	0	0	0	5.932
Arbeidsgiveravgift	134	560	556	556
Netto pensjonsforpliktelse i balansen	1.397	5.847	5.800	11.732

Prosentvis sammensetning av pensjonsmidler

Kontrakten er forsikret i porteføljen til DNB Livsforsikring ASA	2012	2011	2010
Aksjer	9,20 %	10,40 %	15,10 %
Omløpsobligasjoner	15,60 %	15,20 %	15,40 %
Pengemarked	18,30 %	21,70 %	17,40 %
Anleggsobligasjoner	36,80 %	33,40 %	33,70 %
Eiendom	18,30 %	18,00 %	16,80 %
Annet	1,90 %	1,20 %	1,50 %

NOTER TIL REGNSKAPET

Demografiske forutsetninger

Anvendt dødelighetstabell	K2005	K2005
Anvendt uføretariff	IR02	IR02
Forventet uttakshyppighet AFP	8 % til 0 % for alle	8 % til 0 % for alle

Antall personer omfattes av ordningen

Aktive	34	34
Pensjonister	12	12
Totalt	46	46

II) Pensjonsavtale Banksjef

	2012	2011
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	177	202
Rentekostnad	140	161
Resultatført planendring	0	0
Resultatførte estimatendringer og estimatavvik	0	0
Kostnader knyttet til tidligere perioders pensjonsopptjening	0	0
Arbeidsgiveravgift	33	39
Sum kostnad uforsikret ordning	350	402

Faktisk avkastning på pensjonsmidler

Beste estimat basert på oppnådd avkastning pr. 3. kvartal 2012	0	0
--	---	---

Pensjonsforpliktelsen	2012	2011	Omarbeidet	
			2010	2010
Nåverdi av opptjent pensjonsforpliktelse	5.989	5.382	4.483	4.483
Virkelig verdi på pensjonsmidler	0	0	0	0
Sum faktisk netto forpliktelse	5.989	5.382	4.483	4.483
Ikke resultatførte estimatavvik	0	0	0	-389
Arbeidsgiveravgift	635	570	475	475
Netto pensjonsforpliktelse i balansen	6.624	5.952	4.959	4.569

Demografiske forutsetninger

Anvendt dødelighetstabell	K2005	K2005
Anvendt uføretariff	IR02	IR02
Forventet uttakshyppighet AFP	0 %	0 %

Antall personer omfattes av ordningen

Aktive	1	1
Pensjonister	0	0
Totalt	1	1

IV) Pensjonskostnad over drift	2012	2011
Pensjon over drift	182	130
Avsetninger til AFP, gammel ordning	0	107
	182	237

Følgende økonomiske forutsetninger er lagt til grunn for beregning av pensjonsforpliktelsene:

	2012	2011	2010
Diskonteringsrente	3,90 %	2,60 %	3,60 %
Forventet avkastning på pensjonsmidler	3,90 %	2,60 %	5,00 %
Årlig lønnsvekst	3,50 %	3,50 %	4,00 %
G-regulering	3,25 %	3,25 %	3,75 %
Årlig regulering av pensjoner	0,20 %	0,10 %	0,90 %
Arbeidsgiveravgift sats	10,60 %	10,60 %	10,60 %

Endring i pensjonsforpliktelsen	2012	2011
DBO ved periodens begynnelse	39.165	36.355
Årets pensjonsopptjening, Service Cost	1.842	1.843
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsene	1.010	1.297
Planendring	0	0
Aktuarielt tap/(gevinst)	-5.141	313
Pensjonsutbetalinger	-662	-643
DBO ved periodens slutt	36.214	39.165

Endring i pensjonsmidlene	2012	2011
Pensjonsmidler ved periodens begynnelse	28.497	26.627
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	736	1.354
Aktuarielt (tap)/gevinst	104	-405
Administrasjonskostnader	-201	-176
Innbetaling	488	1.740
Pensjonsutbetalinger	-662	-643
Pensjonsmidler ved periodens slutt	28.962	28.497

Pr 31. desember	2012	2011	2010	2009	2008
Nåverdi av opptjent pensjonsforpliktelse	36.214	39.165	36.355	45.568	49.712
Virkelig verdi på pensjonsmidler	28.962	28.497	26.627	23.132	23.109
Underskudd/(overskudd)	7.252	10.668	9.728	22.436	26.603

Sensitiviteten til pensjonsforpliktelsen for +0,5 %/-0,5 % endringer i de vektete økonomiske forutsetningene er:

	+0,5 %	-0,5 %
Diskonteringsrente	-7 %	8 %
Lønnsregulering	3 %	3 %
G-regulering	-1 %	1 %
Regulering av pensjoner	5 %	-4 %

29 Innskutt egenkapital

	Antall egenkapitalbevis	Innskutt kapital	Overkurs	Sum
Pr. 1. januar 2011	400	40.000	118	40.118
Innbetalinger 2011	0	0	0	0
Beholdning av egne egenkapitalbevis	0	0	0	0
Pr. 31. desember 2011	400	40.000	118	40.118
Innbetalinger 2012	0	0	0	0
Beholdning av egne egenkapitalbevis	0	0	0	0
Pr. 31. desember 2012	400	40.000	118	40.118

Aksjeopsjoner benyttes ikke som en del av bankens avlønningssystem.

30 Fond for urealiserte gevinster

	Urealiserte gevinster mot egenkapital	Urealiserte gevinster over resultat	Sum FUG
Balanse 1. januar 2011	7.477	3.012	10.489
Oppskrivning av virkelig verdi tilgjengelig for salg til utvidet resultat	2.576		2.576
Endring urealiserte gevinster over FUG	-1.004	-108	-1.112
Balanse 31. desember 2011	9.049	2.904	11.953
Oppskrivning av virkelig verdi tilgjengelig for salg til utvidet resultat	-6.772		-6.772
Endring urealiserte gevinster over FUG	-214	43	-171
Balanse 31. desember 2012	2.063	2.947	5.010

31 Resultat pr. egenkapitalbevis

Resultat pr. egenkapitalbevis er beregnet ved å dele den delen av årsresultatet som er tilordnet selskapets egenkapitalbevis eiere med et veid gjennomsnitt av antall utstedte ordinære egenkapitalbevis gjennom året, fratrukket egne egenkapitalbevis.

	2012	2011
Årsresultat som er tilordnet selskapets egenkapitalbevisiere	5.093	1.876
Veid gjennomsnitt av antall utstedte egenkapitalbevis (i tusen) (note 30)	400	400
Resultat pr. egenkapitalbevis	12,73	4,69

Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis

Ved beregning av utvannet resultat pr. egenkapitalbevis, benyttes det veide gjennomsnitt av antall utstedte ordinære egenkapitalbevis i omløp regulert for effekten av konvertering av alle potensielle egenkapitalbevis som kan medføre utvanning. Selskapet har ingen potensielle egenkapitalbevis som kan medføre utvanning.

	2012	2011
Arsresultat som er tilordnet selskapets egenkapitalbevis eiere	5.093	1.876
Gjennomsnittlig antall utstedte, ordinære egenkapitalbevis (tusen)	400	400
Gjennomsnittlig antall ordinære egenkapitalbevis for beregning av utvannet resultat pr. egenkapitalbevis (tusen)	400	400
Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis	12,73	4,69

32 Utbytte pr. egenkapitalbevis

Utbetalt utbytte for 2011 var 2.000 (5,00 pr. egenkapitalbevis). Foreslått utbetaling av utbytte for regnskapsåret 2012 er kr 12,50 pr egenkapitalbevis, totalt 5.000. Vedtak om utbytteutdeling fattes på forstanderskapsmøtet 21. februar 2013. Det foreslåtte utbyttet er ikke medtatt i årsregnskapet.

33 Nærstående parter

Konsernet er kontrollert av Hol Sparebank (registrert i Norge) som eier 88,34 % av datterselskapet AS Fremstads aksjer. De resterende 11,66 % av aksjene eies av en aksjonær.

Hol Sparebanks eierandel av det tilknyttede selskapet Geilo Informasjonssenter AS er 50 % (Note 18). Konsernet har vært involvert i transaksjoner med følgende nærstående parter:

i) Resultatposter

	2012	2011
Leieinntekter/leiekostnader fra/til datterselskap	1.680	1.680
Renter og kredittprovisjoner fra datterselskap	1.199	1.181
Renter og kredittprovisjoner til datterselskap	0	1
Utbytte aksjer	0	0

ii) Balanseposter ved årets slutt

	2012	2011
Fordringer på nærstående parter:		
Utlån til AS Fremstad	12.390	12.335
Bokført verdi aksjer i AS Fremstad	348	348
Leieboerinnskudd til AS Fremstad	3.647	3.647
Gjeld til AS Fremstad	264	488
Lån til datterselskap forfaller til betaling 15. september 2032 og rentesatsen er på 7,75 %		

iii) Lån til nærstående parter

	2012	2011
Lån til styremedlemmer og ledende ansatte (og deres familier):		
Balanseført verdi 01.01	19.940	16.731
Lån gitt i løpet av året	7.973	4.213
Lån tilbakebetalt i løpet av året	-2.111	-2.201
Belastede renter	758	508
Innbetalte renter	-758	-508
Endring som følge av endringer i styret/ledelse	3.120	1.197
Balanseført verdi 31.12	28.922	19.940

NOTER TIL REGNSKAPET

	2012	2011
Lån til datterselskap:		
Balanseført verdi 01.01	12.335	12.593
Lån gitt i løpet av året	0	0
Lån tilbakebetalt i løpet av året	-189	-258
Belastede renter	986	957
Innbetalte renter	-742	-957
Balanseført verdi 31.12	12.390	12.335
Lån til tilknyttede selskaper:		
Balanseført verdi 01.01	4.497	3.394
Lån gitt i løpet av året	0	1.330
Lån tilbakebetalt i løpet av året	-370	-227
Belastede renter	180	182
Innbetalte renter	-180	-182
Balanseført verdi 31.12	4.127	4.497

Lån til styremedlemmer og ledende ansatte har følgende lånevilkår:

2012

Navn:	Lånebeløp:	Lånetype:	Rente:	Utløpsdato:
Trond Erik Birkeland	10.430	Gjeldsbrevlån	1,60 %	15.06.2037
Lars Terje Slåke	636	Gjeldsbrevlån	3,60 %	12.11.2018
Eli G. Kleven	1.169	Flexilån	3,70 %	08.01.2017
Randi Frellumstad	823	Gjeldsbrevlån	3,60 %	20.03.2033
Per Egil Gauteplass	1.545	Fastrente 5 år	2,60 %	12.11.2032
Per Egil Gauteplass	138	Gjeldsbrevlån	1,60 %	12.11.2017
Ronny Eriksen	2.005	Flexilån	3,70 %	09.06.2020
Randi Frellumstad	773	Fastrente 3 år	4,30 %	20.01.2030
Randi Frellumstad	850	Gjeldsbrevlån	3,80 %	20.03.2033
Per Egil Gauteplass	1.603	Fastrente 5 år	2,60 %	12.11.2032
Per Egil Gauteplass	125	Gjeldsbrevlån	1,80 %	12.03.2014
Ronny Eriksen	1.924	Flexilån	3,90 %	09.06.2020
Ronny Eriksen	100	Gjeldsbrevlån	3,80 %	10.11.2014

2011

Navn:	Lånebeløp:	Lånetype:	Rente:	Utløpsdato:
Øyvind Strand	521	Gjeldsbrevlån	1,80 %	12.03.2019
Øyvind Strand	891	Fastrente 5 år	2,60 %	12.03.2029
Øyvind Strand	972	Flexilån	1,90 %	12.03.2017
Øyvind Strand	2.490	Fastrente 10 år	2,90 %	12.11.2041
Trond Erik Birkeland	3.457	Gjeldsbrevlån	1,80 %	15.09.2036
Lars Terje Slåke	848	Gjeldsbrevlån	3,80 %	12.02.2020
Eli G. Kleven	891	Flexilån	3,90 %	08.01.2017
Randi Frellumstad	773	Fastrente 3 år	4,30 %	20.01.2030
Randi Frellumstad	850	Gjeldsbrevlån	3,80 %	20.03.2033
Per Egil Gauteplass	1.603	Fastrente 5 år	2,60 %	12.11.2032
Per Egil Gauteplass	125	Gjeldsbrevlån	1,80 %	12.03.2014
Ronny Eriksen	1.924	Flexilån	3,90 %	09.06.2020
Ronny Eriksen	100	Gjeldsbrevlån	3,80 %	10.11.2014

Lån til nærstående av styret og øvrige ansatte:

2012

Navn:	Lånebeløp:	Rentevilkår:
Nærstående av styret og ledende ansatte	1.811	I henhold til bankens prisliste
Ansatte i Hol sparebank	47.518	Funksjonærvilkår

2011

Nærstående av styret og ledende ansatte	2.160	I henhold til bankens prisliste
Ansatte i Hol sparebank	39.837	Funksjonærvilkår

Det har ikke vært nødvendig å gjøre nedskrivninger på lån til styremedlemmer, ledende ansatt, nærstående, datterselskap eller ansatte.

Godtgjørelse til ledende ansatte:	2012	2011
Lønn og andre kortsiktige ytelser til Banksjef Trond Erik Birkeland	1.088	874
Innbetalt pensjonspremie Banksjef	201	190
Andre skattepliktige ytelser til Banksjef	200	27
Sum	1.267	1.123

Banken benytter ingen form for aksjebasert avlønning.

Godtgjørelse til ledende organer:	2012	2011
<i>Godtgjørelse til styret:</i>		
Styreleder Lars Terje Slåke	70	58
Nestleder Kåre Trillhus	34	35
Styremedlem Randi Frellumstad	31	32
Ansattrepresentant Per Egil Gauteplass	35	35
Styremedlem Eli G. Kleven	32	32
Styremedlem Ronny Eriksen	31	19
<i>Godtgjørelse til kontrollkomiteen:</i>		
Leder Hallvard Lilleslett	12	16
Medlem Odd Eide-Fredriksen	11	11
Medlem Trond Augunset	11	7
<i>Godtgjørelse til forstanderskapet:</i>		
Tidligere Leder Gunnhild Svidal	15	15
Ny Leder Kjetil Larsgard	1	1
Møtegodtgjørelse øvrige medlemmer	12	12
Revisjonshonorar:		
Lovpålagt revisjon inklusiv mva	429	420
Andre attestasjonstjenester inklusiv mva	20	0
Skatterådgivning inklusiv mva	0	0
Andre tjenester utenfor revisjonen inklusiv mva	17	19

34 Betingede utfall og garantier

Tvistesaker

Verken morbank eller konsern er involvert i tvistesaker som forventes å påvirke resultatet vesentlig.

Garantiansvar	2012	2011
Lånegarantier	28.835	29.737
Betalingsgarantier	14.245	14.930
Kontraktsgarantier	3.902	3.759
Annet garantiansvar	3.006	2.687
Sum garantiansvar	49.988	51.113
Sum garantiansvar	51.113	49.696

35 Egenkapitalbevisiere

Egenkapitalbevisiere

Det var 366 egenkapitalbevisiere pr. 31.12.2012, og de 20 største var:

	Antall	%
1 MP Pensjon	26.050	6,51
2 Terra Utbytte	19.189	4,80
3 Sverre Fossly	16.859	4,21
4 Ola Kaupang AS	12.000	3,00
5 Jan Aksdal	11.500	2,88
6 Martin By	9.700	2,42
7 Hans Jørgen Brobakken	9.000	2,25
8 Turid E. By	8.200	2,05
9 Ole Enersen	8.000	2,00
10 Sigurd Vikebø	7.350	1,84
11 Arne Arnegård	6.000	1,50
12 Kjell Fossgård	5.514	1,38
13 Stein Andersson	5.500	1,38
14 Leif Gunnar Gauteplass	5.097	1,27
15 Indre Sogn Sparebank	5.000	1,25
16 Arne Johannessen	4.500	1,13
17 A.E. Tufte AS	4.500	1,13
18 Hallingdal Kraftnett AS	4.500	1,13
19 Geilo Panorama AS	4.500	1,13
20 Signe Markegård	4.400	1,10
Sum 20 største egenkapitalbevisiere	177.359	44,36
Øvrige egenkapitalbevisiere	222.641	55,64
Totalt antall egenkapitalbevis	400.000	100,00

Egenkapitalbevis eiet av styre- og forstanderskapsmedlemmer samt av bankens ledende ansatte:

	Antall
Sigurd Vikebø	7.350
Leif Gunnar Gauteplass	5.097
Ola Aarset	2.400
Liv Fossgård Christensen	1.450
Claus Quist-Hanssen	200
Erik Kaupang	134
Randi Frellumstad	100
Randi Jorde	100
Sissel Dymbe	100

Tallene angir hvor mange egenkapitalbevis vedkommende eide pr. 31.12.2012. For styret, kontrollkomité og ledende ansatte er det også tatt med egenkapitalbevis tilhørende nærstående av disse. Forstanderskapets medlemmer er bare oppført med personlig eide egenkapitalbevis.

Banken har ingen beholdning av egne egenkapitalbevis.

Spredning av egenkapitalbevis pr. 31.12.2012

Intervall	Antall eiere	%	Antall egenkapitalbevis	%
1-10	4	1,09	6	0,00
11-100	103	28,14	9.920	2,48
101-200	49	13,39	9.413	2,35
201-1000	129	35,25	73.279	18,32
1001-2000	40	10,93	61.897	15,47
2001-3000	9	2,46	22.726	5,68
3001-	32	8,74	222.759	55,69
	366	100,00	400.000	100,00

Egenkapitalbevisiere fordelt på kommuner pr. 31.12.2012

Kommunenavn	Antall eiere	%	Antall egenkapitalbevis	%
Hol	115	31,42	142.145	35,54
Hallingdalskommunene for øvrig	11	3,01	10.110	2,53
Buskerud for øvrig	31	8,47	33.716	8,43
Oslo	43	11,75	83.294	20,82
Bergen	21	5,74	16.151	4,04
Norge for øvrig	136	37,16	111.834	27,96
Utlandet	9	2,45	2.750	0,68
Totalt	366	100,00	400.000	100,00

36 Kapitaldekning

Kjernekapital	Morbank		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Innskutt egenkapital	40.000	40.000	40.000	40.000
Overkursfond	118	118	118	118
Opptjent egenkapital	159.981	141.591	162.145	143.923
Fond for urealiserte gevinster	5.010	11.953	5.010	11.953
Ikke-kontrollerende interesser			102	79
Tillegg/fradrag				
Fondsobligasjon 40 mill. 3 mnd NIBOR + 1,15 %, call 2016	39.896	39.864	39.896	39.864
- Fondsobligasjon utover 15 % av kjernekapital	-6.220	-9.079	-5.964	-8.783
- Fond for urealiserte gevinster	-2.968	-9.908	-2.968	-9.908
- Justering for urealiserte verdiendringer	-1.323	-1.323	-1.323	-1.323
- Avsatt foreslått utbytte	-5.000	-2.000	-5.000	-2.000
- Utsatt skatt og andre immaterielle eiendeler	-4.988	-5.984	-5.801	-6.718
- Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner 50 %	-11.609	-11.112	-11.536	-11.028
Sum Kjernekapital	212.897	194.120	214.679	196.177

Tilleggs kapital	Morbank		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Fondsobligasjoner utover 15 % av kjernekapital	6.220	9.079	5.964	8.783
45 % av urealiserte gevinster	2.353	5.465	2.353	5.465
Ansvarlig lånekapital 50 mill 3 mnd NIBOR + 2,10 % call 2013	49.672	49.609	49.672	49.609
Tillegg/fradrag				
- Ansvarlig lånekapital > 50 % av kjernekapital før fondsobligasjon	0	0	0	0
- Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner 50 %	-11.609	-11.112	-11.536	-11.028
Sum Tilleggs kapital	46.636	53.041	46.453	52.829
Sum Netto ansvarlig kapital	259.533	247.161	261.132	249.006

Kapitalkrav pr Engasjementskategori	Morbank		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Stater og sentralbanker	0	0	0	0
Lokale og regionale myndigheter	86	84	86	84
Offentlig eide foretak	0	0	0	0
Multilaterale utviklingsbanker	0	0	0	0
Internasjonale organisasjoner	0	0	0	0
Institusjoner	5.598	6.887	5.598	6.887
Foretak	10.402	8.986	9.354	7.942
Massemarkedsengasjementer	0	634	0	634
Engasjement med pantsikkerhet i eiendom	68.813	66.080	68.813	66.080
Forfalte engasjement	4.998	4.731	4.998	4.731
Høyrisikoengasjement	0	0	0	0
Obligasjoner med fortrinnsrett	144	103	144	103
Andeler i verdipapirfond	1.992	2.937	1.992	2.937
Øvrige engasjementer	6.962	9.173	8.090	10.305
Kapitalkrav for kredittrisiko	98.995	99.616	99.075	99.703
Kapitalkrav operasjonell risiko	7.126	7.522	7.031	7.460
- Fradrag i kapitalkrav	-2.826	-3.117	-2.815	-3.103
Totalt kapitalkrav	103.295	104.021	103.291	104.060
Kapitaldekning Pilar I				
Kjernekapitaldekning	16,49 %	14,93 %	16,63 %	15,08 %
Kapitaldekning	20,10 %	19,01 %	20,22 %	19,14 %

37 Hendelser etter balansedagen

Hol Sparebank og Nes Prestegjelds Sparebank innleder drøfting om sammenslutning.

Styret i Hol Sparebank og Nes Prestegjelds Sparebank har besluttet å innlede arbeid med sikte på en sammenslutning av de to bankene. Bakgrunnen er et ønske om å styrke bankenes lokale konkurransekraft, lønnsomhet, samt evnen til å bidra til lokalsamfunnets videre utvikling.

Sparebankene antar at en sammenslutningsavtale vil være ferdig i løpet av februar 2013.

Sammenslutningsavtalen mellom sparebankene skal forelegges sparebankenes forstanderskap for godkjenning, samt deretter forelegges offentlige myndigheter for godkjenning

Erklæring fra styret og daglig leder

Vi erklærer etter beste overbevisning at årsregnskapet for perioden 1. januar til 31. desember 2012 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og at opplysningene i regnskapet gir et rettvise bilde av selskapet og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet. Vi erklærer også, etter beste overbevisning, at årsberetningen gir en rettvise oversikt over viktige begivenheter i regnskapsperioden og deres innflytelse på årsregnskapet, de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer virksomheten står overfor i neste regnskapsperiode, samt av vesentlige transaksjoner med nærstående.

Geilo, 08. februar 2013

Lars Terje Slåke
Leder

Kåre Trillhus
Nestleder

Randi Frellumstad

Eli Grimsgård Kleven

Per Egil Gauteplåss

Ronny Eriksen

Trond Erik Birkeland
Banksjef

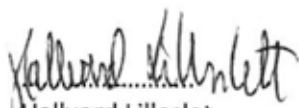
Beretning fra Kontrollkomiteen

Kontrollkomiteen har ført tilsyn med at Hol Sparebanks virksomhet I 2012 har vært drevet i samsvar med sparebanklovens og finansieringsvirksomhetslovens bestemmelser, bankens vedtekter, forstanderskapets vedtak, retningslinjer fra Finanstilsynet og andre forskrifter og bestemmelser som banken plikter å rette seg etter.

Komiteen har løpende gjennomgått styrets protokoller og for øvrig foretatt den kontroll som sparebankloven og finansieringsvirksomhetsloven pålegger, samt kontrollkomiteens instruks bestemmer.

Kontrollkomiteen har gjennomgått årsoppgjøret samt revisors beretning, Kontrollkomiteen har ingen ytterligere kommentarer og vil anbefale forstanderskapet å fastsette resultatregnskapet og balansen som bankens regnskap for 2012.

Geilo, 12. februar 2013

Hallvard Lilleslet
Leder

Odd Eide-Fredriksen
Nestleder

Trond Augunset

Til forstanderskapet i Hol Sparebank

Revisors beretning

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Hol Sparebank som består av morbankregnskap og konsernregnskap. Morbankregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2012, resultatregnskap, endringer i egenkapital og kontantstrøm for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for bankens utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av bankens interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av bankens og konsernet Hol Sparebank's finansielle stilling per 31. desember 2012 og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen og redegjørelsen om foretaksstyring

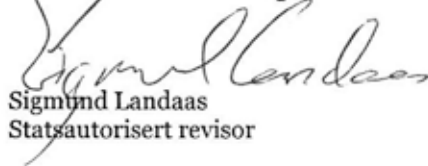
Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og redegjørelsen om foretaksstyring om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon" mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av bankens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Drammen, 8. februar 2013

PricewaterhouseCoopers AS

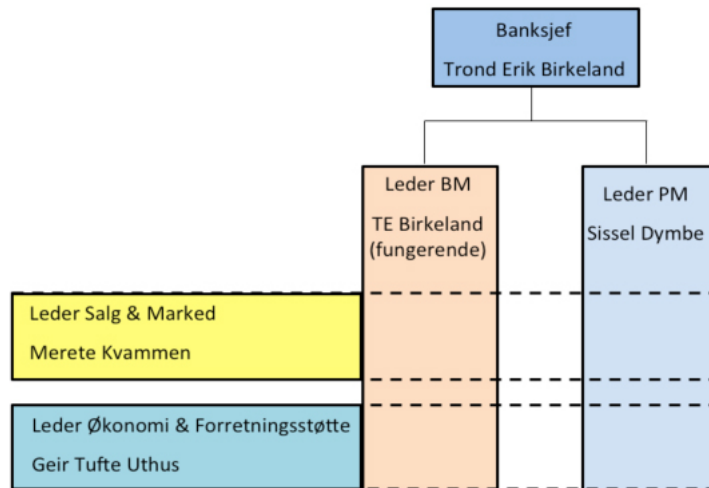
A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Sigmund Landaas', written over the printed name and title.

Sigmund Landaas
Statsautorisert revisor

Organisasjon pr. 31.12.2012

Tillitsvalgte 2012

STYRET:

Lars Terje Slåke (leder)
Kåre Trillhus (nestleder)
Eli Grimsgård Kleven
Per Egil Gauteplass
Randi Frellumstad
Ronny Eriksen

Varamedlemmer til styret:

Rune Hallingstad
Elin Blomseth
Gjertrud Gauteplass

FORSTANDERSKAPET:

Valgt av innskyterne:

Kjetil Larsgard (leder)
Arne Ramberg
Karianne Bakken

Varamedlemmer:

Tor Olav Reime
Kari Håvardrud

Oppnevnt av Hol Kommune:

Erik Kaupang
Barbro Håvarsrud
Claus Quist-Hanssen

Varamedlemmer:

Nils Arne Herleiksplass
Vinnie Merethe Hansen

KONTROLLKOMITÈ:

Hallvard Lilleslett (leder)
Odd Eide-Fredriksen (nestleder)
Trond B. Augunet

Varamedlemmer:

Herman Trillhus
Ottar Kaupang

REVISJON:

PriseWaterhouseCoopers AS

Medlemmer valgt av Egenkapitalbevisiere:

Ola J. Aarset
Leif Gunnar Gauteplass
Liv Fossgård Christensen (nestleder)

Varamedlemmer:

Claus Quist-Hanssen
Sigurd Vikebø

Valgt av ansatte:

Marit Løken
Irene Lyngstad
Randi Jorde

Varamedlemmer:

Lars Haugerud
Britt Karin Sataøen

HOL SPAREBANK

SIDEN 1905

HOVEDKONTOR:

Geilovegen 34, 3580 Geilo

Postboks 190, 3581 Geilo

Telefon: 32 08 70 20

Telefaks: 32 08 70 21

post@holsparebank.no

www.holsparebank.no

AVDELING HOL:

Ålmannvegen 6, 3576 Hol

Telefon: 32 08 70 80

Telefaks: 32 08 70 81

holavd@holsparebank.no